demokrat
arkadaş

EKİM 1988 Sayı: 6 AYLIK GENÇLİK DERGİSİ 1500 TL (KDV Dahil)

SÖZ YETKİ KARAR İKTİDAR HALKA

DAHA ÖRGÜTLÜ YARINLARA
DEVRİMCİ YOL SAVUNMASI
GENÇLİĞİN MÜCADELE PROGRAMINI YARATALIM
DEMOKRASİ SOSYALİZM ve YÖNETİM SORUNLARI
FİLİSTİN BAĞIMSIZLIK BELGESİ

İÇİNDEKİLER

Abone Formu

demokrat arkadaş'a abone olmak istiyorum.

Adı veya Ünvanı : ....
Adresi: ....
....

Yıllık abone bedeli Yurtiçi ☐ Yıllık (12 sayı) 15.000
☐ Altı aylık 7.500
Yurtdışı ☐ Yıllık 40 DM

H. Haluk Sağkal adına
T. İş Bankası Türbe Şubesi 1048096 No'lu hesaba yatırdım
Ticarethane çıkmazı 15/2 Cağaloğlu - İstanbul adresine posta havalesiyle gönderdim.

Lütfen fotokopisini çektirip gönderin

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: H. Haluk SAĞKAL
Adres: Ticarethane Çıkmazı, Uğur Han 15/2 Cağaloğlu-İstanbul.
Basıldığı Yer: Mapsan - 526 63 04
Dağıtım: Hürriyet Holding A.Ş.

BU SAYIDA

Uzun sayılabilecek bir aradan sonra yine birlikteyiz. Yaz döneminde (Temmuz - Ağustos) çıkamadık. Daha doğrusu çıkmadık. Çünkü yaygın dağıtım kanallarımız olmadığından, çoğunluğu Üniversite öğrencilerinden oluşan okurlarımıza ulaşamayacağımızı düşündük. Bu sayımızda veya bundan sonraki sayımızda yaygın dağıtıma geçmiş olacağız. O zaman dergimiz hem bütün yurtta daha düzenli dağıtılacak hem de daha düzenli periyodlarla çıkabilecek.

Bu sayımızda nelere yer verdik?

3. sayfa yazımızın konusu dün olduğu gibi bugün de sorunların başında yer alan acil görev örgütlenme üzerine. Önceki sayılarda söylediklerimizin daha derli toplu sunulmaya çalışıldığı yazıda örgütlenmenin başlı başına bir mücadele sürecini gerektirdiğinin altı çiziliyor.

84'den bu yana sürmekte olan öğrenci gençliğin dernekleşme çabalarındaki eksikliklere değinen mücadele programının yaratılması gerektiğini vurgulayan yazımızın KRİZ'in aşılmasında yararlı olacağına inanıyoruz.

8. yılını dolduran Ana Devrimci Yol Davası savunmalarından bir derleme yaptık. Unutturulmaya ve çarpıtılmaya çalışılan Türkiye gerçeğinin ortaya konulduğu savunmanın tamamı bin sayfayı aşıyor. Demokrat Arkadaş bunun 350 sayfasından bazı bölümleri yayınlıyor. Kapsamlı bir çalışmadan kısa bölümler çıkarmak anlam bütünlüğünü bozma tehlikesi taşıyor. Sorumluluğun tamamı Demokrat Arkadaş'a aittir.

Demokrasi herkesin ayrı tarafa çektiği, en iyisi bizimkisidir dediği bir konu halini aldı. Oysa demokrasinin o yana bu yana çekilecek hali yoktur. Demokrasi demokrasidir. En yalın ifadeyle halkın kendi iktidarını kendisinin kurmasıdır. Aynı şekilde kim kimi kimin için nasıl yöneteceği de karma karışık edilen bir konu. Sinan Yurdakul'un Demokrasi Sosyalizm ve Yönetim Sorunları başlıklı yazısı bu konulara açıklık getirmeyi amaçlıyor.

12 Eylül'ün bir şeyleri kurtardığı muhakkak. Kurtarılan kimdir? Nedir? Emekçi halk olmadığı açık. Sorulara Güner İş arkadaşımızın yazısı yanıt vermeye çalışıyor.

Irak'ın kuzeyinde bir katliam yaşandı, yaşanıyor. Tüm dünya halklarının kurtuluş mücadelelerinde olduğu gibi Kürt halkı da acılar çekiyor. Katlediliyor. Katliamı lanetliyor ezilen halkların mücadelesini kendi mücadelemiz addediyoruz.

4. sayımızda birincisini yayınladığımız, Filistin Tarihi'ne devam ediyoruz. Arzu Karacanlar ve Selim Atılgan arkadaşımızın çalışmaları sürüyor. Sanıyoruz çalışmalar tamamlandığında Ortadoğu ve Filistin hakkında doyurucu bir araştırmaya sahip olacağız.

Yurdumuzda hiç bir namuslu vatandaş işkence yapılmadığını söyleyemiyor artık. Tüm siyasi davalarda ifadelerin işkence ile alındığı biliniyor. Buna rağmen büyük bir pişkinlikle Uluslararası İşkence Sözleşmesi imzalanarak "güvence" veriliyor. Ardından işkence ile alınan ifadelere dayanarak "yargılamalar" sürdürülüyor. Sürmesin diyoruz, işkenceyi durduralım diyoruz.

Demokrat Arkadaş okur mektuplarına bugüne kadar pek yer vermemenin sıkıntısını taşıyordu. Bu sayıda kimi yazılarımızı çıkarmak pahasına okur mektuplarına daha fazla yer veriyoruz.

Sağlıcakla Kalın

arkadaş

daha örgütlü yarınlara...

Türkiye'nin 1988'le birlikte artan bir politizasyon sürecine girdiğini, ancak halkın artan tepkisinin bilinçli bir mücadele programından ve devrimci bir perspektiften yoksun olduğuna daha önce de değinmiştik. Aradan geçen zamanda, kimi olumlu adımlara rağmen sorun tüm toplumsal muhalefet kesimleri için önemini korumaktadır.

Muhalefetin artan tepkisinin yanlış kanallara (düzen içi çözümlere - çözümsüzlüklere) yönelmesinin önüne geçecek, toplumsal muhalefeti baskısız, sömürüsüz bir düzenin yaratılması mücadelesine yöneltecek devrimci oluşumların yaratılması; demokrasiden yana, anti-oligarşik halk güçlerinin önünde acil bir görev olarak durmaktadır. Bu görevin yerine getirilmesi ise hedeflerin, hedeflere ulaşmada kullanılacak araç ve izlenecek yöntemlerin doğru saptanmasına birinci derecede bağlıdır. Bu da Marksist Leninist çözümlemelerin doğru kavranmasına ve bunların ışığında devrimci hareketin geçmişteki deneyimlerini de hesaba katarak yol'a çıkmakla mümkündür.

Toplumsal muhalefetin devrimci bir perspektife kavuşturularak, doğru hedeflere yöneltilmesi çabası, mücadeleye ilişkin doğru önermelerin sunulması yanında, bu önermelerin yaşama geçirilmesi için doğrudan toplumsal muhalefetin içerisinde yer almayı, en ön saflarda bulunmayı da gerektirir!

Doğru devrimci önderliğin araçlarının yaratılması toplumsal muhalefetin içerisinde aktif olarak yer almakla mümkündür. Daha açık ifadeyle demokrasi mücadelesini yönlendirecek siyasi organizasyonların yaratılması doğrudan bir mücadele sorunudur. Yaşamın çeşitli alanlarında yürütülecek mücadele, belirli bir sürecin sonunda, emekçi halkın davasını zafere ulaştıracak organizasyonu kendi sıcak pratiğinden iradi müdahelelerle çıkaracaktır. Doğrudan öncülük edecek mekanizmalar ancak böylesi bir mücadele sürecinin sonucunda ortaya çıkartılabilir. Aksi halde, yani asgari oluşumlara (adına ne denirse densin) sınıf mücadelesinin doğrudan öncülüğü misyonu yüklemek, mücadele tarihinde gülünç duruma düşmeyi (biz istemesekte) getirecektir.

Söylediklerimizle bu mekanizmaların ancak ve ancak mücadele içerisinde kurulabileceğini, bunların varlığı ne denli önemli ise varoluşlarını sağlayacak oluşum süreçlerininde bir o kadar önemli olduğunu vurgulamak istiyoruz.

Özetle, bulunulan her alanda (işyeri, okul, mahalle v.b.) demokratik muhalefete etkin katılımın sağlanması gerekir. Demokratik muhalefette yer almak, demokratik oluşumların yaratılmasını sağlamak çok yönlü devrimci görevlerin önemli bir yanını oluşturur. Türkiye devrimci hareketinin geçmişi, olumlu ve olumsuz mirası, yapacaklarımız ve yapmayacaklarımızın saptanmasında yol gösterici olmalıdır.

Geçmişin deney ve birikimlerinden çıkarılabilecek kimi olumsuzlukları öne çıkarıp yılgınlık ve teslimiyetin kılıfı olarak kullanmak ne kadar yanlış ise gerçek mirascı görüntüsü yaratmak için geçmişin olumsuzluklarını görmezlikten gelmekte en az birincisi kadar yanlıştır. Yapılması gereken bu günün görev ve sorumluluklarına göre belirlenecek mücadele çizgisi üzerinde yol alırken benzer hataları tekrarlamamak için yaşanan olumsuzlukların nedenlerini bütün açıklığıyla ortaya koymaktır.

Baskısız, sömürüsüz bir Türkiye'nin yaratılması mücadelesi egemen sınıflar ittifakı dışındaki bütün halk güçlerinin katılımıyla başarıya ulaşacaktır.

Zulüm ve işkencenin, yaşamı emekçiler için çekilmez hale getiren zamların tümüyle ortadan kaldırılmasının tek yolu halkın kendi iktidarını kendisinin inşa etmesinden geçer. Ancak halkın mücadeleye katılımının kendiliğinden gerçekleşmeyeceği, kendiliğinden gelişmeler olsa da bunların hedeflere ulaşmada başarılı olamayabileceği açık bir gerçektir.

Mücadeleyi devrimci bir perspektifle demokratik halk iktidarına yönlendirecek bir yapılanmanın varlığı zorunludur. Bu yapılanma da hayatın her alanında yürütülecek, ekonomik akademik-demokratik-ideolojik mücadele sürecinde yaratılabilir.

İşyerinde çalışma yaşamının iyileştirilmesi - ücretlerin artırılması, okullarda bilimsel eğitimin yapılması - idari ve mali özerkliğin gerçekleşmesi - kararalma sürecinin demokratikleştirilmesi, mahallelerde halkın çeşitli ekonomik ve sosyal istemlerinin savunulması - çözüm yollarının yöre halkının katılımı ile bulunması, çeşitli demokratik kuruluşların temel insan hak ve özgürlüklerini savunup geliştirme çabaları...

Çoğaltılması daha da olanaklı olan bütün bu alanlarda yürütülen çalışmalarda gözetilmesi gereken temel nokta, çalışmaların organize hale getirilmesi ve taleplerin içeriğinin burjuva ideolojilerinin (Revizyonizm, Pasifizm, Ekonomizm vb.) etkilerinden arındırılması olmalıdır. Politik mücadelenin önemi ve kapsayıcılığı ısrarla vurgulanmalı, atılacak adımlar politik mücadeleyi güçlendirecek biçimde olmalıdır.

Söylenenlerden ekonomik-demokratik içerikli mücadele biçimlerinin ve bunların araçlarının (Sendikalar - demokratik kitle örgütleri vb.) siyasal iktidar mücadelesinin yerine ikame edilmesi gibi bir sonuç çıkarılmamalıdır. Ve yine buradan demokratik mücadele alanlarını basit birer araç olarak gördüğümüz sonucu da çıkarılmamalıdır. Tam aksine demokratik mücadele araçlarının veya alanlarının içeriğine uygun olarak kullanılması, yerleştirilecek demokratik mekanizmalarla yarının toplumsal ilişkilerinin nüveleri olarak görülmesi, demokratik işleyiş ve kararalma mekanizmalarını sonuna kadar zorlayarak, kitleleri sürekli yönetilen olma konumlarından çıkarıp kendi kendisini yönetme alışkanlığının yerleştirilmesi gereken önemli alanlar olarak görüyoruz.

Halkın artan tepkisinin devrimci bir perspektifle bilinçli bir mücadele programına göre şekillenmesi "tek yol"un olmazsa olmaz koşuludur. Bilinçli mücadele programı dışında tepkinin hangi kanallara yöneleceğini kestirmek mümkün değildir. Bu tepkiler pekala halkın uzun vadeli çıkarlarını gözetmeyen yanlış alanlara yönelebilir. Devrimci önderliğin yokluğu halinde burjuva "muhalefetinin" vaadleri halkın kendiliğinden tepkisini kolayca pasifize edebilir. —ki burjuva muhalefetinin asıl işlevi de budur.—

Önceki sayılarımızda da değindiğimiz gibi yaşanan sorunların aşılması için örgütlü mücadeleden başka bir seçenek yoktur. Bu gerçekten hareketle, gençlikte kendi alanında öz örgütlerini yaratmak, demokrasi mücadelesinin ayaklarından biri olmak zorundadır. Bu yolda yaklaşık dört yıldır sürdürülen çalışmalarda gelinen nokta (kimi anlayışlar her ne kadar yükseliyor diyorlarsa da) doğrusu hiç te olumlu değildir. Görev ve sorumluluklar çeşitli hatalı eğilimler nedeniyle yerine getirilmemiş, yerinde sayma sürmektedir.

Yaşananlar ve gelinen nokta Demokrat Arkadaş'ın KRİZ tesbitini doğrular niteliktedir. KRİZ'e yol açan nedenler halen geçerlidir, çıkış yol'u her şeyden önce görev ve sorumlulukların ciddiyetle ele alınmasından geçmektedir. Çok yönlü devrimci görevlerden biri olan demokratik gençlik hareketinin yaratılması mücadelesini küçük hesaplarla, dar grup çıkarlarıyla yürütmek mümkün değildir. Bütün anlayışlar küçük hesaplarını bir yana bırakıp, gençliğin mücadele saflarının emekçileri olmaları için çalışmaya başlamalıdırlar. (Aksini deneyenler için bu günler son değilse de sonun arifesidir).

Siyasi hareketliliğin yaratılması ve tıkanıklığın aşılması sorununa tekrar olsa da, bir kere daha değinme ihtiyacı duyuyoruz. "Herşeyden önce tek tek insanların bulundukları alan her neresi ise (Üniversite, Sendika, Mahalle, Kitle örgütü) demokratik muhalefete doğrudan ve etkin katılımı şarttır. Mücadele pratiğinin dışında kalmak ve olayları gözlemekle yetinmek, devrimci üretkenliği ve yaratıcılığı köreltirken, kitlelerle uzun dönemli ve kalıcı bağlar kurabilme şansını da sürekli azaltacaktır"..... (d.a. sayı 4)

"Siyaset kitlelerin olduğu yerde başlar".

demokrat **arkadaş**

Gençliğin Söz Hakkı İçin

MÜCADELE PROGRAMINI YARATALIM

Bir toplumsal kesim olarak gençlik daha ziyade aydın karekterinden dolayı siyasal iktidarların karşı çıkışlarına rağmen ülkelerin politik yaşamı üzerinde etkili olmuştur.

Yurdumuzda da gençlik güçlü muhalefet odaklarından birisi olarak varlığını özellikle 60'lı yılların ikinci yarısından 80/12 eylül darbesine kadar açıkça hissettirmiş, ülkesine ve ülkesinin insanlarına karşı olan sorumluluklarını gücü oranında yerine getirmeye çalışmıştır.

12 Eylül 80'le birlikte gençlik diğer muhalif kesimler gibi baskı, işkence ve yasaklarla susturulmuştur. 12 Eylül rejiminin gençliğe şiddetle saldırmasının temelinde onun devrimci mücadeledeki etkinliği yüzlerce şehit pahasına da olsa ülkeyi faşist çetelere teslim etmemede gösterdiği kararlılık yatmaktadır.

Gençlik hareketinin 60'lı yılların ikinci yarısında geleneksel reformcu çizgiden koparak DEV-GENÇ'le birlikte yarattığı devrimci mücadele perspektifi diğer hak kesimlerinin mücadelesine katkılarıyla önemli bir varlık olarak kendini göstermeyi başarmıştır.

Gençlik devrimci mücadele perspektifiyle birlikte ülkenin geleceğine ilişkin "SÖZ HAKKI"nı elde etmiş, ve tercihini emekçilerden yana koymuştur.

Burjuvazinin gençliğe yönelik kişiliksizleştirme, emekçilerden yana bir varlık olma niteliğini ortadan kaldırma çabaları "SÖZ HAKKINI" elinden almayı hedeflemektedir.

Bu 12 Eylül ve 12 Eylülle birlikte getirilen YÖK, YHK vb. kurumlarla, 82 Anayasası ve anti-demokratik yasalarla, yoğun ideolojik kampanyalarla yapılmakistenmiş ve önemli ölçüde de mesafe alınmıştır.

Bugün artık gençliğin "SÖZ HAKKI" yoktur.

Gençliğin 80'li yılların ikinci yarısından itibaren artan örgütlenme çabalarına yönelik engellemelerin özünde, gençliğin yeniden söz sahibi olabileceğinin, emperyalizme ve onun yerli işbirlikçilerine karşı çıkışta emekçilerden yana tavır alabileceğinin korkusu yatmaktadır. Bu nedenle siyasal iktidarın gençliğin örgütlerini (derneklerini kurma) oluşturma çabaları karşısında gösterdiği baskıcı tutumu anlamak zor değildir.

Siyasal iktidarın korkusu gençliğin yeniden ülkenin geleceği hakkında söz sahibi olmasıdır.

Ancak "Korkunun ecele faydası yok"...

Bütün engellemelere rağmen gençlik ülkenin içinde blunduğu karanlıktan sıyrılıp aydınlık günlere ulaşabilmesi için adım atmaya başlamış, okullarda dernekleri kurmaya ve demokratikleşme, insan haklarının korunması çalışmalarına omuz vermeye başlamıştır.

1984'le birlikte dernekleşme çabaları, 12 Eylül ve onun devamı ANAP iktidarının 80 öncesi faşizme karşı direnişi ve demokratikleşme mücadelesini "anarşi ve terör" olarak lanse ettiği, tüm demokratik kurumların yok edildiği koşullarda başladı.

Bu dönemde devrimcilerin yok edilen iletişim araçları yerine burjuvazinin yoğun ideolojik saldırılarına bıraktı. Devrimcilere ve halka yönelik faşist katliamlar, bunlar karşısında devrimci hareketin halkın tepkisini örgütleyerek yarattığı direniş hattı, ülke tarihi tümüyle çarpıtılarak ülkenin sürüklendiği iç savaş ortamı gerçeği, aşırı sağ-sol grupların çatışması olarak sunulmak istendi ve yeni kuşaklar ülkenin yaşadığı gerçekler yerine yalan ve demogojilerle yeniden biçimlendirilmeye çalışıldı.

Öğrenci derneklerinin bugün yaşadığı tıkanıklığın, kitleselleşememe sancılarının bir yanını egemen sınıfların bilinçli ve programlı bir biçimde yürüttükleri yalan ve demagoji kampanyası oluşturmaktadır.

3. Sayımızda yaptığımız kriz tespitinde de değindiğimiz bu noktayı dışsal sorunlar olarak nitelemiş, içsel nedenler diyebileceğimiz doğrudan dernekleşme sürecini yönlendiren devrimci-demokrat arkadaşların anlayış ve çalışma biçimleri ile ilgili olan nedenlerin daha büyük önem taşıdığını vurgulamıştık.

Yeni bir döneme girerken gençlik hareketinin önündeki sorunların önemli bir kısmı varlığını sürdürmektedir. Dernekler halen geniş öğrenci kitlesine açılamamış, sağlıklı tartışma ve çalışma platformları yaratılamamış, örgütlü ve çok yönlü zengin çalışmalar üretilememiştir.

Amaç, özerk demokratik üniversite mücadelesini toplumun farklı kesimlerinde gelişen demokratik hak ve özgürlükler mücadelesiyle birleştirecek güçlü bir demokratik gençlik hareketinin yaratılması ise, amaç gençliğin yeniden SÖZ HAKKI'na sahip olması ise devrimcilerin tıkanıklığın nedenlerini ortadan kaldırmak için vakit geçirmeden görev ve sorumluluklarının bilinciyle olumlu adımlar atmaya yönelmeleri gerekir. Yapılması gerekenler şu şekilde özetlenebilir:

TÜZEL KİŞİLİK SORUNU AŞILMALIDIR....

Derneklerin tüzel kişiliklerinin kazanılması sorunu ciddiyetle ele alınmalı, dernek merkezleri kullanılabilir hale getirilmeli. Bülten, broşür, bildiri vb. yayın faaliyetleri (geniş öğrenci kitlesine ve tüm kamuoyuna yönelik olarak) yürütülmelidir.

DERNEKÇİ TİPİ DEĞİŞTİRİLMELİDİR

Dernek içi ilişkiler değiştirilmeli. Çalışmalarda kararalma en geniş kitleyi kapsayacak biçimde olmalı, demokratik işleyiş mekanizmaları geliştirilmelidir. Dernek faaliyetini yürütenler doğrudan geniş öğrenci kitlesinin içerisinde bulunmalı, çalışma mekânı olarak derslikler temel alınmalı, dernekleşmenin gerekliliği sözlü ve yazılı olarak birkaç günlük bir kampanya şeklinde değil, sürekli olarak yapılmalıdır. Öğrenci kitlesinin dernekçileri kendilerinin dışında zaman zaman gelip konuşma yapan ellerine kağıtlar tutuşturan insanlar olarak görmelerinin önüne geçilmelidir.

Toplantı ve çalışmalarda kendiliğindencilik aşılmalı, sorular karşısında günlük tavır belirlemek yerine, geliştirilecek tavır sistemli tartışma toplantılarıyla genel hatlarıyla önceden saptanmalı, ani gelişmeler karşısında alınacak tavrın çerçevesi de en geniş öğrenci kitlesiyle birlikte önceden çizilmelidir.

Belirli bir sistematiğe bağlanan toplantılarda, zaman öldürmekten başka bir işe yaramayan ekstrem tartışma konuları yerine somut çalışmalar üzerine tartışılmalı, mücadele programının oluşumuna katkıda bulunacak konulara ağırlık verilmelidir. (Üniversite - Bilim - YÖK - Akademik demokratik mücadele — Devrimci mücadele perspektifi - Uluslararası işbölümünde eğitimin rolü - Gençliğin mücadele tarihinin deney ve birikimleri vb.)

Tartışmalarda hoşgörü sonuna dek korunmalı, toplantılara yeni katılan arkadaşlara örnek olunmalıdır.

EKSTREM TARTIŞMALARDAN UZAKLAŞILMALIDIR...

Çeşitli eğilimler arasında yürütülecek tartışmalar siyasi örgütlenme zemininde değil Akademik-demokratik mücadele temelinde olmalıdır. kimi temel konuları kendilerine hoş gelmediği için bunlar siyasi örgütlenmelerin sorunudur diyenlere de gereken cevap açıkça verilmeli bunun böyle olmadığı anlatılmalıdır. Örneğin Anti-faşist ve anti-emperyalist ilkeleri bunlar d.k.ö.'lerin değil siyasi örgütlenmelerin ilkeleridir diyenlere ilkelerin temel esprisi anlatılmalı. Bu ilkelerin siyasi örgütlenme ilkeleri dışında tüm devrimci-demokratların içine alan ayırıcı değil birleştirici, ürkütücü değil mücadele ruhu kazandırıcı, motive edici ilkeler oldukları vurgulanmalı, biraz da tarih anımsatılmalıdır. (İlkeler ayrı bir tartışma konusu olduğundan burayı noktalıyoruz.)

KİTLE PSİKOLOJİSİ HESABA KATILMALIDIR...

Yapılacak çalışmalarda kitlenin içinde bulunduğu durum yaşadığı yoğun ideolojik saldırı ve depolitizasyoncu etkileri unutulmamalıdır. Çeşitli sosyal kültürel etkinlikler, eğitim çalışmaları ve yayın faaliyetleri yürütülürken bunların organizasyonunda olabildiğince çok arkadaşa görev verilmeli, görev dağılımı yaygınlaştırılmalıdır.

Yürütülecek sistemli panel, seminer, yayın vb. çalışmalarla dernekler alternatif eğitim kurumları haline getirilmeli, alternatif dersprogramları çıkarılmalı, eğitim öğretime ilişkin sorunlarla birlikte ülke gerçekleri en genç öğrenci kitlesiyle tartışılmalıdır.

DİSİPLİN SAĞLANMALIDIR...

Dernek toplantıları ve platformların hemen herkezin geç geldiği, grup çıkarlarının memur ruhuyla kör savunusunun yapıldığı yerler olmaktan çıkarılarak, devrimci üretkenliğin açığa çıkarıldığı somut çalışmaların örgütlendiği yaratıcı ortamlar haline getirilmelidir. Altını bir kez daha çizerek dar grup çıkarlarının öne çıkarılmasının bu gruplara da hayır getirmeyeceğini tekrarlayalım.

MÜCADELE PROGRAMI OLUŞTURULMALIDIR...

Bütün bunların üzerinde yürütülecek mücadeleye ilişkin belirsizlikleri en aza indirecek neyin niçin yapıldığının cevabını derli toplu biçimde sunacak mücadele programının en geniş öğrenci kitlesinin içinde yer alacağı demokratik mekanizmalarla oluşturulması sağlanmalıdır.

Gençliğin yeniden söz hakkı için MÜCADELE PROGRAMINI yaratalım.

YILMAZ GÜNEY'E ÖZGÜRLÜK

KÜLTÜR EMEKÇİLERİ ÜZERİNDEKİ BASKILARA, YASAKLARA SON!

"Benim için sürgün, ülkemin taşına toprağına, havasına suyuna, ağacına kuşuna, insanına aşına özlem demektir.

Benim için sürgün, ülkeme yeniden dönebilmek için kararlı bir mücadele demektir.

Benim için sürgün, dünyanın çeşitli halklarıyla ilişki kurmak demektir.

Benim için sürgün, bir anlamda sansürsüz film yapabilmek ve özgürce düşünebilmek demektir.

Benim için sürgün, sürgün demek değildir."

YILMAZ GÜNEY

★ Yılmaz Güney'in vatandaşlık hakkı geri iade edilmelidir!
★ Filmleri üzerindeki yasaklar kaldırılmalıdır!
★ Kitapları üzerindeki yasaklar kaldırılmalıdır!
★ Kültür emekçileri üzerindeki baskılara ve yasaklara son!

Aydınlarımız başta olmak üzere bütün halkımızı başlattığımız bu kampanyayı desteklemeye çağırıyoruz.

Spendeaktion Für Yılmaz Güneys Denkmal: Sparkasse Mainz:
Konto Nr: 23000300
BLZ: 55050120

DEMOKRAT SANATÇILAR BİRLİĞİ

"mücadele edeceğiz ve kazana:ağız.."

Biz, 26 Nisan 1988 günü büyük bir katılımla greve başladık. 1987'de hazırlamış olduğumuz toplu sözleşme taslağında, birinci yıl 500 ikinci yıl 600 istemiştik. 1988'de yapılan toplu sözleşme KİPLAS'ın katı tutumu ve taleplerimizin günün koşullarının çok gerisinde olmasına rağmen kabul edilmemesi üzerine greve gittik. En son işveren birinci yıl 450, ikinci yıl 550 üçlü paket olarak yıllık 2.000 TL. verdi. Bunun üzerine 25 Nisan 1988'de sendikamız biz NORAMİN İŞÇİLERİ'ne işverenin teklifini sundu. Oldukça gülünç bulduğumuz bu rakamları kabul edemezdik. Ve 26 Nisan 1988 günü sendika genel başkanı bizleri yemekhaneye toplayarak grev oylaması yaptı.

Yapılan oylamada yüzde yüz bir katılımla greve evet dedik. Ve o gün şanlı. grevimize başladık. Günler geçtikçe işverenin adamları işçileri grevden caydırmaya çalıştı. Evlerimize adamlar göndererek bazılarına da telefon ederek işe başlama tekliflerinde bulundu. İşçiler teklifleri kesin ve kararlı bir tavırla reddettiler. Çünkü onlar şunu çok iyi biliyorlardı ki, başarı ancak ve ancak hep birlikte dayanışma ile sağlanabilirdi. 25 Mayıs 1988 tarihinde bizlerin öneri ve teşvikiyle LASPETKİM-İŞ'te tüm işçileri kapsayan bir toplantı düzenledik. 1987'de hazırlanan toplu sözleşme taslağının 1988'de geçerliliğini yitirdiğini ve herşeye % 40 ila % 60 oranında zamlar geldiğini öne sürerek taslağın değiştirilmesini istedik. Birinci yıl için 750 TL, ikinci yıl içinse 850 TL istedik. Yakacak yardımı olarak da birinci yıl için 200 TL, ikinci yıl için 225 TL istedik.

Greve 225 arkadaşımızla başladık. İkinci gün iki usta iki tane işçi arkadaş da bize katıldı. Yaklaşık 70 gün sonra bir de postabaşı bize katıldı. Çalışan arkadaşlar da artık bizim dayanışmamızdan örnek alarak mücadelemizi desteklemelerinin doğru olacağına inandılar. Anladılar ki, işçinin dostu yalnız işçidir. Patronlardan dost olmaz. Çünkü onun tek düşüncesi daha fazla üretim daha fazla kardır.

16 Temmuz 1988 tarihinde yapmış olduğumuz birlik ve dayanışma gecesi tek kelimeyle muhteşem oldu. Bu yalnız işçilerin birliğinin başarısıdır. 12 Eylül'den bugüne kadar İstanbul'da yapılan en iyi dayanışma gecesi olmuştur. Bunun en güzel tarafı da gecenin tümüyle Noramin işçileri tarafından hazırlanmış olmasıdır. Geceden sonra Noramin İşçileri'nin kendilerine olan güveni artmıştır. Gece işçi sınıfına aynı zamanda şunu öğretmiştir; işçilerin gereğinde herşeyi başarabileceğini ve kendi kendini yönetebileceğini kanıtlamıştır. O günden sonra işveren birinci yıl için 500, ikinci yıl için 600 ve üçlü paketi de 250 bine çıkarmıştır.

Sendika genel başkanımız 102. günü bizi toplayıp bu yeni teklifi sundu. Hepimizin morali çok yüksekti. Greve başladığımız günden daha coşkulu olduğumuz gözlendi. Hatta sevinçten gözleri yaşaran arkadaşlarımızın olduğunu farkettik. Bu durum bize greve devam işaretiydi. Kararlılığımız karşısında işveren bize soğuk savaş açarak 5 Ağustos'da fabrikayı kapatacağım tehdidinde bulundu. Bölge Çalışma Müdürlüğü, İş ve İşçi Bulma Kurumu'na gönderdiği dilekçelerin birer nüshasını fabrika kapısına astı. Bu tehdit bizi yıldırmadı aksine birliğimizi daha da sağlamlaştırdı. İşveren bununla da kalmayıp bizi greve çıktıktan sonra aramıza katılan beş arkadaşımıza 17/2 İş Kanunu'na göre noter aracılığıyla çıkışlarını bildirdi. Bu arkadaşlarımızda da herhangi bir moral bozukluğu olmadı. Biz biliyoruz ki, her ne kadar yasalar patronlardan yana ise de, böyle işçi çıkartma olamaz. Bu durum açıkça şunu göstermektedir. Patron telaş içerisindedir ve ne yapacağını bilmemektedir. Patronun hesabı tutmamıştı. 225 işçinin birden greve gitmesi onu sudan çıkmış balığa çevirmişti.

Biz biliyoruz ki: Bu düzende bütün ekonomik ve sendikal mücadeleler siyasal mücadeleye dönüşmedikçe bir adımdan daha ileriye gidilemez. Bizim biraz daha fazla ücret alma mücadelemiz ve örgütlenmemiz karşısına burjuvazi ve onun güçleri çıkacaktır. Bu gücü yıkacak ve onunla baş edecek ve onu kesin bir yenilgiye götürecek olan, işçilerin birliği ve dayanışmasıdır. KURTULUŞUMUZ İŞÇİLERİN İKTİDARINDADIR.

Arkadaşlar; greve giden ve gitmeye hazırlanan bütün işyerleri ile dayanışmaya gidiniz. Onları ziyaret edip maddi ve manevi olarak destekleyiniz, onlara deney ve tecrübelerinizi aktarınız.

— İki şeyden çok eminiz, mücadele edeceğiz ve kazanacağız.

— Yaşasın Noramin İşçileri'nin mücadelesi.

Noramin Grevci İşçileri

12 Eylül gerçeğinin bütün yönleriyle ortaya konduğu Ankara Ana Devrimci Yol Davası savunmaları başladı. 8 yıldır süren davanın bu aşamasında Oğuzhan MÜFTÜOĞLU tarafından okunan ortak savunma, Türkiye'nin yakın tarihine ışık tutan belge niteliği taşıyor. Tamamı bin sayfayı bulan Devrimci Yol Savunmasının bazı bölümlerini yayınlıyoruz..

** Yayınladığımız bölümler 350 sayfa içerisinden özetlendiğinden yer yer anlatılmak istenenler bütünlüğünden kopuk olabilir. Bu ve benzeri eksikliklerin sorumluluğu tamamen demokrat arkadaşa aittir.*

SAVUNMA YARGILIYOR

SAVUNMAYA BAŞLARKEN

Savunmamıza başlamadan önce özellikle vurgulamak istediğimiz iki nokta var; Bugün sıkıyönetim bütün ülkede kaldırılmış olmasına karşın Sıkıyönetim Mahkemeleri görevlerine devam etmektedir. Bu durumun Anayasa'ya aykırı olduğu bütün hukuk otoriteleri tarafından kabul edilmektedir. Anayasa'ya göre hiçbir kişi ya da kurum, kaynağını Anayasa'dan almayan bir yetki kullanamaz. Bugün hala "Savaş hali" hükümleri uygulanarak göreve devam eden mahkemeniz ise bizi yargılarken böyle kaynağını Anayasa'dan almayan bir yetkiyi kullanmaktadır. Bu nedenle, her şöyden önce hakkımızda vereceğiniz karar peşinen Anayasa'ya aykırılıkla "malül" olacaktır.

TBMM tarafından da onaylanan Birleşmiş Milletler İşkence Sözleşmesi'nin 15. maddesi işkence ifadelerinin delil olarak kullanılamayacağını hükme bağlamaktadır. Sözleşmenin bu maddesi Anayasa'ya göre emredici bir hukuk kuralıdır. Ancak mahkemeniz bu maddeye uyulması talebimizi reddetmiştir. Hükümet her vesileyle Türkiye'nin BM İşkenceyi Önleme Sözleşmesini imzaladığını söylemektedir. Bir yandan mahkemeler, BM İşkence sözleşmesinin hükümlerini uygulamazken, işkence ifadelerine dayanılarak idam cezaları verilirken, bu "sözleşmeyi imzaladık" diye övünme, dünyayı kandırmaktan başka bir anlama gelmez.

İşkenceyi önlemenin en etkin yollarından biri, işkence ifadelerinin mahkemelerde delil olarak kullanılmamasıdır. Yargıçlar işkence ürünü ifadelere itibar etmezse, işkencenin önemli bir sebebi de ortadan kalkar ve mahkemeler de işkenceleri bir "tasdik mercii" olmaktan çıkar.

Aylarca-yıllarca en ağır işkenceleri yaşamış insanlar olarak, buradan, bütün yargıçlara, bütün gerçek hukukçulara, bütün demokratlara sesleniyoruz:

İşkenceye karşı çıkın!

İşkence ifadelerinin kanıt olarak kullanılmasına karşı çıkın!

İşkenceyi durdurun!

BU NASIL SORUŞTURMA? BU NASIL HUKUK

Bu dava 12 Eylül döneminin bir ürünüdür. 12 Eylül sonrasında yürütülen politikalar doğrultusunda ve bu politikaların bir ürünü olarak açılmıştır.

12 Eylül sonrasında açılan davaların hazırlık soruşturmaları, emniyet müdürlüklerinde yürütülen 90 günlük işkenceli sorgularla yapılmıştır. Bu soruşturmalar sırasında bizzat devletin resmi açıklamasına göre, 175 kişi gördüğü işkence sonucu ölmüştür. Gene resmi açıklamalara göre, 600 polis görevlisi hakkında "işkence ile ölüme sebebiyetten" dava açılmıştır. ABD gezisi sırasında Kenan Evren, Amerikalı gazetecilerin sorusu üzerine 1980-1986 tarihleri arasında işkence yaptıkları iddiası ile 9337 görevli hakkında 5602 dava açıldığını, 1401 davada 2294 devlet görevlisine işkence yapmaktan ceza verildiğini açıklamıştır.

Devrimci Yol Davası'nın hazırlık aşamasını oluşturan emniyet soruşturması, hemen hepsi MHP'li olan DAL grubuna mensup işkenceci polislerce yürütülmüştür. Sadece Ankara Devrimci Yol Davası ile ilgili 1980-1982 yılları arasında yürütülen soruşturmalar sırasında, gördüğü işkence sonucunda 4 arkadaşımız hayatını kaybetmiştir. DAL grubuna mensup işkenceci polisler tarafından öldürülen arkadaşlarımız şunlardır:

1. Zeynel Abidin CEYLAN (Eylül 1980)
2. Behçet DİNLERER (Aralık 1980)
3. Adil YILMAZ (Aralık 1980)
4. Satılmış Şahin DOKUYUCU (Mart 1981)

DAL grubunca yürütülen diğer davalarla ilgili soruşturmalar sırasında da ayrıca İbrahim ESKİ (1980), H. Asker ÖZMEN (1980), Yaşar GÜNDOĞDU ve Haydar ŞAHİN isimli kişiler de işkence sonucu hayatlarını kaybetmişlerdir.

Pek çoğumuz, gördüğümüz işkenceler sonucunda ortaya çıkan sakatlık ve hastalıkların hala sürmesine; bu konuda bazılarımız için verilmiş doktor raporları ya da revir işlemleri bulunmasına rağmen, cezaevi yöneticileri ve Sıkıyönetim Komutanı R. Ergun tarafında işkenceci polisler hakkında soruşturma açılmasına engel olunmaya çalışılmış; buna rağmen açılan davalarda, işkenceci polislerin ceza almalarını engellemek için mahkemelere baskı yapılmıştır. (Devrimci Yol Davası'nın İddianamesini hazırlayan Sıkıyönetim başsavcısı N. Soyer'in bu konudaki bazı açıklamaları basında yer almıştır.)

Türkiye'de 12 Eylül'e yol açan olaylar ve gelişmeler ve bizatihi 12 Eylül'ün kendisi bu yeni sömürge sisteminin bunalımının doğrudan bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Türkiye Amerikan emperyalizminin ve Türkiye'deki işbirlikçilerenin politikalarının bir sonucu olarak adım adım bir iç savaşın eşiğine ve 12 Eylül'e getirilmiştir.

12 Eylül faşizmi Türkiye'deki bütün olumsuzlukları; hayat pahalılığını, sömürüyü, vurgunu, rüşveti, yolsuzlukları yaratanları korumuş, faşist güçleri kullanmış ve ülkemizde demokrasiye ait ne varsa yok etmiştir. Yine bu dönemde ABD emperyalizmine olan bağımlılık arttırılmıştır. Bunun karşısında bunalımın içerisinde bir umut olarak ortaya çıkan, aydınlık ve güzel bir Türkiye'nin savunucuları olan devrimcilere, ilericilere ve demokratlara yönelik her tür baskı ve zulüm reva görülmüş, devrimci düşünceler zorbalıkla yok edilmeye çalışılmıştır.

Bütün bunlara rağmen Devrimci Yol soruşturmasını yürüten DAL Grubuna mensup 36 polis görevlisi hakkında işkence yapmaktan dolayı dava açılmış sadece 6'sına göstermelik ceza verilmiştir

T.C. emperyalizmin açık işgaline karşı, bir ulusal kurtuluş savaşı sonucu oluşmasına karşın iktidarların sonradan izlediği-ekonomik-siyasal-askeri-kültürel politikalarla bütün yönleriyle emperyalizme bağımlı bir yeni sömürge ülke durumuna gelmiştir. Bugün gelinen noktada ABD ve emperyalizmden bağımsız olarak iktidarların temel konularda politikalar oluşturabilmesi olanaksız duruma gelmiştir. Temel konular bir yana günlük yaşamın birçok ayrıntısı bile ABD tarafından belirlenmektedir.

ANTİ-EMPERYALİST MÜCADELE

Anti-Emperyalist mücadelenin anti-emperyalist bilincin yoğunlaştırılması geliştirilmesi her devrimci-demokratın bugün en somut görevlerindendir. Çünkü bugün Amerikancılık ve Emperyalizmle olan ilişkiler şerefmiş-onurmuş gibi kabul görmekte hatta sınıflar tarafından Türkiye'nin gelişmişliği saygınlığı olarak gösterilmektedir. Devrimciler demokratlarda bu gelişmelere karşı çıkmadan ne demokrasi mücadelesi yürütebilirler ne de çok sıradan günlük ekonomik-demokratik mücadeleyi yürütebilirler.

KURTULUŞ SAVAŞIMIZ

Bizim Kurtuluş Savaşımız her şeyden önce emperyalizmin bu sömürge sistemine karşı M. Kemal'in kendi deyişleriyle "Bizi mahvetmek isteyen emperyalizme ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı" verilmiş bir bağımsızlık savaşı olmuştur. Ve bütün dünyada mazlum ulusların emperyalizme karşı yürüttükleri Milli Kurtuluş Savaşları'nın ilk örneklerinden birini teşkil etmiştir.

ABD'NİN ÇİRKİN YÜZÜ

ABD, Kurtuluş Savaşı sırasında Türkiye'ye karşı olumsuz ve düşmanca bir tavır takınmıştır. Onların bu tavrı, o dönemdeki ABD basınında yer alan yazılarda çok açık bir şekilde gözlenmektedir. Örneğin, 21 Ağustos 1920 tarihli The New York Times'da şu satırlar yer almaktadır:

"Avrupa'dan süpürülen Türklerin dünya siyaset sahnesinden de bir daha dönmemek üzere silinip gitmesi başlıca dileğimizdir."

1919'da Başkan Wilson, "Türkler haritadan silinmelidir." diyordu. 1922'de A. Dulles şunları söylüyordu:

"M. Kemal'e karşı sert bir tavır takınılmalıdır (...) Eğer Türkiye, hiçbir zarar görmeden Devletlere kafa tutmakla devam eder, kapitülasyonları kaldırır ve İstanbul'a yerleşirse, bu yalnız Ortadoğu'da değil, Avrupa'da da karşı tehlikeyi arttıracaktır."

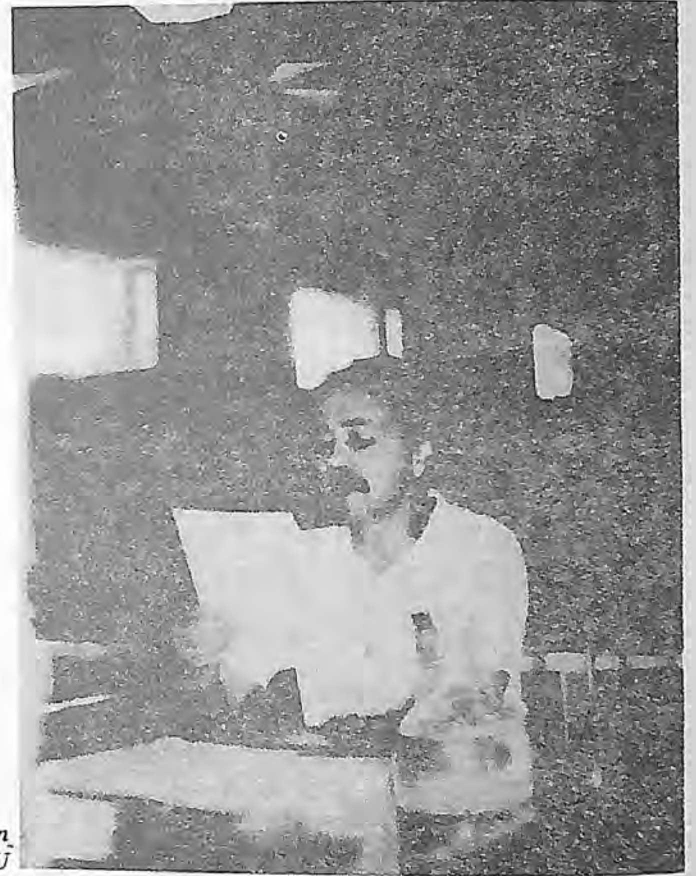
* * *

Ulusal Kurtuluş Savaşları'nın sonucu ve emperyalist ülkelerdeki üretim ilişkilerinin ve üretici güçlerin gelişim seviyesine uygun olarak emperyalizmin sömürü ve egemenlik sistemleri de değişik biçimlere bürünüyordu. Giderek sömürge ülkelerin işgal altında tutulmasına gerek kalmıyor, görünüşte siyasi bağımsızlık tanınırken; ekonomik, mali, eskeri ve siyasi alanlarda yeni sömürü ve egemenlik ilişkileri geliştiriliyordu.

Paul Baran bu gelişmeyi şu şekilde anlatıyor:

"II. Dünya Savaşı ile zayıflayan ve artık sömürgelerdeki ulusal kurtuluş hareketlerinin baskısına dayanamayan emperyalist güçler, hiç değilse anti-emperyalist güçlerin en kuvvetli oldukları yerlerde, yani artık kendi sömürge yöntemlerini sürdüremeyeceklerini iyice görüp anladıkları yerlerde (...) siyasal bağımsızlık tanımak zorunda kalmışlardır. J. F. Iulles'ın sözleriyle, 'II. Dünya Savaşı sona ererken en büyük siyasal sorun, sömürgelerdeki durumdu. Eğer Batı, sömürgeciliğin (...) sürüp gitmesini isteseydi, şiddetli bir devrimi kaçınılmaz kılacak ve kaçınılmaz bir yenilgiye uğrayacaktı. Başarı kazanabilecek tek politika, 700 milyon bağımlı insanın daha ileri durumda olanlarına, barış içinde bağımsızlıklarını tanımaktı."

Özetle 1940'lara gelindiğinde ulusal kurtuluş hareketlerinin baskısı nedeniyle eski -açık- sömürgecilik ilişkilerinden vazgeçmek zorunda kalmışlardır. Aynı zamanda emperyalist-kapitalist üretim ilişkilerinin gelişmesi, emperyalist sömürünün yeni biçimler altında sömürülmesine de olanak tanıyordu. İşte, ABD'nin (emperyalizmin) geliştirdiği **yeni sömürgecilik** siyasetleri bu durumun bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Oğuzhan MÜFTÜOĞLU

TÜRKİYE'DE KÜÇÜK AMERİKA

Türkiye'nin emperyalizmin güdümüne girmesinin bir diğer yönü ekonomik ve siyasi bağımlılıktır.

Özellikle DP'nin iktidara gelmesinden sonra Türkiye'de Batı sistemi doğrultusunda ve ABD'nin (emperyalizmin) kontrolü altında bir ekonomik ve siyasi sistem geliştirme politikalarının büyük bir hızla uygulamaya konulduğu görülmüştür.

Türkiye'de, 1950'ler sonrasında alının her türlü ekonomik ve siyasal kararın arkasında şu veya bu biçimde IMF, OECD vb. emperyalist kuruluşların parmağı vardır. Bütün bunlar gözönüne alınmaksızın "bağımsızlık" konusunda herhangi bir tartışmayı sürdürebilmek olanaksızdır.

Çünkü IFM-OECD vb. kuruluşların yerli tekellere uzanan bir zincir, bir anlamda, görünürde hükümetler tarafından yürütülen ekonomik ve politik uygulamaların ardındaki asıl gücü oluşturmaktadır. Bu nedenle Türkiye'nin içine sürüklendiği bu durum ABD Emperyalizminin II. Dünya Savaşısonrasında gündeme getirdiği, yeni-sömürgecilik politikaları içinde ele alınmalıdır.

YENİ SÖMÜRGECİLİĞE GEÇİŞ

Türkiye 1940'lardan itibaren emperyalizmin yeni sömürgecilik ilişkileri içine girerken o döneme kadar devlet eliyle güçlendirilmiş bulunan bir "yerli" sermaye grubu bulunuyordu. Daha çok ticaret burjuvazisi niteliğindeki bu kesim, özellikle savaş döneminde (karaborsa, spekülasyon vb. yollardan) bir kat daha palazlandıktan sonra, hızla ülkeye girmekte olan yabancı sermaye ile işbirliğine yöneldi. Ülkede çarpık bir sanayileşme geliştikçe, bu kesim yabancı tekellerin ortağı durumundaki bir yerli tekelci grup olarak giderek güç kazandı; ve ülke yönetimleri üzerinde artan bir etkinlik sağladı.

ÜNİVERSİTE VE BİLİM

Buna karşılık bizde bilimsel araştırma ve çalışmalara ihmal edilmekte, hatta kasıtlı olarak engellenmektedir. Bizim gibi geri bırakılmış ülkelerde üretim teknolojisini geliştirmek için yapılan çalışmalara harcanan para, ABD'dekinin binde birini bile tutumamaktadır. Emperyalist tekellerle ortaklık içindeki özel şirketler, zaten bu konuda ülkemizde herhangi bir çalışma yada araştırma yapmamakta, gelişmiş ülkelerdeki ortağı olduğu şirketlerin teknolojisini geriden takip etmekle yetinmektedir. Devlet ise bu konudaki çalışmaları desteklemek yerine, üniversitelerdeki bilimsel çalışma potansiyelini köreltecek bir tutum sergilemektedir. Bu alanda görev yapan TÜBİTAK'ın sınırlı çalışmaları ile son zamanlarda gerici kadrolar buraya doldurularak sabote edilmiştir.

Üniversiteler bir yandan özgür düşünceli araştırıcı ve yaratıcı insanları yetiştirirken, bir yandan da bilimsel çalışmaların geliştirildiği alanlar olmalıdır. Bunun için ise özerk-bağımsız ve serbest bir çalışma ortamına sahip olması gereklidir.

Bizde ise yapılan tam tersidir. Üniversitelerin özerkliği yok edilmiş; bütün eğitim kurumlarında, çağdaş bilimsel düşünceye taban tabana zıt bir eğitim ve kültür politikası geliştirilmiştir. Özgür düşünceli, araştırıcı ve yaratıcı olmayan; korkan, köle ruhlu ve ülke sorunlarıyla ilgilenmeyen; kafası (Türk-İslam Sentezi gibi) safsatalarla doldurulmuş bir gençlik yetiştirmeyi hedefleyen bir eğitim politikası yürütülmektedir. Bu amaçla, eski görece özerk üniversite düzeninin yerine YÖK getirilmiş; üniversitelerimizdeki pek çok değerli bilim adamı görevlerinden atılmış, onların yerine okulların, kürsülerin başına Türk-İslam Sentezci, geri kafalı yobazlar doldurulmuştur.

* * *

İşte, tüm bu nedenlerle, ülkemizin bugünkü ekonomik yapısı ve bugünkü düzen içinde gelişmesini tamamlaması, Batılı ülkelerin seviyesine ulaşması olanaksızdır. Nasıl kendi motoru olmayan bir teknenin bağlı olduğu (kendisini çeken) bir römorkü yakalaması olanaksız ise, bağımlı ülkelerin gelişmelerini tamamlamaları ve bağlı oldukları emperyalist ülkeleri yakalamaları da aynı şekilde olanaksızdır. "Geri kalmış" bir ülkenin, sömürü ve hegemonyası altında bulunduğu "gelişmiş" ülkeleri yakalaması, onların empoze ettiği politikalarla değil, gerekli olan **sıçramalı gelişmeyi** sağlayabilecek politikalarla olanaklıdır.

* * *

Eski sömürgeciliğin tasfiyesinden sonra görünüşte de olsa bağımsız ve kendi hükümetlerine sahip bulunan ülkelerde yatırımları bulunan emperyalist tekeller, bu ülkelerdeki yatırımlarını güvence altına alacak yeni yöntemler geliştirmişlerdir. Onlar için, bu ülkeler halkının kendi kaderlerini belirlemelerine olanak tanımak, ne olursa olsun söz konusu olamazdı. Görünüşte siyasal bağımsızlığın tanınmış olması, eski sömürgecilik dönemindeki açık işgalle sağlanan güvencelerin daha gizli ve karmaşık biçimlerde sağlanmasını gerektiriyordu. (Emperyalizmin Gizli İşgali)

GAYRİNİZAMİ HARP

Emperyalist sömürü sistemi içindeki, geri kalmış ülkelerdeki, bağımsızlık hareketlerini ve emperyalist sömürüyü yok etmeye yönelik hertürlü uyanışı bastırma amacıyla "Ayaklanmaları Bastırma Kuramı" ya da "Kontrgerilla" kuramı olarak isimlendirilebilecek yöntemler geliştirmişlerdir. F. Lindaay tarafından yazılan "Gayrinizami Harp" isimli kitap kontrgerilla teorisinin geliştirildiği önemli eserlerden biridir. Keza D.Galula tarafından H. Kissenger'ın bilgisi altında hazırlandığı belirtilen "Ayaklanmaları Bastırma Kuramı - Teori ve Pratik" isimli bir broşürde de bu yöntemler açık bir şekilde anlatılmıştır. Amerikan Harp Akademileri'nde ders kitabı olarak okutulan bu broşur, Türk Silahlı Kuvvetleri'nde de bastırılarak dağıtılmış, ona dayanarak ders notları hazırlanmıştır. Türk ordusunda kontrgerilla dersleri için hazırlanan eğitim notları ve talimatlar aslında CIA ajanları tarafından yazılmış kitap ve broşürlerin çevirilerinden ibarettir. Örneğin "ST. 31-15 KKK Sahra Talimatnamesi" isimli broşür Amerikan Ordusu'nda okutulan "PM 31-15 no"lu kitabın satır satır çevirisinden ibarettir. Kitap çevirilirken sadece ABD sözcükleri yerine T.C. yazılmakla yetinilmiş, bu yüzden çeviride Türkiye'nin denizaşırı kuvvet komutanlıklarından söz edilerek, sanki Türkiye'nin sömürgeleri varmış gibi tuhaflıklar yaratılmıştır!

***

Azgelişmiş ülkelerdeki Amerikan çıkarlarını korumak ve bu ülkelerde değişen ilericibağımsızlıkçı akımları bastırmak için başvurulan yöntemlerin en önemlilerinden birisi, kuşkusuz askeri darbelerin tertiplenmesidir. ABD geri kalmış ülkelerdeki yönetimler kendi çıkarlarına uygun düşmediği anda, bu ülkelerde askeri darbelere başvurmaktadır.

Amerika'nın geri kalmış ülkelere yaptığı askeri yardımlar, bu ülkelerin ordularına sızmak ve istedikleri ortam ve sonuçları yaratmakta bir araç olarak kullanılmaktadır. Bu konuda da sayısız örnek ve belge vardır. biz burada sadece ABD'nin en yetkili makamlarında yer almış kişilerin açıklamalarından bir kaç örnek aktarmakla yetineceğiz.

ABD Kongresi Kitaplığı Kanun Arşivi Servisi'nin Senato Dış İlişkiler Komisyonu için hazırladığı bir raporda şöyle deniyor:

> "Birçok ülkeye yaptığımız askeri yardımların asıl sebebi Birleşik Devletler'in savunulmasında doğrudan doğruya katkıda bulunmaları,ya da stratejik bir konuma sahip olmaları değildir. Asıl siyasi sebep, generaller ve amirallerin idareyi devralmak üzere yetiştirilmeleridir. Bu konuda artık hiçbir şüpheye yer yoktur." (abç)

TÜRKİYE'NİN DEMOKRASİSİ

Demokrasi herşeyden önce, bir halkın kendi geleceğinin ve yönetiminin kendi tarafından belirlenmesi demekse ... kuşkusuz, en kalın hatlarıyla kısaca sergilemeye çalıştığımız bu siyasi yapının Demokrasi olarak tanımlanması olanaksızdır. Burada, ülkemizde demokrasinin gelişmeyişinin bazı içsel nedenleri üzerinde de kısaca durmakta yarar vardır.

Kapitalizmin aşağıdan yukarıya doğru gelişmesi sırasında, burjuvazinin işçi sınıfı ve köylülerle beraber feodal yapıların kırılması için yürüttüğü mücadelelerin sonucu olarak, toplumda biçimsel anlamda eşitlik, özgürlük ve demokrasi gelişmiştir. Bu tarihsel gelişme sonucunda egemen-yönetici sınıf konumuna yükselen burjuvazi, kriz dönemleri dışında, demokratik hak ve özgürlüklere dayalı bir demokrasiyle yönetimini sürdürmektedir. Bu şekilde, emekçi halk kitlelerine geniş özgürlükler ve yönetimi şeklen belirleme hakkı tanınırken, sahip oldukları ekonomik güç sayesinde yönetim tekelini ellerinde tutabilmektedirler.

Bizde ise, kapitalizmin gelişmesi Batıdakinden farklı bir gelişme izlemiştir. Cumhuriyet döneminde siyasi bağımsızlığımızın sağlanmasının arkasından eski feodal yapıların belirli oranda kırılmasına rağmen demokratik devrim tamamlanamamıştır.

Cumhuriyet, yarı sömürge, yarı feodal bir devlet yerine bağımsız bir ulusal devlet yapısı getirirken komprador ve feodal unsurların devlet üzerindeki etkinliğine bir yerde son veriyordu. Keza, Laiklik ve halifeliğin kaldırılması, Laik bir eğitim sistemine geçiş demokratik devrim yönundeki gelişmelerdir. Ancak bu gelişme halkın örgütlü ve bilinçli bir hareketi sonucu olmaması, yukardan aşağı bir nitelik taşıması nedeniyle tamamlanamamıştır. Bu yüzden halk kitlelerine güçlü bir demokrasi kültürü ve bilinci yerleşememiştir. Toprak sorunu ve ulusal sorun çözülemiş; arkasından çok partili sistemin kurulmasıyla beraber ortaya çıkan gelişmeler sonucu, daha baştan emperyalist tekellerle ortaklık içinde doğup gelişen tekelci burjuvazi, büyük toprak ağalarıyla yönetimi paylaşmaya, giderek yönetimde egemen konuma yükselmeye başlamıştır.

Böylece, çok partili parlamenter sisteme geçilmesinden sonra egemen sınıflar iltifakı kendi içinde çelişmeli bir yapıyla ortaya çıkmıştır. İşbirlikçi ve tekelci niteliklere sahip sanayi burjuvazisi, yönetimde giderek artan bir etkinlik kazandıkça tekel dışı burjuvazı ve feodalyarı feodal kesimlerle olan çıkar çelişmeleri de keskinleşmiştir. Bu çelişmeler, buhran dönemlerinde parlamenter sistemdeki tıkanmalara yol açmış; tekelci burjuvazinin içinde orduya dayanma eğilimlerini güçlendirerek, 12 Mart-12 Eylül askeri darbelerinde dış faktörlerle birlikte önemli bir rol oynamıştır.

Ülkemizdeki egemen sınıflar ittifakı en başta oluşumlarının sonucu olarak, "demokratik" bir niteliğe sahip değildir.

Egemenliklerinin ekonomik temellerinin zayıflığından dolayı Batıdaki gibi işçi sınıfına ve emekçi halka "tavizler" tanıyabilecek bir durumda değildirler. Ülkemizde artık-değerin önemli bir kısmı zaten emperyalist sömürü nedeniyle dışarıya gitmektedir. Emperyalist —Batılı— ülkelerdeki emekçi kesimlere tanınan temel hak ve özgürlükler ülkemizde tanınamamaktadır.

Bu yüzden egemen sınıflar, kitlelere demokratik hak ve özgürlüklerin tanınmadığı en temel insan haklarının her gün çiğnendiği emekçi kesimlerin en asgari taleplerinin bile zor yöntemleriyle bastırılmaya çalışıldığı bir yönetim biçimi sürdürmektedir. Batılı anlamdaki burjuva demokrasilerine has demokratik hak ve özgürlüklerin tanınmadığı parlamenter sistem bu nedenle ülkemizde gerçekten "demokratik" bir nitelik taşımamaktadır. Toplumsal muhalefetin yükseldiği, emekçilerin hak taleplerinin geliştiği (ve egemen sınıflar arasındaki çelişkilerin arttığı) dönemlerde ise bir "anarşi ve terör" yaygarası, "vatan elden gidiyor" çığlıkları ortalığı kaplamakta; zaten son derece sınırlı düzeyde bulunan demokratik hak ve özgürlükler parlamenter sistemle birlikte tümüyle rafa kaldırılmakta, sıkıyönetimler, askeri darbeler gündeme getirilmektedir.

Butun bunlara, S. Demirl'in deyişiyle; "Turkiye'de demokrasının olup olmamasına hiç onem vermeyen, kendi dediğinden çıkmayan ve borçlarını muntazam odeyen bir idare olmasını yeterli (ve gerekli) gören" (kendi çıkarları gerektirdiği an hükümetler düşürüp, darbeler yaptıran), ABD'nin güvenlik güçleri ve istihbarat örgütleri üzerindeki denetimleri (ve Kontr-Gerilla'ları) aracılığıyla yönetimin belirlenmesindeki rolleri de eklenince, ortaya çıkan tablo demokrasiyle, Batılı (burjuva) anlamında bir demokrasiyle uzak yakın ilgisi olmayan bir görüntü sergilemektedir.

***

Bu yüzden, günümüzde Amerikan Emperyalizmine bağlı kimi "geri kalmış" ülkelerde, ABD demokrasi değil faşizmi geliştirmektedir. Faşist güçler desteklenmekte ve devletin faşist bir karakter kazanmasına yol açılmaktadır.

ÖZEL HARP DAİRESİ

1959 yılında ABD-Türkiye arasında imzalanmış olan "Dolaylı Saldırı Anlaşması" uyarınca Genelkurmay'a bağlı bir Özel Harp Dairesi kurulmuş ve yine Amerikalıların önerisi ile Özel Harp Dairesi'ne bağlı ve tamamen sivillerden oluşan bir örgüt, Kont-gerilla oluşturulmuştur. Özel harp dairesi o dönemde Amerikan Yardım Heyeti (Jusmat) ile aynı binada çalışıyor ve masrafları ABD tarafından karşılanıyordu. İşin ilginç yanlarından biri, dönemin başbakanının böyle bir örgütün varlığından 1974 yılında —Kıbrıs olayları nedeniyle— Amerikan yardımının kesilmesi ve bu yüzden Genelkurmay Başkanlığı'nın bu örgüt masraflarını karşılamak için örtülü ödenekten yardım istemesi üzerine haberdar olmasıdır. (Zira, devlet kayıtlarında böyle bir örgütün sözü geçmiyordu ve devlet bütçesinde faslı da yoktu.)

***

"Sarıkamış'taydım. Birlikte yemek yediğimiz komutana kontr-gerillayı sordum, 'var' dedi. O sırada çevrede dolaşan MHP İl Başkanını göstererek 'yoksa o da mı..." diyecek oldum. General 'O başında' demez mi!"

***

Evet ABD Türkiyede Özel Harp dairesi diye bir gizli örgüt kurduruyor. Masraflarını kendi karşılıyor: bu örgüte bağlı sivillerden oluşan yarı askeri teşkilatlar kurduruyor ve bunların başına da MHP il başkanlarını getiriyor. Bütün bunlardan sonra Türkiye'de yaşananlara hiç şaşmamak gerekiyor.

FAŞİZMİN TEMELİ

Faşizm, bizim gibi —emperyalizmin hegemonyası altındaki— ülkelerde daima emperyalizmin uzantısı bir siyasal akım olarak gelişmiştir. Turancılık daha başlangıcında Alman emperyalizminin bir politik aracı olarak geliştirilmek istenmiş, özellikle Nazi Almanya'sının yükseliş dönemlerinde onunla tam bir işbirliği içinde geliştirilmeye çalışılmış, Almanya'nın yenilgisinden sonra da sahneden çekilmişti.

1950'lerden sonra ise bu kez ABD Emperyalizmi, geri kalmış ülkelerdeki faşist hareketleri geliştirme ve destekleme politikasını benimsemiş, bu ülkelerde Amerikancı düzen ve yönetimlere karşı gelişen bağımsızlıkçı-sol muhalefet akımlarını bastırma amacıyla bu tür örgütlerden yararlanma yolunu seçmiştir. Bu yüzden geri kalmış ülkelerdeki faşist örgütler, Almanya-İtalya gibi ülkelerdeki hareketlerden farklı olarak, gerçekten milliyetçi ve bağımsız hareketler olarak değil, ABD dolarlarıyla, CIA marifetiyle kurulup geliştirilmiş hareketler olarak ortaya çıkmıştır.

Bu yüzden MHP ve Ülkü Ocakları gibi faşist örgütler çevresinde daima CIA ile bağlantıları deşifre olmuş (M.Bayrak, Ruzi Nazar, B.Öztürkmen... gibi) kişilerin isimlerinin geçmesi basit rastlantılar değildir. Ancak, sadece doğrudan CIA bağlantılarından ibaret olmadığına bir kere daha işaret etmek gerekiyor. ABD, "geri kalmış" ülkelerdeki bütün devlet aygıtına sızmakta, bütün güvenlik ve istihbarat örgütlerinin kendisine bağımlı hale getirmekte, kontrol altına almaktadır. Önceki bölümlerde Amerikan yardımlarının bu amaçla nasıl kullanıldığını görmüştük. Bunlara 27 Mayıs'a kadar MİT görevlilerinin maaşlarının ABD tarafından odenmesini de eklemek gerekir. Amerikalılara göre:

> "Yerel kuvvetlerin butun komuta ve idari organları Amerikan uzmanları tarafından kontrol edilmeli, ama bu kontrol işleri o ülke kamuoyundan gizli tutulmalıdır."

DP iktidarının niteliğini belirleyen şey, içerde en gerici sınıflarla, dışarda ise emperyalizm ile tam bir ittifak içinde olmasıdır. Ülkenin ekonomisini ve başta ordu ve istihbarat örgütu olmak üzer edevlet organlarını emperyalizmin kontrolüne terk eden bir iktidarın demokrat bir nitelik taşıyamayacağı çok açık bir şeydir. Bir süre önce ordunun kendisinden çok Amerikan elçisinin sözünü dinlediğini, sürgüne gittiği yerden açıklayan Markos'un Filipinler'i bir zamanlar ne kadar demokratikse DP Türkiye'si de o kadar demokratiktir. Bu bakımdanDP olayı değerlendirilirken, onun Türkiye'de demokrasinin gelişmesinin önündeki en büyük engel olan emperyalizmin Türkiye'ye yerleşmesindeki tayin edici rolü göz önüne alınmadan; sadece seçimle iktidara gelmiş olmasına bakılarak değerlendirilmesi, eksik bir değerlendirmedir. Ve bu tür değerlendirmelerle kaçınılmaz olarakyanlış sonuçlara ulaşılmaktadır.

27 MAYIS

27 Mayıs önemli bir dönüm noktası oldu. Yarattığı sonuçlarla sonraki dönemlerdeki oluşum ve gelişimleri büyük ölçüde etkiledi.

27 Mayıs'ın en önemli sonucu 1961 Anayasasıdır. DP İktidarına karşı 1960 öncesinde gelişen muhalefet akımlarının ve özgürlük mücadelelerinin damgasını taşıyan bu anayasa, özerk kurumlar getirmiş; hükümetleri anayasal ve idari yargı denetimi altına almış; örgütlenme ve fikir özgürlükleri tanıyan bir özellik göstermiştir. Demokratik açılım sağlayan bu anayasa, sonraki dönemlerde egemen sınıf temsilcileri tarafından ortadan kaldırılması (tebdil ve ilga edilmesi!) gerekli bir engel olarak görülmüştür.

27 Mayıs'tan sonra ortaya çıkmış bir önemli gelişme, tekelci burjuvazinin etkinliğinin giderek, özellikle 1965'ten sonraki dönemde, artması ve hükümetler ve devlet kurumları üzerinde belirleyici bir rol kazanmasıdır. DP'nin devamı olarak ortaya çıkan AP'nin Demokrat Parti'den en büyük farkı da bu noktada ortaya çıkmış, tekelci burjuvazi AP üzerinde tayin edici bir role sahip olmuştur.

***

Öte yandan 1961 Anayasası'nın getirdiği özgürlük ortamı da toplumsal gerçeklerin, özellikle aydın ve gençlik kesimleri içinde daha iyi kavranabilmesinde ve sosyalist bilincin hızla yayılmasında önemli bir rol oynamıştır.

***

Bu tarihlerden sonra Amerikaya karşı yapılan her bağımsızlıkçı gösteri ve eylemin karşısına kendilerini "Milliyetçi" olarak gösteren bu "komando"lar çıkarılacaktır. İzinli gösteriler, mitingler basılmış; grev yapan işçilerin, haklarını arayan köylülerin, "Bağımsız

Türkiye" diye bağıran, 6. Filo'yu protesto eden gençlerin üstüne bu "komando"lar sürülmüştür.

İşte, 12 Mart bir yandan devrimci halk muhalefetini ezerek yok etmeye böylece sosyal uyanışın gelişmesini önlemeye çalışırken diğer yandan da yarattığı tepkilerle toplumdaki sol muhalefet eğilimlerinin güçlenmesini de kaçınılmaz olarak beraberinde getirmiştir.

Bu muhalefet eğilimi, 12 Mart'tan sonra yapılan ilk seçimlerde B.Ecevit başkanlığında yeni bir görüntü sağlayan CHP'ye yöneldi ve CHP'nin seçimlerden birinci parti olarak çıkmasında önemli bir rol oynadı.

***

CHP-MSP Hükümeti dönemi de, Türkiye'nin yüz yüze bulunduğu sorunları çözebilecek, hatta hafifletebilecek bir yapı ve tutarlılığa sahip değildi ve karşılaştığı her sorunda çelişkiler ve bocalamalar gösterdi.

***

Türkiye'deki faşistler önceleri ırkçı-Turancı görüşleri benimsemişlerdi. Bu dönemlerde, MHP'liler arasında Şamanist eğilimler yaygındı. Turancı ırkçı eğilimlerin toplum tarafından benimsenmeyeceğinin anlaşılması üzerine faşist hareketlerin kendisine bir kitle temeli sağlayabilmek amacıyla, şeriatçı islamcı bir doğrultuya yönelmişti. Halkın dini-islami duygularını stismar etmeye ve Nurculuk Nakşibendicilik gibi genişçe bir tabanı olan tarikatları kendilerine çekmeye yönelik demagoji ve çalışmalar, özellikle, 1970'lerden sonra faşist hareketin programında önemli bir yer tutmuştur. Böylece Türkiye'deki faşist hareket, "Türk-İslam Sentezi" denilen şeriatçı-ırkçı kırması bir muhtevaya bürünmüştür. İşte Kurtuluş Parkında, kendi Şamanist arkadaşlarını öldürmeleri olayı, faşistlerin bu kimlik değişiminin getirdiği tartışmalar sırasında meydana geliyordu, anlaşılan ilk dönemlerdeki Turancı-Şamanist inanışlarını terk etmek istemeyen unsurları "ikna" etmek için bu şekilde, şiddete başvurmak gerekmişti!

MC'LERİN KURULMASI

Ecevit Başbakanlıktan ayrıldıktan sonra erken seçimi hedefleyen bir hükümet kurma olanağı bulamadı. Daha önce erken seçim isteyen Bozbeyli'nin Demokratik Parti'si içinde bir grup, CHP ile birlikte kurulacak bir erken seçim hükümetine karşı çıkmıştı. Demirel'in de hükümet kurma girişimi başarısızlıkla sonuçlandıktan sonra 17 Kasım 1974'te Prof. Sadi Irmak hükümeti kurmakla görevlendirildi. Türkiye 4 ay kadar, meclisten güvenoyu alamayan ve alamayacağı belli olan bu hükümet tarafından yönetiliyordu.

Bu 4 aylık süre adeta MC'nin kuruluşunun hazırlandığı bir dönem oldu. Daha Ecevit'in istifasının hemen arkasından Demirel, Aralık 1974'te sola karşı olan diğer partilere (MSP, MHP ve DP) birer mektup gönderdi ve ortak bir hükümet kurulması önerdi. Demokratik Parti, Demirel'in başında bulunduğu bir hükümete karşı çıkarken; Demirel, Erbakan, Türkeş ve Feyzioğlu 18 Aralık 1974'te bir Milliyetçi Cephe (MC) kurduklarını açıkladılar.

Karşılaşılan siyasi krizi aşmak için egemen sınıfların bu sağ partileri biraraya getirmekten başka yolları o gün için bulunmuyordu. 12 Mart'tan yeni çıkılmıştı ve askeri darbeyi makul hale getirebilecek hiçbir sebep yoktu.

* * *

Demirel'in sağ partileri birleştirebilme amacıyla yükselttiği savaş çığlıkları, patlayan silahlar, öldürülen insanlar ve bütün yurt sathına yayılmaya başlayan siyasal şiddet; bütün bunlar MC'nin ayak sesleriydi; ve 1973 seçimlerinin galibi, TBMM'nin en büyük partisi CHP'nin Genel Başkanı, "müstafi" Başbakan B. Ecevit, bütün gelişmeleri izlemekten başka birşey yapmıyordu...

* * *

Ancak, MC Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu sorunları çözmek bir yana; iyice içinden çıkılmaz bir duruma getirmekten başka bir şey yapmayacaktı.

12 MART'IN EKONOMİK MİRASI

Ekonomik alanda, 12 Mart sırasında başta grev ve toplu sözleşme hakları fiilen ortadan kaldırılan işçiler almak üzere tüm emekçi kesimlerin ağır bir sömürü altında tutulmasıyla elde edilen kısmi rahatlama artık sona ermişti ve eldeki döviz stokları ABD Ambargosunun etkisiyle süratle erimeye başlamıştı. Ekonominin üretimi sürderebilmesi ve vadesi gelen eski borçların ödenebilmesi için gerekli dış borçlanmanın sağlanmasında (askeri ambargonun yanı sıra uygulanan örtülü ekonomik ambargonun da etkisiyle) büyük güçlüklerle karşılaşılıyordu.

Demirel, sonraları o dönemlerde ellerindeki tarım ürünleri stoklarını dışarıya satılmasının bile ABD tarafından el altından engellendiğinden yakınmıştı. Türkiye üzerindeki emperyalist kıskaç gittikçe sıkıştırılıyor, Demirel Hükümeti dış kaynak gereksinimini yüksek faizli, kısa vadeli borçlanmalar yoluyla karşılayarak ekonomiyi ayakta tutmaya çalışıyordu. Türkiye ekonomisinin sorunlarına köklü çözümler getirmek bir yana kısa süre içinde Türkiye'yi "70 cent'e muhtaç" hale getiren bu ekonomi politikaları içinde ön önemli konulardan biri DÇM uygulamalarıdır.

DÇM (Dövize Çevrilebilir Mevduat) Türkiye'deki bankalarda içerden ya da dışardan açılabilecek bir tür döviz hesabıydı. Dışardan döviz gönderecek olanlara ve bunları içerde kullanacak olan özel şirketlere ve kişilere büyük karlar sağladığı için yabancı ekonomilerden içeriye bir döviz akışı sağlıyordu.

12 MART'IN SİYASİ MİRASI

Bu tablo hiçbir tartışma götürmeyecek kadar açıktır. Olayları apaçık başlattığı, siyasam mücadeleye şiddeti ilk defa kimin karıştırdığı apaçık ortadadır. 12 Mart öncesindeki tablo, 12 Mart sonrasında da aynen tekrarlanmıştır. Tıpkı 12 Mart öncesinde olduğu gibi 12 Mart dönemi sonrasında da sol görüşlü öğrenciler, öğretmenler, işçiler, CHP'liler teker teker silahlı saldırganlar tarafından **tek yanlı saldırılar** sonucu vurulup öldürülmüşlerdir. Bu saldırılara karşı solcular çok uzun bir süre, silahla karşılık vermemişlerdir. Bu gerçek gerici-faşist çevreler tarafından "komünistlerin silahlı eylemlere başlaması üzerine sağcıların kendilerini korumak için silaha başvurdukları" şeklindeki iddiaları tümüyle geçersiz olduğunu; ve bu tür iddiaların faşistlerin cinayetlerini örtmek ve makul hale sokmak için geliştirilmiş bir yalan olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

1975 Kasım'ına doğru ortaya çıkan önemli bir gerçek vardır. Özellikle MC döneminde yoğunlaşıp yaygınlaşmaya başlayan tek yanlı faşist saldırılar ve bu saldırılar sonucunda onlarca insanın öldürülmesi, yüzlercesinin vurulup yaralanması, insanların evlerinin-işyerlerinin yakılıp yıkılması tahrip edilmesi, yasal izinli siyasal toplantıları saldırılması, toplumda derin yankılar uyandırmıştır. Bütün bu olaylar, Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde halkın gözleri önünde yaşanmıştır. Bütün bu halka MC tarafından iki seçenek bırakılmıştır: Ya boyun eğip sessizce teslim olacaksınız ya da vurulup öldürüleceksiniz... MC dışında bir siyasi partiye ya da derneğe mi mensupsunuz: MC politikalarına karşı çıkmayacak, siyasal toplantı düzenlemeyeceksiniz! Aksi takdirde toplantınız basılır, kurşunlanır, iş yeriniz, parti, dernek binalarınız tahrip edilir... Bir okulda öğrenci misiniz, okuldaki 5-10 faşiste boyun eğeceksiniz; yoksa kurşunu-sopayı yersiniz, okulunuza gidemezsiniz...

FAŞİST SALDIRILAR ARTIYOR

Faşistlerin bu biçimde azgın saldırıları karşısında devrimciler kararlı bir direnç mücadelesinin örgütlenmesini önerdiler. Özellikle saldırıların yoğunlaştığı üniversite ve yüksek okullarda, gençliğin demokratik kitle örgütlerinin önderliğinde en geniş anti-faşist öğrenci kitlesinin faşizmin karşısına dikilebilmesi için çalışmalar yürüttüler. ODTÜ, GEE, İTÜ gibi okullarda, Eğitim Enstitülerinde yapılan boykotlar, öğrencilerin akademik-demokratik hakları için gündeme getirdikleri eylemler, hep faşistlerin saldırısına uğradı. Güvenlik güçlerinin açık desteğinde yürütülen bu saldırılar karşısında insanların önünde iki seçenek kalıyordu; ya faşist saldırı ve zorbalığa karşı direnmek ve bu yolla okula gidebilmek, yurtta kalabilmek, sokakta dolaşabilmek ya da faşist saldırganlara boyun eğmek ve teslim olmak. Devrimciler birinci yolu seçerek faşizme karşı en geniş kitlelerin direnişini örgütlemeye çalıştılar. Faşistlerin polis desteğinde başlattıkları ve azgınca sürdürdükleri silahlı saldırılara karşı kendi güvenliklerini sağlamanın tek çıkar yol olduğunu gördüler ve anladılar.

* * *

Benzer gelişmeler, iskenderun Demir Çelik Tesisleri (İSDEMİR), Ereğli Demir Çelik Tesisleri (ERDEMİR), Seydişehir Aliminyum Tesisleri, Ataş, Aliağa Rafinerisi ve Tariş gibi büyük çaplı devlet işletmelerinde de gözlendi. Bu işletmelere faşist militanlar yerleştirilerek faşist hareketin bir kadro kaynağı ve saldırı üssü haline getirilmeye çalışıldı.

* * *

Bu gelişmeler okullardaki öğrenciler ve öğretmenler açısından bir can güvenliği sorununu gündeme getiriyordu. Öğrenciler can güvenliği nedeniyle okullarına topluca gidip gelmek zorunda kaldılar. Faşist işgallerin kırılmasına yönelik kitlesel bir mücadele başladı. Can güvenliği ve öğrenim özgürlüğü temel toplumsal taleplerden biri haline geldi. Demokratik, devrimci gençlik dernekleri planlı bir baskı altına alındı. Yöneticiler, yaratılan çeşitli bahanelerle hapse atıldı; gençlik önderleri vurulup yok edilmeye çalışıldı.

* * *

5 Haziran erken seçimleri yaklaşırken Türkiye hızla ve yeniden tam bir toplumsal ve siyasal karışıklık ortamına sürüklendi. Seçim dönemi boyunca adeta bir iç savaş ortamı yaratıldı. Tertip ve saldırılar arttı. Baskılar yoğunlaştı. Faşist cinayetler artık günlük ve sıradan olaylar haline getirildi.

1 MAYIS KATLİAMI VE PROVAKASYONLAR ZİNCİRİ

1 Mayıs 1977'de Türkiye'nin en büyük kitle gösterisi ve en vahşi katliamlarından biri yaşandı. CIA-MİT-Kontrgerilla gibi faşist güçler, 35 kişinin hayatını yitirdiği büyük bir provakasyon yarattılar.

1 Mayıs sabahı Beşiktaş'ta yüzbinlerce insan erken saatlerde toplanmaya ve adı "1 Mayıs alanı" olarak değiştirilen Taksim Alanı'na yürümek için beklemeye başladı. Sonra yürümek vakti geldi. Binlerce işçi, genç, memur, emekçi Taksim Alanı'na vardığında yürüyüş kolunun bir ucu hala Beşiktaş'ta idi. Son yürüyüş kolları, ancak saat 19.00'a gelindiğinde Taksim Alanı'na ulaşabilmişti. Alanda yüzbinler dalgalanıyordu. DİSK Genel Başkanı konuşmasını bitirmek ve son yürüyüş kolları alana girmek üzereyken, üç el silah sesiyle bütün alan önce ölümcül bir sessizliğe büründü. Sonra bütün alan ölümcül bir kargaşa yaşadı. 1 Mayıs katliamı başlamıştı.

Miting alanı çevresindeki binalarda, International Otelinde, Sular İdaresinde pusuya yatmış kişiler, yüzbinlerce insanın üzerine otomatik silahlarla kurşun yağdırdılar. Yaylım ateşiyle birlikte panzerler hücuma geçti. Ses bombaları ve otomatik silahların ateşi miting alanını bir anda savaş alanına çevirdi. Büyük bir panik başladı. Binlerce insan yerlere serilip; koşmaya, kaçmaya çalışan çok sayıda insan köşelerde panzer altında ezilerek can verdi. Kazancı yokuşu yönüne sürüklenen binlerce kişi üzerine beyaz bir Renault arabadan otomatik silahlarla ateş açıldı. Bu sırada, yokuşun ortasına park edilen bir kamyon dar yolu tıkamıştı. Kaçanlar kapana kısıldılar, üst üste yığıldılar ve çoğu burada ezilerek, boğularak öldü. Gazeteci Şükran Ketenci gördüklerinden bir bölümünü daha sonra şöyle dile getirecekti:

"Taşkışla yolundan hızla iki panzer alana girdi. Sıkışmış olan kalabalığı yeniden kürsüye doğru yöneltecek şekilde ucundan tarayarak... hareket etti. Net olarak, açık renkli giysili bir kadının panzer altında kaldığını gördüm". Panzer altında kalan açık renk giysili kadın katliamın kurbanlarından yalnızca biri-si olmuştu.Katliam"başarıyla"tamamlanmış; toplam 35 kişi can vermişti.

KONTRGERİLLA

Ve en son 1967 yılında, MİT'ten sorumlu eski başbakan yardımcılarından Sadi Koçaş, 1 Mayıs katliamının Kontrgerilla tarafından düzenlendiğini itiraf etti. 8 Mayıs 1987 günlü Hürriyet gazetesinde "1 Mayıs Olayı" adlı araştırma yazısında kendisine sorulan soruları cevaplandıran Sadi Koçaş şunları söyledi:

"(...) Bunu tertipleyenler vardı. İç ve dış mihraklı, isteyenler vardı. (...) Kontrgerilla, gerillaya karşı biz kontrgerillayız diyen bir takım insanlardan oluşan bir örgüt. Bunların, gerilla, komando oldukları kendilerinden menkul ama, bunlar bir makamdan yetki alıyorlar. Nedir o makam? Belki Cumhurbaşkanı ve Genelkurmay Başkanının emri var, bilemiyorum, ama Milli İstihbarat Teşkilatı olduğu kesindir. (...) Bazı isimleri tanıyorum, bunların içinden o zaman bu işleri yapan binbaşı, yarbay ve yüzbaşı gibi rütbeli kimselerden bahsedilirdi. Hatırladıklarını MİT'de çalışıyorlardı. (...) Ama asıl suç emri verenlerindir."

YİNE MC

Aslında MC gelinen noktada (Erbakanlı yapısıyla!) egemen sınıflar ve emperyalist güçler açısından geçerliliğini yitirmiş durumdaydı. Egemen sınıfların o aşamadaki tercihlerinin, kontrol altında bir CHP Hükümeti yönünde olduğunu gösteren belirtiler vardı. (Ecevit'e yönelik suikast olayları arkasından Ordudaki tasfiyeler ve M. Kemal Ersun'un emekliye ayrılması bu belirtiler arasında sayılabilir.) Bu tercihin nedenleri üzerinde tartışılabilir. Kontrol altında tutulacak bir Ecevit Hükümeti'nin Erbakanlı bir MC'den tekelci burjuvazinin sorunlarının çözümü bakımından daha elverişli olanaklar sunabileceği düşünülmüş ve Ecevit'in şahsında solun yıpratılması hesaplanmış olabilir...

Ancak seçim sonrasında ortaya çıkan parlemanto aritmetiği bunun hemen gerçekleşmesine olanak tanımadı. Demirel iktidar olanaklarından her zaman sonuna kadar yararlanma eğilimindeki bir siyaset adamı olarak eli kanlı faşist terör çeteleriyle birlikte Erbakan'ı da arkasına takarak II. MC'yi kurdu. 5 ay kadar süren bu II. MC. ekonomik kriz, döviz sıkıntısı, faşist terör ve katliamlar vb. yönlerden hiçbir şekilde I. MC'yi aratmadı.

* * *

1977 yılından itibaren faşist saldırıların Öğretim üyelerine yöneldiği görüldü. Nisan ayında H.Ü. Rektör Vekili Prof. Gürel Ataman'ın evine bomba atıldı ve Prof. Uğur Ersoy'a saldırı düzenlendi. 13 Haziran'da ise Erzurum Atatürk Üniversitesi'nde Doçent olan Orhan Yavuz faşistler tarafından öldürüldü.

* * *

Daha önce söz ettiğimiz MHP Genel Merkezi'ndeki Türkeş'in çalışma odasında bulunan bir rapordaki görüşleri tekrar hatırlatmakta fayda vardır. Bu raporda, "Üniversitelerde yapılan ideolojik ve kuvvete dayanan mücadeleye" yardımcı olmak için "savunma kuvvetlerinin" kurulması önerilmekte; hareketin hızını azaltmak isteyenlere ve harekete zarar verenlere karşı şehir gerillası hareketlerinin örgütlenmesi önerilmekteydi. Liberal-demokrat fikirli öğretim üyeleri faşistlerin üniversitelerde yürüttüğü "kuvvete dayalı ideolojik mücadele"'nin önündeki engeller olarak görülmüş ve bir taktik hedef olarak belirlenmiştir. Amerikalı kontrgerilla teorisyenlerinden Linday'da "seçilmiş ve şuursuz terörizm" ayrımı yapmakta ve seçilmiş terörizme örnek olarak "liberal fikirli aydınlara yönelik eylemler" gösterilmektedir.

İÇ SAVAŞ BAŞLIYOR

Amerikancı-faşist MC yönetimine karşı gelişen her türlü muhalefetin, Amerikan beslemesi "muripler" rolündeki Ülkü Ocaklı çeteler aracılığıyla bastırılması gündeme gelmişti. Toplumsal-ekonomik-siyasal kriz döneminde, bölgesel ayrılıkların, mezhep farklılıklarının ve sınıf çelişkilerinin en uç noktalarında yaşandığı gecekondu semtlerinde muhalefetin kök salması kaçınılmaz bir şeydi. MC güçleri böyle bir toplumsal zemin üzerinde yer alan gecekondu halkının kendilerine karşı koymasının muhalefet etmesini, şiddete başvurarak faşist çetelerine cinayetler işleterek, katliamlar yaptırarak bastırma yoluna gidince, şiddet ve çatışmalar büyük şehirleri çepeçevre saran gecekondu semtlerinde günlük olaylar haline geldi, getirildi. Bu durumda, önce okullarda başlayan ve ülkenin diğer yerlerinde gelişen olaylar, artık gecekondu semtlerinde de kaçınılmaz biçimde hatta en yoğun ölçeklerde bir iç savaş yönünde gelişmeye başladı.

Bütün bu gelişmeler içerisinde gecekondu semtlerindeki halk da, kendiliğinden ve dağınık örgütsüz bir şekilde de olsa, canını-malını korumak için çeşitli yollara başvurdu. Çeşitli karşı koyma araçları yarattı. Silahlandı. Mahallesine, sokağına, evine yönelik saldırılar karşı nöbet tutmaya başladı. Saldırılara ortak bir şekilde karşı koyabilmek, tek tek yok olmamak saldırıya uğrayanları yalnız bırakmamak ve birbirine destek olmak kaygısıyla maddi ve manevi bir dayanışma ve mücadele ruhu, bir direnme geleneği ortaya çıktı.

* * *

Ecevit, ekonomik, sosyal ve siyasal çalkantılar içindeki toplumun geniş kesimleri tarafından bir umut olarak görülmüştü. Ama o günkü koşullarda sadece emekçi-yoksul halk ke-

simleri için değil sanki egemen çevreler içinde bir umut haline gelmiş gibiydi.

* * *

Toplumların çaresizlik içinde kaldıkları ve gerçekçi çözüm yollarının görülemediği bunalım dönemlerinde insanlar çocukça denilebilecek hayallere kapılırlar; en olmayacak şeylere bile inanabilecek bir ruh hali içine girerler. Bu hayaller tek bir insana yönelir. Tek bir insan bütün bir toplumun hayallerinin bir simgesi, sanki bir anda mucizeler gerçekleştirebilecek bir güç olarak görülür. Türkiye'nin içinde bulunduğu durum da aşağı yukarı böyleydi. Ecevit kendisinden mucizevi çözümler bekleyen bir umut adamı haline gelmişti.

Mucizevi çözümlerden hiçbiri gerçekleşmedi.

16 MART KATLİAMINA KARŞI 20 MART PROTESTO EYLEMLERİ

16 Mart günü İstanbul Üniversitesi öğrencileri üzerine bomba atılıp kurşunlanması sonucu 7 öğrencinin ölmesi ve onlarca öğrencinin yaralanması tüm yurtta şok etkisi yarattı. Faşistlerin bugüne kadar düzenledikleri en büyük ve en kanlı katliam olan bu olay yalnız antifaşist halk güçlerinin değil, faşist olmayan sağduyu sahibi tüm insanların sınırsız nefretine yol açtı.

Arkadaşlarının k.. ledilmesi üzerine hemen bir araya gelen öğrenciler İTÜ Merkez Binasını ertesi sabaha kadar işgal ederek can güvenliklerinin sağlanması talebiyle direndiler.

Olayın tüm yurtta duyulması üzerine 17 Mart günü bütün yüksek okullarda boykotlar, direnişler düzenlendi. AnkaraŞBF'nin önüne toplanan 10 binden fazla öğrenci bu vahşi katliamı protesto etti.

Ertesi günlerde Adana'da, Urfa'da, Diyarbakır'da, Mersin'de ve İzmir'de tüm demokratik örgütler olayı kınayan bildiriler yayınlayıp gösteriler düzenlerken Siverek'te 3, Gölcük'te 2 bin kişinin katıldığı mitingler yapıldı.

19 Mart günü İstanbul'da 40, Ankara'da 24 demokratik dernek olayı kınayan bildiriler yayınlarken DİSK'de, 20 Mart günü 2 saatlik iş bırakma eylemi düzenleyeceğini açıkladı.

O güne kadar bu faşist katliam hakkında birşey söylemeyen hükümet yetkilileri ve iş çevreleri, DİSK'in bu kararı üzerine hep bir ağızdan bağırmaya başladılar. Ecevit, DİSK'in bu direniş kararını yasa dışı ilan ederken, TİSK'in Yönetim Kurulu Başkanı Halit Narin DİSK'i tehdit ederek, direnişe katılan işçilerin haftalık izin ücretlerinin kesilebileceğini ilan etti.

Ve 20 Mart günü sabah saat 10.00'da DİSK'in ilan ettiği direniş tüm devrimci-demokrat dernek ve kuruluşların desteğiyle başladı. Yurdun büyük bir bölümünde bir anda hayat durdu. Elektrikler kesildi, sular akmadı, otobüsler çalışmadı, belediye hizmetleri yapılmadı. Birçok esnaf kepenklerini indirirken işçiler de şalterlerini kapatıyorlardı.

Sokağa dökülen binlerce öğrenci bir anda şehrin sokaklarını faşist katliamı kınayan sloganlarla doldurdular; Ankara'da Tandoğan, Kızılay ve Ulus'ta bir araya gelen öğrenciler kendilerini dağıtmak isteyen polisle çatıştılar İTÜ öğrenci gösterilerine 100'den fazla öğretim üyesi katıldı.

Tüm yurtta Lise ve Ortaokullarda boykot, forum ve işgaller gerçekleştirildi. TÖB-DER'li Öğretmenler hiçbir yerde derse girmediler.

İstanbul ve Ankara Barosu avukatları davalara girmediler. Cezaevleri direniş ve gösterilerle çalkalandı. Memurler işi bıraktı.

Cumhuriyet gazetesinin tahminine göre bu direnişe 610 bin işçi katılmıştır. Bu sayıya öğrenciler, taşra ve il kasabalarında sokağa dökülen anti faşist insanlar ve köylüler dahil değildi.

20 Mart'ta bir anda, faşistlerin katliamlarını protesto etmek için hayatı durduran devrimci halk güçleri böylece eylemlerini yasa dışı ilan eden Ecevit'i de yanıtlamış oluyorlardı.

Emekçi sınıfların o zamana kadar yaptıkları en büyük birleşik direniş olan 20 Mart Direnişi yurdun en ücra köşelerine kadar coşkuyla yayılırken eli kanlı faşistler ve onların destekçilerine de karşı çıkılmış oluyordu.

İDEOLOJİ CEPHESİ

Özellikle bilinçsiz emekçi yığınlar, umutsuzluk ve çözümsüzlük ortasında, 1970'lerde faşist demogojilere daha açık hale geldiler. Orta sınıflar "komünizm gelecek varımızı yoğumuzu elimizden alacak" korkutmacasıyla faşist harekete destek vermeye zorlandılar. İşsiz ve lümpen gençler türlü iş vaadleriyle ve macera hevesleriyle faşist kadro olarak yetiştirildiler. Yarının ne olacağının bilinmediği bir belirsizlik ortamı, bu dünyadan umudu kesmek, öbür dünyaya umut bağlama eğilimi yoksul kitleler üzerinde dinsel ideolojinin ve her türlü hurafenin etkinliğini artırdı. Faşistlerin dini istismar ederek kendilerine siyasi taban oluşturmaları mümkün oldu. Bu dünyadan umudu kesmiş yığınlara, öbür dünyanın nimetlerini şimdiden kazanmaları için, dinsiz-komünistlere, Alevilere cihat açmaları; bu cihatta şehit olanların cennete gideceği öğütlendi. MSP'liler bu amaçlarını gerçekleştirmede halkın bilinçsiz olduğu yerlerde fazla güçlük çekmediler. 1970'lere dek ağırlıkla ırkçı-kafatasçı ve şoven milliyetçi güçlerle, hatta putperest-şamanist inançlarla taraftar toplamaya çalışmış olan MHP, bunların etkisiz kaldığını görünce dört elle din istismarına sarıldı, "sofu" oldu. Türkeş hacca gitti. Faşist demagoji içinde dinsel inançların istismarı en öncelikli bir yer tuttu.

BİR DÖNÜM NOKTASI

Haziran ayında hükümet bu kez "sivil sıkıyönetim" denilen uygulamaları gündeme getirdi. Olaylarda "mavi bereli" jandarma birliklerini devreye sokarak "anarşiyi" önlemeye yöneldi. Bu konuda Temmuz ayında iki önemli adım attı. Birincisi **en diri toplumsal muhalefet olan işçi hareketlerini etkisizleştirecek tedbirlere başvurdu. 20 Temmuz'da Bakanlar kurulu TÜRK-İŞ'le "Toplumsal Anlaşma" yaptı.**

Ecevit büyük çabalarla TÜRK-İŞ ve DİSK'i biraraya getirdi ve bu iki büyük işçi örgütünü terörizme karşı birleştiklerini açıklamalarını sağladı. Bu tutum gündemdeki faşist terör ve katliamları gözardı eden içeriğiyle tam da egemen sınıfların ve faşist güçlerin istediği bir şeydi. İşiçiler, gündeme geldiği her yerde daima toplumun faşizme karşı en büyük direniş gösteren kesimi olmuştur. Güçlü ve bilinçli bir işçi hareketi faşizmin önündeki en büyük engel ve demokrasi güçlerinin en büyük dayanağı olmuştu. Bu yüzden Ecevit, faşist saldırıların çok kritik bir noktaya geldiği bir dönemde, işçi sınıfının faşizme karşı mücadele bilincinin güçlenmesine yardım edeceği yerde, kendi çıkarları da bunu gerektirdiği halde, ne idüğü belirsiz "terör ve anarşi" laflarıyla, terör ve anarşiye karşı mücadele edebiyatıyla tam tersini yapmış; işçilerin mücadelesinin pasifize edilmesine yardımcı olmuştur. Daha sonraki sıkıyönetim dönemlerinde de aynı tutumunu sürdürmüştür. Türkiye'de faşist güçlerin -12 Eylül'le birlikte- başarı kazanmasındaki en önemli sebeplerden biri de budur.

DİRENİŞ

Ve Devrimci Yol Dergisi Maraş'tan sonra şunları yazdı:

"Kahramanmaraş'ta katledilen halkımız savunmasızdı. Bu yüzden katiller böylesine çok cana kıyabildiler. Böylesine cesaretli olabildiler. O halde vakit geçirmeksizin savunma tedbirlirini almalıyız.

Her mahallede, fabrika, okulda ve işyerinde halkımız, devrimcilerin önderliğinde Direniş Komiteleri oluşturmalıdır. (...) Direniş Komiteleri, bulundukları yerleri faşist saldırılara karşı birer kale gibi koruyacaktır.

Bir mahallede Direniş Komiteleri oluşturulabilmişse oraya faşist caniler yaklaşamazlar. Yaklaşanlar da gereken dersi fazlasıyla alırlar. Her Direniş Komitesi bulunduğu bölgeyi herhangi bir saldırıya karşı korumak için gereken bütün savunma tedbirlerini almalıdır.

Saldırı tehdidi altındaki bölgelerde, Direniş Komiteleri biçiminde örgütlenen halk kendi mahallesini gece ve gündüz sürekli nöbetler tutarak korumalıdır. Fabrikalar, işyerleri ve okullarda da gereken tedbirler alınmalıdır.

Faşizmin Kahramanmaraş'taki katliamları halkımızın faşizme karşı kendini savunmak zorunda olduğunu ve bu savunmayı Direniş Komiteleri biçiminde örgütlenerek yapabileceğini bir kez daha ortaya koymuştur."

SIKIYÖNETİM VE SONRASI

Maraş olaylarının ve Türkiye'deki gelişmeler üzerindeki etkisi çok büyük olmuştur. Bu olaylarla birlikte artık hiç kimse kendi geleceğinin güvenlik altına olduğunu düşünemez olmuştur. Maraş'ta saldırılara hedef olan çaresiz insanların yaşadığı vahşet dalga dalga yayılarak bütün ülkeyi kaplamış, bütün bir toplum tam bir dehşet ortamına sürüklenmiştir. Türkiye'nin her tarafında insanlar kendi güvenliklerini sağlayabilmenin yollarınıaramaya koyulmuşlardır. Mahalleden mahalleye, şehirden şehire büyük göçler yaşanmış ve tarihimizin en büyük silahlanma eğilimi ortaya çıkmıştır. Herkes bir silah edinmenin yolunu aramaya çalışmış, yoksul insanlar öküzünü ineğini satarak silah satın almaya başlamış, geceleri mahallelerde silahlı nöbetler tutulmuştur. Maraş olaylarıyla birlikte bütün Türkiye toplumu en küçük birimine kadar ikiye bölünmüştür.

Maraş olaylarının en önemli amaçlarından biri de kuşkusuz, 13 ilde sıkıyönetim ilan edilmiş olmasıdır. Böylece faşist güçlerin, Ecevit Hükümeti'nin kuruluşundan sonra hükümeti sıkıyönetim ilan ettirmeye, orduyu yönetime el koymaya zorlayıcı yöndeki saldırı taktikleri ilk önemli başarısını elde etmiş oluyordu.

* * *

Sıkıyönetim uygulamaları da bu faşist çevrelerin "hem suçlu hem güçlü utanmazlıklarını destekler bir muhteva taşımıştır. Maraş katliamının, 16 Mart katliamının gerçek sorumluları ortalıkta serbestçe dolaşmış ve yeni tertipler peşinde koşarlarken sıkıyönetim kuvvetleri Maraş katliamını protesto için pankart asan, bildiri dağıtan kız çocuklarıyla uğraşmışlardır. İlerici yayınları ve işçilerin ve emekçilerin demokratik haklarını yasaklamaya, faşizme karşı mücadeleyi bastırmaya çalışmışlardır. Halkın çıkarlarını savunan, düşünen, faşizme karşı olan kim varsa baskı ve zulme uğratılmıştır. Mahalleler, evler basılıp; halka gözdağı verilmiştir.

BUNALIMDAN ÇIKIŞ ÇABALARI VE 24 OCAK KARARLARI

1979 sonlarında Demirel'in yeniden Hükümet kurduğu dönemde, ekonomi tam bir tıkanma noktasındaydı. 1977 yılında MC Hükümeti döneminde karşı karşıya kalınan ekonomik bunalım arada geçen Ecevit Hükümeti döneminde ortadan kaldırılamamış; çöküntüyü kısmen erteleyen önlemler dışında köklü çözümler getirememişti.Şimdi iki yıl geçtikten sonra 1980 başlarında aynı sorunlar -belki biraz daha derinleşmiş olarak- ortada duruyordu: Çok yüksek boyutlara varan bir enflasyon ve pahalılık, yokluklar, karaborsa ve de ekonomiyi çalışamaz hale sokan bir döviz darboğazı... Biriken dış borçların faizleri bile ödenemez duruma gelinmişti.

Aslında, ortadaki sorunlar dışa bağlı ekonominin yapısal özelliklerinden kaynaklanıyordu ve bunalımdan çıkış ancak köklü çözüm yollarıyla olanaklıydı.

24 Ocak 1980 tarihinde Hükümet IMF'nin ve yerli tekellerin önerileri (ya da dayatmaları) doğrultusunda ünlü 24 Ocak Kararlarını aldı. Demirel tarafından, bakanlarüstü bir statü verilerek Başbakanlık Müsteşarı yapılan "işveren sendikası" (MESS'in) eski başkanı Turgut Özal, 24 Ocak Ka arlarını yürütm. le görevlendirilmişti. Özal, ekonominin tek hakimi haline gelmişti.

Hemen, 24 Ocak günü IMF taleplerinin de üstündeki bir oranla (% 49) devalüsyon yapıldı; ve Dolar 70 TL oldu.

Arkasından zam kararları bomba gibi patlatılmaya başlandı. Petrol ürünlerine, kömüre, demir-çelik ürünlerine, çimentoya, kağıta yüksek oranlı zamlar yapıldı.

Alınan bu ilk kararlarla, ilk elde belli bir dış yardım sağlanması, ekonominin canlandırılması ve giderek iç talebin kısıtlandığı, halkın alım gücünün kısıtlandığı bir ortamda getirilecek diğer önlemlerle ekonomi ihracata yönlendirilecek; bu suretle Türkiye borçlarını faizleriyle birlikte ödeyebilir hale gelecekti. Egemen çevrelerin bunalımdan çıkış için öngördükleri ve uygulamaya geçirilen çözüm yolu buydu.

12 EYLÜL'E GİDEN YOL

Bu programın askeri faşist bir diktatörlük olmadan uygulanamayacağını herkes görebiliyordu: işçi ücretleri sınırlandırılacak, tarım ürünlerinin fiyatları, memurların ve tüm çalışan halk kesimlerinin gelirleri düşük tutulacak, buna karşılık hemen her şeye yüksek oranlı zamlar getirilecek ve halkın tükettiği bütün mallar pahalandırılacak... Bütün bunların işçi sendikaları kapatılmadan, halkın çıkarlarını savunan bütün güçler ortadan kaldırılmadan ve bizatihi halkın kendisi yoğun bir faşist baskı altında tutulmadan gerçekleştirilemeyeceği apaçık ortadaydı.

12 Eylül'ün ucu 24 Ocak'tan görülmeye başlamıştı!

* * *

1980 yılının Mart ayında Cumhurbaşkanlığı seçimleri gündeme geldi ve Meclisteki ilk turlarla birlikte seçimlerden bir sonuç alınamayacağı, Cumhurbaşkanının kolay kolay seçilemeyeceği anlaşılmaya başlandı. O günlerdeki meclis aritmetiğine göre hiçbir parti tek başına Cumhurbaşkanını seçebilecek çoğunluğu sağlayamıyordu ve partiler arasında bir uzlaşma (özellikle AP'nin tutumu yüzünden) sağlanamıyordu. AP Genel Başkanı Demirel CHP ile (1973 yılında olduğu gibi) anlaşarak yeni bir Cumhurbaşkanı seçme yoluna yanaşmadı ve başka bir yolda bulunmadığından seçimler kısa süre içinde "kilitlendi"

Mevcut siyasal buhranın en üst noktasını oluşturan bu olayla birlikte Türkiye bir askeri müdahale surecine fiilen girmiş oluyor; bir başka ifadeyle 12 Eylül'e doğru geriye sayma başlıyordu.

* * *

Aynı günlerde Çorum'da, Kahramanmaraş benzeri büyük olaylar yaşanıyordu. 27 Mayıs 1980 günü MHP'li Bakanlardan Gün Sazak'ın öldürülmesinin arkasından Çorum'da faşistler tarafından karışıklıklar çıkartılmak istenmiş; ancak gerek Maraş olaylarının etkisiyle halkın sokaklara barikatlar kurarak kendilerini savunmaları, gerekse bölgede görev yapan askeri birliklerin tarafsız tutumuyla başarılamamıştı. Olaylar sırasında tarafsız davranan askeri birliklerin komutanı ise (her nedense) görevinden alınmıştı. Ondan sonra faşistlerin bölgedeki saldırıları, yeni bir K.Maraş katliamı yaratma çabaları, provakasyonları, Alevi-Sunni kışkırtmaları daha da yoğunlaştı.

* * *

Evet Çorum'da yaşananlar öylesine açık, herşey öylesine ortadaydı ki, Demirel rahatsız olmaya başlamıştı. Çorum olayları üzerine tekrar tekrar soru soran gazetecilere sinirlenerek "Siz Çorum'u bırakın, Fatsa'ya bakın!" dedi.

FATSA'DA "NOKTA" OPERASYONU

Çorum'da yaşanan olaylar faşistlere karşı kamuoyunda çok güçlü bir tepkinin oluşmasına yolaçmıştı. Bu yüzden bu havanın dağıtılması ve dikkatlerin başka yöne çekilmesi gerekiyordu. Bu nedenle Fatsa'da "Nokta" operasyonu adını verdikleri operasyonu başlattılar. Faşist ve gerici çevrelerce ileri sürülen Fatsa'ya pasaporsuz girelemediği, halkın baskı altında olduğu gibi yalanların arkasından Fatsa'yı kuşattılar. O sıralar hayat kadınlarıyla eğlenirken ortalıkta görünmeyen iki başçavuşun kaybolduğu, kaçırıldığı haberleri çıkarıldı. İlçenin dışında güvenlik kuvvetleri günlerce bekletildi. Böylece ilçeye girilmediği görüntüsü yaratılıyor ve tüm dikkatler Fatsa üzerinde yoğunlaştırılıyordu. Ve günlerce süren bir yaygaranın arkasından 12 Temmuz günü bir mekanize piyade taburu, üç jandarma komando birliği ile il alay komutanlığı takviye kuvvetleri, Ordu Emniyet Müdürlüğü ekipleri, zırhlı araçların eşliğinde Fatsa'ya girdiler.

Günlerce öyle bir gerilim yaratılmıştı ki askeri birliklerin ilçeye girişinde savaş çıkacakmış gibi bir hava yaratılmıştı. Oysa o günlerde kopartılan yaygaraya karşı ilçenin Belediye Başkanı AP, CHP ve MSP ilçe başkanlarıyla birlikte kopartılan yaygaranın asılsız olduğunu gazeteler aracılığıyla duyurmaya çalışıyor; bu küçük yoksul ilçe insanları üzerinde oynanmak istenen oyunları açığa çıkarmak için çırpınıyorlar; gerçekleri görmesi için Demirel'i Fatsa'ya davet ediyorlardı. Ama Demirel'in derdi başkaydı ve koparılan yaygara o kadar gürültülüydü ki kimse onları duymadı ve duymak istemedi.

* * *

Demirel'in "Çorum'u bırak Fatsa'ya bak" sözleriyle Çorum'daki 50'ye yakın ölü, yıkılan evler, barikatlar ve sabahtan akşama susmayan otomatik silahlardan başını kaldıran herkes Fatsa'da işte bunları gördü: 16 ruhsatsız tabanca! Ve güvenlik kuvvetlerine yol gösteren yüzleri maskeli bazı sivil şahıslar. Şehirde arama yapan ekiplerin önünde giden bu "maskeli siviller" bazı kişileri gösteriyor. Güvenlik kuvvetleri de onları göz altına alıyordu. Gazeteciler bu maskelileri merakettiler; ve bu maskeli sivil şahısların bazıları cinayet işledikleri için polis tarafından aranan Ülkü Ocaklı militanlar olduklarını öğrendiler. Evet, aynen böyle: Silahlı saldırılara katılan, cinayet işleyen ve bu suçlarından dolayı sözde güvenlik kuvvetleri tarafından "aranan" faşist militanlar, Fatsa halkı tarafından tanınmasın diye yüzlerine maske takılarak güvenlik kuvvetlerinin düzenlediği operasyonlara katılıyor, rehberlik ediyorlardı. Gazeteciler Vali Reşat Akkaya'ya bu durumu sorduklarında R. Akkaya onların ülkü-

cü ve aranan şahıs olmalarının önemli olmadığını, savaşta hayat kadınlarından bile yararlanılabileceğini söyledi.

* * *

Demirel niçin "bırakılırsa yüz Fatsa çıkar" diyordu? Fatsa o dönemde Türkiye'nin hemen hiç olay yaşamayan en sakin yörelerinden biriyken neden rahatsız ediyordu birilerini? Demirel Fatsa'dan niçin korkuyordu?

* * *

12 Mart sonrasında Türkiye'nin her yanında olduğu gibi Fatsa'da da sivil faşist hareket devlet tarafından desteklenip güçlendirilmişti. Fatsa'lı devrimciler, ilericiler 12 Mart işkencehanelerinde zindanlarda zulüm görürken, Fatsa'da Ülkü Ocakları vb kuruluşların kurulup çalışması için her türlü destek ve olanak sağlandı. Yörede büyük gücü olan tefecilerin de desteğiyle MHP ve Ülkü Ocaklarını kurdular. MC'nin kurulmasından sonra faşistlerin Fatsa halkına yönelik saldırıları yoğunlaştı. Sopalı, zincirli, bıçaklı saldırılarda pek çok insanı yaraladılar. Okullara yönelik saldırılarla özellikle orta dereceli okulları ele geçirmeye çalıştılar, sessiz çoğunluk üzerinde terör estirdiler. Her gün öğrencilerden bir kısmı okul kapısında ya da sokaklarda, dışardan getirilmiş serserilerden oluşan faşist güruhlar tarafından dövülüyordu. Bu dönemde sol görüşlü kişilerin rahatça girebilecekleri yerler çok sınırlıydı. Halkevleri üyeleri bile halkevi binasına girmeye çekinir durumdaydı. 1977 yılı başlarında Halkevi Başkanı Kemal Kara gece evine giderden faşistler tarafından demir çubuk ve zincirlerle dövülerek ağır şekilde yaralandı. Kemal Kara saldırganları teşhis etmesine rağmen polisler hiçbir işlem yapmadı.

Bu olaydan bir süre sonra, 15 Haziren 1977'de aynı faşist çetenin saldırısı sonucunda Kemal Kara öldürüldü.

Bu olay Fatsa'da meydana gelen ilk öldürme olayıdır.

Halk arasında çok sevilen Kemal Kara'nın öldürülmesi Fatsa'da büyük bir tepki doğurdu. Cenazeye büyük bir kalabalık katıldı. Fatsalı gençler faşist serserilere topluca karşı koymaya başladılar. Zaten bir avuç serserinin zorbalığına dayanan faşistlerin etkinliği kısa sürede ortadan kalktı ve sokaklarda eskisi gibi rahatça dalaşıp kabadayılık edemez hale geldiler.

Bunlardan biri bir keresinde siyah çarşaflara bürünerek kadın kılığına girip gizlice Fatsa Halkevi binasının önüne gelerek katliam yapmak iştemiş; ancak orada kimseyi bulamayınca sokakta rastladığı İsa Aydemir adındaki bir devrimci genci çarşafının altında sakladığı silahla vurmuştu. İsa Aydemir de ölmeden önce silahını ateşleyerek kendisini vuran kadın kılığındaki faşist Oktay Orbey'i öldürmüş, olay o tarihteki Günaydın gazetesinde "Kendi katilini kendisi vurdu" diye yer almıştı.

Ekonomik bunalımın, yoklukların, karaborsanın sürüp gittiği bir dönemde yapılan seçimlerde; karaborsaya ve yolsuzluklara karşı mücadele edeceğini söyleyen, halkın söz ve karar sahibi olacağı bir belediyecilik anlayışını savunan ve seçimle'den önce faşistler tarafından vurularak öldürülmek istenen Fikri Sönmez Belediye Başkanlığı'na seçildi.

Seçimlerden bir ay sonra Fatsa halkı, kendi seçtiği temsilciler aracılığıyla içinde AP'li MSP'lilerin de bulunduğu 11 halk komitesi kurdu. Fatsa halkı bu komiteler içinde örgütlenerek şenlik düzenledi. tefecilerle mücadele etti. Halkın gücüne dayanan bu çalışmalar kısa sürede başarı kazandı.

Türkiye'nin her yanını saran silahlı çatışmalar Fatsa'da söz konusu değildi. Fatsa'da herkes dostluk-kardeşlik içinde yaşamaya başladı. "Dört yılda yapılamaz" denen Fatsa sokakları kadın-çocuk herkesin katılımıyla sürdürülen "Çamura Son" kampanyasıyla bir hafta içinde yeniden düzenlendi. Fatsa kadınlarının çabalarıyla 400 profesyonel kumarcının bulunduğu ilçede kumar oynamaya son verildi. Parası ödendiği halde alınamayan itfaiye aracının yerine, sağdan soldan bulunan parçalarla eski bir itfaiye aracı çalışır hale getirildi. Karadeniz'deki tüm küçük üreticileri ağır bir sömürü altında tutan tefeciler Fatsa'da eski yöntemlerini uygulayamaz oldular. Yüksek faizli tefeci sömürüsü son buldu. Büyük tefeciler, yoksul köylülerden, biriken faiz borçlarını toplayamadılar. Fatsa'da karaborsa önlendi. Halka satılmadan istif edilen yağlar, istifçilerin depoları açılarak halk komiteleri eliyle halka da dağıtıldı. 7'den 70'e herkesin katıldığı halk şenlikleri düzenlendi. Fatsalılar o güne dek hiç yaşamadıkları huzur ve güvene kavuştular. Öyle ki AP ilçe yöneticileri bile parti merkezlerine çektikleri telgraflarla "bize yapacağınız en büyük iyilik Fatsa'nın idaresini bize bırakmanız, karışmamanızdır" dediler. Fatsa AP İlçe Başkanı "Nokta" operasyonu öncesinde gazetecilere şunları söylüyordu:

"Huzur içinde Fatsalı kardeşlerimizle yaşıyoruz. Ünye ve Ordu'ya gittiğimizde sıkıntılarımız oluyor. Dövülüyor, horlanıyoruz. Bizim ilçemizde kan yok, ateş yok, barut yok..."

MSP İlçe Başkanı aynı tarihli Milliyet'te şunları açıklıyordu:

"Fatsa'da ateş ile barut yok. Böylesine huzurlu bir yerde olay çıkarmak istemek diye değişik görüşlerle her zaman bir aradayız. İlçede zorlama yok, tazyik yok, herkese insan gözüyle bakılıyor..."

* * *

Halk Komitelerinde görev alan bir AP'li şöyle demiştir:

"Bugün belediye birşey yapacağı zaman halka danışalım diyor. Ama biz, halk zaten bizi seçmiş, terar halka danışmanın ne anlamı var diye düşünürdük. Şimdi mahallelerdeki halk komitelerine danışılmadan birşey yapmıyor."

İşte bu sözler "demokrası" aldatmacasıyla ortada dolaşan Demirel'lerin yüreğine korku salmaya yetmişti. Fatsa'da gerçek bir demokrasinin, gerçek bir halk yönetiminin çekirdekleri atılmıştı. Halk binlerce yıldır kendilerini yönettiğini söyleyen sömürcülere-uşaklara ihtiyaç bulunmadığını, kendi kendisini pekala daha iyi yöneteceğini fark etmeye başlamıştı. Bu küçük ilçe halkının kendi elleriyle yarattıkları güzellikler öylesine etkileyiciydi ki çevre ilçelerinden kulaktan kulağa, dilden dile yayılmaya başladı. Çevre ilçelerdeki AP'li belediye başkanları bile Fatsa'ya geliyor, Belediye Başkanı'yla görüşüyor, yapılan çalışmaları görerek kendi ilçelerinde de gerçekleştirebilmek için bilgi alıyorlardı.

* * *

Ve bu nedenle, 12 Eylül'den sonra Tütengillerin, Karafakioğullarının katilleri bulunamazken, Maraş, Çorum, 16 Mart katliamlarını tertipleyenlere değil, bunları protesto edenlere idam cezaları verilirken, Bahçelievler katliamının sanığı emniyette bir gün bile tutulmaz ama pankat asan kız çocuklarına haftalarca işkence yapılırken... Cuntacılar Fatsa'yı dillerinden hiç düşürmediler....

BÜYÜK BUNALIM

Türkiye 1980'lere gelirken büyük bir bunalımın içine sürüklenmiştir. 1950'lerden sonra ABD ile geliştirilen ilişkilere paralel olarak oluşan yeni-sömürge düzeni ekonomisinden siyasetine, insan ilişkilerine, toplumsal düzenine kadar her şeyiyle tıkanmış, işlemez hale gelmişti.

Düzen her yönüyle çürümüştü.

Ekonomik krizin derinleşmesi, toplumsal sorunların büyümesine, yol açıyor; sürüp giden yüksek oranlı bir enflasyon ve pahalılık, buna paralel olarak orta sınıflar içinde artan iflaslar ve mülksüzleşme, yoksullaşma olgusu, artan işsizlik, kırsal kesimlerden şehirlere ve büyük sanayi merkezlerine yoğun göçler, şehirlerin kenar bölgelerinde büyük gecekondu mahallelerinin oluşması, toplumsal alandaki bunalımın derinleşmesini getiriyordu. Gelir dağılımındaki eşitsizlik korkunç boyutlara ulaştı. Bir yanda alabildiğine lüks, israf içinde bir refah; öte yandan yokluk, işsizlik ve açlık içinde bir sefalet gözler önüne serildi. Bunalım derinleştikçe çelişkiler alabildiğine keskinleşti.

Bunalımın bir yönü de siyasal alanda ortaya çıkmıştı. Türkiye'nin ekonomik yapısındaki gelişmeler nedeniyle egemen sınıflar içindeki çıkar çelişkileri büyümüş, güçlenen tekelci burjuvazi dışındaki kesimlerin çıkarlarını savunan (MHP, DP vb.) siyasal ayrışmalar nedeniyle, egemen sınıflar kendileri için "istikrarlı" bir yönetim oluşturamaz hale gelmişlerdi. MC'ler geçici bir çözüm olmaktan öteye gidememiş, düzenin sorunları çözülememiş, buhranın daha da derinleştirilmesinden, toplumdaki hesaplaşmanın büyümesinden başka bir sonuç vermemiştir.

Bunalım içindeki bir düzende toplumsal ve siyasal muhalefetin yükselmesi kaçınılmazdır. Türkiye'de düzenin içine girdiği bunalım derinleştikçe, toplumsal ve siyasal muhalefet akımları hızla yükselmeye başlamıştır. İşçilerin grevleri, öğrencilerin eylemleri yaygınlaşmış, sol akımlar toplum içinde güçlenmeye başlamıştır.

Toplumsal ve siyasal muhalefetin bilinçlenmeye başladığı anda ise egemen güçlerin bu akımları "şiddet" yoluyla bastırma politikaları gündeme gelmiştir. 1980 öncesinde Amerikalılar tarafından getirilen Özel Harp Dairesine bağlı Kont-gerilla uygulamaları çerçevesi içinde örgütlendirilmiş sivil reaksiyonek -gerici-faşist örgütler vasıtasıyla ve şiddet yoluyla toplumsal muhalefet akımlarının bastırılması politikaları özellikle 1975'lerden sonra yoğun bir şekilde gündeme getirilmiştir.

* * *

Böylece şiddet giderek toplumsal ve kitlesel bir nitelik kazanmış, çatışmalar yurdun ve toplumun her yanını sararken bunalım yavaş yavaş bir iç savaş boyutuna yükselmeye başlamıştır.

FAŞİZMİN BAZI YÖNLERİ

Genel olarak burjuva toplumların bu şekilde derin bir bunalım içine sürüklendiği ve bunalımdan demokratik bir çıkış yolunun bulunmadığı dönemlerde, faşist yönetimler gündeme gelir. Faşizm, emperyalist-kapitalist sistem içinde böyle bunalımlar içinde doğup gelişmiş bir olgudur. I. Dünya Savaşı sonrası Avrupasının, savaştan yenik çıkmış Almanya ve İtalya gibi ülkelerin içine sürüklendikleri bunalımlar, bu ülkelerde ya devrimci-demokratik bir çıkış yolu bulunur ya da düzen kendi içinde çıkış yolları arar. Faşizm burjuvazinin başvurduğu sınırsız bir şiddete ve savaşa dayanan bir "çıkış yolu"dur.

Türkiye'deki durumun (Almanya ve İtalya gibi ülkelerden) farkı, emperyalizme bağımlı bir yeni-sömürge düzeni söz konusu olmasıdır. Bu yüzden bunalımın niteliği kadar bunalımdan çıkış yolları da farklı olmuş, emperyalizme bağımlılık ilişkisinin damgasını taşımıştır. Zaten kendisi emperyalizme bağımlı olan ve bu nedenle bunalıma sürüklenen bir ülkenin emperyalist savaşa yönelmesi düşünülemezdi.

Bunalım ortamı içinde bulunan orta sınıf kesimlerindeki gerici-fanatik eğilimleri örgütleyerek, MHP çevresinde gelişen faşist hareket emperyalizm ve tekelci burjuvazi tarafından desteklenmekle birlikte, temel tercihleri haline gelememiştir. Gerek emperyalist güçler gerekse tekelci burjuvazi MHP çevresindeki faşist hareketi düzene karşı gelişen toplumsal muhalefeti bastırma ve bunalımdan devrimci-demokratik bir çıkış yolunu önleme aracı olarak, bir iç savaş aracı olarak desteklemişler; buna karşı esas tercih olarak bir askeri darbe yolunu seçmişlerdir.

* * *

Bu noktada, 12 Eylül'ün önlenemeyişinde solun sorumluluğu üzerinde de hiç değilse bir kaç sözün söylenmesi gerekiyor.

Egemen burjuva güçlerinin bu şekilde faşizmi dayattıkları bir dönemde geriye tek alternatif olarak kalan devrimci-demokratik bir çıkış yolu ancak devrimci-demokrat güçler tarafından gerçekleştirilebilirdi. 12 Eylül'ün emperyalizmin ve tekelci burjuvazinin bir tercihi olarak dayatıldığı 1980 Türkiye'sinde sol, 12 Eylül'ü önleyebilecek devrimci-demokratik bir çözüm yolunu getirememiştir. İçe dönük, olumsuz, rekabetçi bir mücadele anlayışı içinde, kırk parçaya bölünmüş, dağınık ve kendiliğindenci yapılarıyla devrimci-demokratik sol kesimlerin bunalım içindeki topluma demokratik bir alternatif çözüm yolunu önerip gerçekleştirebilecek bir olgunluktan, yetkinlikten çok uzak olduğu bir gerçektir.

1980 sonbaharının Türkiyesi işte bu nedenlerle 12 Eylul'ü önleyebilecek -ona alternatif- bir çözüm yolunu getirememiştir.

ABD VE 12 EYLÜL

"03.30 - WASHINGTON (Yerel saatle 20.00)

Milli Güvenlik Konseyi Türkiye masası sorumlusu Paul Henze, evine yeni gelmişti. Beyaz Saray'ın 'Situation Room' diye adlandırdıkları bölümünü aradı. Dünyada ABD açısından çok önemli diye nitelendirilebilecek gelişmeler bu bölüme yollanırdı. Pentagon olsun, Dışişleri, CIA olsun, Başkan'ın duyması gereken önemdeki konuları buraya yöneltirlerdi. Situation Rom da önce alt düzeyden başlayarak ve onay alarak haberi gereğinde Başkan'a kadar iletirdi.

— Paul, seninkiler nihayet yaptı. (...) our boys have done it.

— Kim benimkiler, neden bahsediyorsun?

— Senin generaller Türkiye'de darbe yaptılar.

— O, öyle mi? Çok memnun oldum.

Henze, gerçekten de memnun olmuştu. Derin bir iç çekti. Sekiz aydır bekliyordu bu anı. Türkiye gibi NATO'nun önemli bir halkası kopmaktan kurtulmuştu.

— Haber nereden geldi?

— Jusmatt'dan geliyor...

(...)

— Biraz önce Türk Genelkurmay'ından Jusmatt'a resmi bilgi vermişler. Biz, Zbig'e (ABD Milli Güvenlik Konseyi Sorumlusu, Başkan Carter'in Güvenlik danışmanı Brezezinski) haber verdik.

— Muskie'de vermişler mi?

— Evet, Dışişleri de bakana bildirmiş. Acil durum grubunu da kurmuşlar.

— O zaman Başkan'a da haber verilebilir. Herhangi birşey yapılmasına gerek yok. Bu müdahale bizim için iyidir. Bunu da söyleyin.

Başkan Carter, Kennedy Center'da Damdaki Kemancı müzikalini seyrediyordu. Locasının hemen dışındaki telefonu sinyal verdi. Beyaz Saray Santralı Dışişleri Bakanı Muskie'nin görüşmek istediğini söyledi. Başkan telefona geldi.

— Türk Ordusu'nun Komuta heyeti Ankara'da yönetime el koydu. Herhangi bir kuşku ve kaygıya gerek yok. Müdahale etmesi gerekenler etti."

Gazeteci M. Ali Birand'ın 12 Eylül saat 4.00 adlı kitabında aktardığı bu diyaloğa göre Washington 11 Eylül gecesi saat 03.30'da öğrendiği 12 Eylül askeri darbesini Türk halkı saatler sonra 12 Eylül 1980 sabahında öğrendi.

* * *

Bugün 12 Eylül darbesinin ardında ABD'nin olduğu tartışmasız bir gerçektir. Ve 12 Eylül rejiminin hemen hemen tüm yaptıkları bu gerçeği doğrulamaktadır.

12 Eylül neler yaptı?

Hangi koşullar böyle bir askeri darbeye yol açmıştır?

Uluslararası arenada ve özellikle de Ortadoğu'daki gelişmeler, ABD'nin bütünüyle kendi egemenliği altında-bağımlı ve "istikrarlı" bir Türkiye özlemine göre dört elle sarılmasının koşullarını oluşturuyordu. Bölgedeki ABD ileri karakolu Şahlık rejimi devrilmiş ve ABD stratejileri açısından büyük bir boşluk doğmuştu. ABD en önemli müttefiki olan Şah İran'ında, anti Amerikan bir islam halk hareketinin kazandığı bu başarıdan büyük rahatsızlık duyuyordu. Amerika'nın, Ortadoğu'daki İsrail merkezli politikalarının verdiği gedik, sadece İran'in yitirilmesiyle kalmadı. israil ve Mısır'ın Camp David zirvesinde bir araya gelerek barış antlaşması imzalamalarının hemen sonrasında, Mısır'ın Arap dünyasından soyutlanması ve İran Devrim'nin yarattığı "İslami uyanış" iklimi içinde islam radikalizminin güç kazanmaya başlaması da ABD'yi oldukça kaygılandırıyordu.

ABD Emperyalizmi bölgede kendi egemenliğinin sonu olabilecek böyle bir gelişmeyi önlemek için yeni stratejilere başvurdu. Mısır'ı destekleyecek bir "ılımlı müslüman ülkeler kuşağı" yaratma doğrultusundaki Pentagon stratejileri yeniden önem kazandı. ABD'nin çıkarları açısından Türkiye'de böyle bir kuşağın içinde yer almalıydı.

Ortadoğu'daki gelişmeleri yakından ilgilendiren bir diğer olay, Afganistanda Sovyet yanlısı bir darbenin gündeme gelmesiydi. Bu askeri darbenin iç karışıklıklar, tasfiyeler ve nihayet Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgal etmesi izledi.

Afganistan'ın işgaliyle birlikte Ortadoğu açısından stratejik bir "atlama tahtası" elde eden Sovyetler Birliği buna paralel olarak radikal Arap rejimleriyle sıcak ilişkiler geliştirdi.

Bütün bu gelişmeler, dünya çapında olduğu gibi Ortadoğu'da ABD emperyalizminin güç yitirdiğini gösteriyordu.

Artık Pentagon için yapılacak olan belliydi: "Türkiye ayağını sağlama basmak"

Sadece Ortadoğu'daki kriz açısından değil, ABD-Türkiye ilişkilerinin bütünü açısından da, Türkiye'de tam anlamıyla Amerikan güdümunde bir rejim arayışı kendini dayatıyordu. NATO'nun Güney Doğu Kanadında Kıbrıs ve Ege'deki sorunlar nedeniyle ortaya çıkan Yunanistan-Türkiye ilişkilerindeki gerginlik ve krizin çözümü, U-2 casus uçaklarının Türkiye'de üslendirilmesi için yoğunlaşan talepler, Türkiye'nin Ortadoğu'daki bir kriz anında bölgedeki ABD çıkarlarını korumak için düşünülen Çevik Kuvvet konusunda yükümlülükler alması vb. sorunları mevcut düzen sınırları içinde istenildiği gibi çözebilmek olanaklı görünüyordu.

Bütün bu soruları emperyalizmin istediği biçimde çözüme bağlayacak düzeyde bir Amerikancılık, ancak ülkemizdeki halk muhalefetinin bastırıldığı, ilerici-yurtsever insanların

ezildiği-susturulduğu koşullarda yürütülebilirdi. Ve bu koşulları yaratabilmenin tek bir yolu vardı: Açık faşist bir rejim kurma.

* * *

Eski dönemlerde ABD ile kolola olmak bir ulusal utanç sayılırken, bugün bu "dış itibar" olarak görülmektedir. Yurtseverlik; işkence ve hapishane, işbirlikçilik; itibar ve menfaat demektir.

REJİMİN ANAYASASI

İşte bu koşullarda 12 Eylül darbesiyle yönetime gelen cuntacı generaller mevcut sömürü düzeninin onarılmasını kendilerine iş edindiler, "sarsılan devlet otoritesinin" yeniden tesis edileceği, "Türkiye'yi bölmek isteyenlere karşı" her türlü tedbirin alınacağı ilan edildi.

Yeni bir Anayasa yapılacağı, hak ve özgürlüklerin anarşiye neden oldukları için kısıtlanacağı, Anayasa Mahkemesi, Danıştay vb. kurumların yeniden düzenleneceği, siyasi partiler, üniversiteler, sendikalar vb. alanlarda yeni düzenlemelere gidileceği açıklandı. Burjuva düzeninin bütün "üst yapısı" yeniden düzenlenerek egemen sınıfların sömürülerini çok daha uygun koşullarda sürdürebilmesi bu yolla kolaylaştırılmaya çalışıldı.

12 Eylül ilk iş olarak anayasa sorununu ele aldı. Türkiyede ne zaman kurulu düzenin içine sürüklendiği sorunlar içinden çıkılmaz bir hale gelince mutlaka anayasa tartışmaları da gündeme gelir. Bunalımdan çıkabilmek için anayasanın değiştirilmesi gerekliliği ileri sürülür. Son derece köklü ekonomik ve sosyal sorunların bir anayasa değişikliği ile ortadan kaldırılabileceği yanılgısı son dönemlerinden beri Türkiye tarihinin bütününde sık sık rastlanan bir düşünce biçimi olarak kabul görmüştür.

* * *

Cunta bir yandan 1961 Anayasası'nı Türkiye'yi 12 Eylül'e getiren nedenlerin başında sayarken diğer yandan o güne değin anayasayı ve demokratik hakları savunan devrimci-demokrat kişi ve kuruluşları TCK'nın 146/1. maddesi gereği anayasayı ihlal suçundan yargılamaya başladı. Öyleki bütün ideolojik görüşleri "1961 Anayasası'nın bütün yönleriyle hayata geçirilmesini" istemekle sınırlı olan DİSK yöneticilerinin bile 146/1 gereği idamları istendi. Sıkıyönetim savcıları devrimci-demokrat kişi ve kuruluşlar hakkında 1961 Anayasası'nı ilga etmek suçuyla davalar açtılar. Açılan bu davalar sonucu binlerce kişi ağır hapis cezalarına çarptırıldı, idam edildi.

Siyasal partilerin kapatıldığı, halkın bütün örgütlenmelerinin dağıtıldığı basın üzerinde koyu bir sansürün uygulandığı Türkiye'nin işkenceler ülkesi, bir açık hava hapishanesi durumuna getirildiği koşullarda yeni bir anayasa taslağı hazırlandı. Ve Danışma Meclisi'ne sunuldu. yeni anayasa taslağı her açıdan hazırlandığı dönemin izlerini taşıyan, anti-demokratik bir taslaktı. Ve ülkemizdeki egemen sınıfların tüm özlemlerini, anayasa metni haline getiriyordu.

* * *

Özetle 12 Eylül sonrasının siyasal rejimi bir bütün olarak her ne kadar "demokrasi" diye sunulsa da, özünde ülkemizdeki kurumsal faşizmin daha da derinleşmesinden başka bir anlam taşımamaktadır.

12 EYLÜL VE İNSAN HAKLARI DEMOKRASİ

12 Eylül askeri darbesiyle birlikte, Türkiye tüm bir korku (terör) ülkesi haline geldi. Türkiyenin adı, dünyanın bir çok ülkesinde işkenceyle birlikte anılır oldu.

Büyük kentlerden, Anadolu'nun en ücra köşelerine değin hemen her yerde işkence merkezleri kuruldu. Yüzbinlerce insan toplu operasyonlar sonucu gözaltına alınarak ağır işkencelere tabi tutuldu ya da şehirlerde köylerde sorgusuz sualsiz kurşuna dizildi. "Gizli örgüt" kurdukları, bir siyasi partiye ya da sendikaya üye oldukları gerekçesiyle gözaltına alınan insanlar bir araya getirilerek sanık sayıları binlere ulaşan toplu davalar açıldı. On binlerce insan askeri mahkemelerde her türlü savunma olanaklarından yoksun olarak en temel hukuk kurallarının çiğnendiği bir yargılama süreci sonucunda ağır cezalara çarptırıldı. İdamler ve idam cezaları birbirini izledi. Bu yargılamalar sürecinde birer toplama kampına dönüştürülen cezaevlerinde insanlık onuruna aykırı cezalar ve işkenceler uygulandı. İki yüze yakın tutuklu işkenceler sonucunda ölürken, binlercesi de işkenceler nedeniyle sağlıklarını yitirdi. Özellikle yoksul halk kesimlerinin yaşadığı büyük kentlerin gecekondu mahallerinde ya da ilerici olarak bilinen halk kitlelerinin çoğunlukta olduğu kentlerde, kasaba ve köylerde toplu tutuklamalarla, işkencelerle, meydan dayaklarıyla, sürgünlerle tam bir kitle yılgınlığı yaratma politikası izlendi. Yine bu dönemde Kürt halkı üzerinde sınırsız bir milli zulüm ve baskı politikası sürdürüldü. Bütün bu işkenceler somut kanıt ve rakamlarıyla savunmamızın ekinde yer almaktadır. Toplumun çeşitli kesimleri içerisindeki baskılar sadece işkenceyle de kalmadı, onbinlerce insan güvenlik soruşturmaları bahane edilerek işinden atıldı ve açlığa mahkum edildi.

Üniversite sistemini düzenleme bahanesiyle çıkartılan YÖK yasası sonucunda bilimsel özgürlük yok edilirken, sıkıyönetim komutanlarının emriyle ilerici demokrat düşünceleriyle tanınan binlerce öğretim üyesi ve görevlisi üniversitelerden uzaklaştırıldı. Bütün üniversite yönetimlerine atama yoluyla Türk-İslam sentezi olarak bilinen gerici ve çağdışı düşünceleri savunun insanlar getirildi. Üniversitelerde bir muhbir ve sivil polis ağı kurularak birer bilim yuvası olması gereken okullar kışla haline getirildi. 1930'lu yıllarda Avrupalı bilim adamları Hitler faşizminden koparak, kendilerine daha özgür bir çalışma ortamını sunan Türkiye'ye, sığınmışlardı. 1980'li yıllarda ise bu süreç tersine işledi. 12 Eylül faşizminden kaçan Türkiyeli bilim adamları, Batılı ülkelere sığındılar. Bunun sonucunda büyük bir "beyin göçü" yaşandı.

* * *

Mahkemelerin işkenceye dayalı ifadelere göre hüküm verdiği, yargı organlarının işkenceyi ve işkencecileri aklayan gerekçeli kararlar yazdığı, işkencecilerin devlet başkanınca ödüllendirildiği, sıkıyönetim komutanlarınca kollandığı, insan haklarını savunan kişilerin "vatan haini" ilan edildiği bir ülkede en aşağılık işkencelerin yapılmış olması hiç de şaşırtıcı değildir. Ama ülkemizin tarihine bu utancın yazdırılmasının gerçek bir vatan ihaneti ve insanlık suçu olduğu da unutulmamalıdır.

12 EYLÜL ATATÜRKÇÜLÜK - DİN - LAİKLİK

12 Eylül yönetimi Atatürkçülüğü sürekli olarak bir ideolojik motif olarak kullandı. 12 Eylül generalleri her fırsatta "Atatürk ilke ve inkılaplarına" bağlılıklarını belirttiler. Buna karşın attıkları her adımda Kemalizm'de olumlu olan ne kadar öge varsa yok ettiler. Atatürk'ün partisi CHP'yi, Atatürk'ün kurumları TMMB, TTK, TDK, Halkevleri'ni hem de Mustafa Kemal'in mirasını çiğneyerek kapattılar.

Kemalizm herşeyden önce emperyalizme karşı kurtuluş savaşı veren bir halkın milliyetçi-devrimci tepkisini dile getiriyordu ve bu anlamda da bir ulusal kurtuluşçuluktu. 12 Eylül yönetimi bütün "Atatürkçülük" demagojisine karşın emperyalizm karşısında teslimiyetçi-işbirlikçi bir tutum takındı, bunun sonucunda emperyalizmin ülkemiz üzerindeki egemenliği Cumhuriyet tarihinde görülmemiş boyutlara ulaştı.

* * *

Çağdaş ve özgürlük yanlısı dünya görüşlerinin bastırıldığı totaliter bir rejimde çağdışılığın ve gericiliğin gün yüzüne çıkması kaçınılmazdır. İlerici ve devrimci düşünceleri ezmek, bilimsel ve özgür düşünceyi baskı altına almak demek, gericilikten yana tercih yapmak demektir. 12 Eylül döneminde bir yönüyle bu yapılmıştır. Her türlü ilerici-devrimci düşünce zor, baskı ve karalamayla engellenmiş böylece çağdışı bir gericiliğin beslenip büyüyebilmesi için bütün kanallar açılmıştır. Diğer yandan bununla yetinilmemiş gericiliğin güçlenip gelişebilmesi için her türlü önlem de alınmıştır. Şeriatçı militanlar devletin kilit noktalarına bu dönemde getirildiler. Tarikatlar, Kuran kursları, serbestçe örgütlendiler. Öğrenim birliği yasası çiğnendi. Okullara zorunlu din dersleri kondu. Hemen her okulda, devlet dairesinde mescitler açıldı. Ders kitapları akla ve bilime göre değil dinin dogmalarına göre yeniden düzenlendi. Öyle ki bizzat MGK'nınimzaladığıbir hükümet kararıyla laik Cumhuriyetin devlet memurlarına, tüzüğünde amaç maddesi olarak "dünyaya şeriatı yaymak" yazan bir şeriat örgütü, Rabıta'nın maaş verdiği ortaya çıktı. Belki de Osmanlı İmparatorluğu'ndaki cuma hutbelerinden sonra ilk kez bir devlet başkanı konuşmalarında halka Kuran'dan ayetler okuyarak yol göstermeye çalıştı. Bütünbu uygulamalar sonuçta laik devletin cihad çağrısı yapma noktasına geldi dayandı. PKK eylemleri nedeniyle sıkıyönetim tarafından halka dağıtılan bir bildiride, Bakara suresinin 190. ayetine göre "kafirlere" karşı savaşmanın dinin bir "vecibesi" olduğuna yer verilerek halk PKK'ya karşı "cihad"a çağrıldı. (Milliyet)

referandum hakkında...

* Rejimler tıkanıklıklarını çözecek mekanizmaları ve yolları düzen sınırları içerisinde kurumsallaştırmayı tercih ederler. Referandum 1980 sonrasında bu arayışın bir ürünü olarak siyasi hayatımıza girmiştir. Daha çok askeri rejim ve/veya onun uzantılarının başvurduğu bir yöntem olan referandum, yaratılmak istenen görüntünün aksine demokratik bir kurum olarak değil, sistemi sağlamlaştırmak ve anti demokratik uygulamaların devamını sağlamak için kullanılan bir araçtır.

* Referandum günümüzde genellikle azgelişmiş, emperyalizme bağımlı ülkelerde halka EVET/HAYIR ikilemini empoze etmek, başka seçenek olmadığını, seçeneklerin halkın onayına sunulduğu ve kararı halkın verdiği görüntüsünü yaratmak için kullanılmaktadır.

Referandum her haliyle, istikrarsız olan rejimin veya istikraın zorla kurulmaya çalışılmasının bir ifadesidir.

Son referandum ise yurdumuzda düzen partileri arasındaki güç oyunlarının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

* Bu nedenle referandumun ülkenin sorunlarına herhangi bir çözüm getirmesi beklenemez. Sorunların çözümü ne referandumda ne de düzen partilerinde değil halkın kendi sorunlarına sahip çıkması ve nihayet iktidarını kendisinin yaratmasıdır. Ayrıca devrimcilerin bu referandumda **doğrudan taraf** olmaları için bir neden yoktur.

* Devrimcilerin görevi ortamı, düzenin çıkmazlarını, istikrarsızlığın nedenlerini kitlelere aktarmada araç olarak kullanmak olmalıdır. Düzen partilerinin politika oyunlarının halka bir şey getirmeyeceği gerçeği kitlelere anlatılmalı, referandumun yaratacağı atmosfer siyasi gerçeklerin açıklandığı kampanyaya dönüştürülebilmelidir.

* En etkili kampanya bu referandumun halk açısından anlamsızlığını ifade edecek bir genel boykot olabilirdi. Ancak tepkinin yaşama geçiriliş biçimini belirleyen, (sonuçların anlam ifade edebilmesi bakımından) önemli ölçüde örgütlülük düzeyi olmalıdır. Bu gün devrimcilerin subjektif durumlarına bakıldığında boykot tavrının koşullarının olmadığı görülmektedir.

* Bütün bunlara rağmen referandumun kimi sonuçları yurdumuz açısından önemlidir. Bu sonuçların en önemlisi 12 Eylül'ün uzantısı Amerikancı Özal yönetiminin güç kazanması veya kaybetmesidir. Özal yönetiminin güç kaybetmesi diğer tüm faktörler bir yana 12 Eylül'ün açık mirascısı olması dolayısıyla da önemlidir. Bu nedenle Özal yönetiminin güç kaybetmesi olumludur. Ancak Özal yönetimine güven oylaması şekline dönüşen referandum olayında kitlelerin ANAP yerine düzen partilerinden bir diğerini kurtarıcı olarak görmeleri de ciddi bir olumsuzluktur.

demokrat arkadaş

Üretimin toplumsal niteliği ile mülkiyetin özel olmasından kaynaklanan çelişki, kapitalizmin bitmez tükenmez krizlerinin esas noktasıdır. Değeri yaratan emeğin de bizzat alım satım konusu olduğu kapitalizm de itici güç kâr dürtüsü ve sermaye birikimidir. Sömürünün artırılması, sermaye birikiminin koşullarının sağlanması; uzlaşmaz sınıf karşıtlıklarının bir ifadesi olan devlet aygıtı ile gerçekleştirilir.

Tekelleşmenin ülke sınırlarını aşarak uluslararası tekelci sermaye hareketleri doğrultusunda bir dünya ekonomisinin sözkonusu olduğu günümüzde; Emperyalist-Kapitalist sistemin ayakta kalabilmesi için, pazar sorunu yakıcı bir biçimde kendini ortaya koymaktadır. Emperyalist sömürü mekanizmasının işlemesi, azgelişmiş ülkelerin emperyalist-kapitalist sistem ile olan bağlarının sağlamlaştırılmasını gerekli kılmaktadır. Uluslararası tekelci sermaye II. Dünya Savaşından sonra sistemden büyük çaplı kopuşları da gözönüne alarak, sistemin bunalımlarını çözümleme bağlamında, azgelişmiş ülkelerdeki devrimci mücadelelere daha "hassas" bir şekilde yaklaşmaktadır.

Türkiye'de kapitalizm kendi içsel dinamiği ile gelişmemektedir. Emperyalizmin bir uzantısı görünümündeki yerli tekelci burjuvazi, büyük toprak sahipleri ve büyük tüccarların oluşturduğu egemen sınıflar ittifakının (oligarşi), yaratılan değerlerden elde edilenleri yabancı sermaye ile paylaşması; oligarşinin ekonomik temellerinin zayıf olması sonucunu doğurmaktadır. Sermaye birikiminin bu koşullar altında sağlanıyor olması; burjuvazinin yığınlar karşısında daha baskıcı bir politika uygulamasına yol açmaktadır.

Burjuvazi korkaktır. Bu korkaklığın tüm toplumda salgın hale gelmesi için yoğun bir çaba gösterir. Ancak bu şekilde kendini güvencede hissedecektir. Korkaklığın kaynağı esasen, halkı karar alma sürecinin dışında tutarak, bir pazar ekonomisinde kârları artıran bir nesne olarak görmesinden kaynaklanmaktadır. Bunun sonucu olarak kitleler nasıl "denetlenebilir" sorusu gündeme gelmektedir. Kitlelerin denetlenmesi sorunu, burjuvazinin siyasal açıdan zayıf olduğu dönemlerde; burjuvaziyi, feodal unsurlarla ittifak yapma noktasına getirmektedir. Bu nedenden dolayı, b urjuvazinin kendi denetleme mekanizmalarını oluşturma girişimlerinde, ittifak yaptığı sınıflarla olan çatışmalarına tanık olmak mümkündür. Böylece 12 Eylülden sonra, yönetim mekanizmalarının; geleneksel yapıdan kapitalist bir ekonominin gereklerine uygun olarak düzenlenişinin nedenlerini açıklığa kavuşturmak mümkün olmaktadır.

—II—

Batı'da sermaye birikiminin ilk oluşumunun sömürgeler yolu ile olduğunu görüyoruz. Daha sonraları tekellerin oluşumuna ve bunların uluslararası ölçekte hareketlerine tanık olmaktayız. Malisermayenin ve sanayi sermayesinin birleşmesini ve meta ihtiyacından ayrı olarak sermaye ihracının gerçekleştirildiğini görmekteyiz. Bir dünya ekonomisidir artık sözkonusu olan. Devlet, tekellerle bütünleşerek ekonomik yaşamda etkin bir konuma gelmiştir. Tekelci devlet kapitalizminden sözedilmektedir artık. II. Dünya savaşından sonra yeni-sömürge ilişkiler bağlamında azgelişmiş ülkelerde, yukarıdan aşağıya kapitalizmin geliştirilmesine

12 EYLÜL /

tanık olmaktayız. Sermayenin uluslararası işbölümü çerçevesinde emek-yoğun sermaye yatırımlarının azgelişmiş ülkelere kaydırıldığını görürüz. Daha çok, tüketim malları üretimine yönelik olan sanayileşme; ara malları ve yatırım sermayesi açısından dışa bağımlı bir özellik taşımaktadır. Geliştirilmeye çalışılan bu sanayi iç pazara yönelik olarak organize edilmiştir. İthal-ikameci olarak da adlandırılan bu sanayileşme modeli, gelişmenin belli aşamasında Türkiye'deki işbirlikçi tekelci sermayenin çıkarlarına da denk düşmekteydi.

Cumhuriyet'in ilanından sonra; özel sektöre dayalı olarak daha sonraları devletçilik politikaları gündeme getirilerek gerçekleştirilmeye çalışılan sanayileşme çabaları, II. Dünya Savaşı ertesinde, ticaret yoluyla biriktirilen sermayenin sanayi alanına aktarılmasını gündeme getirmiştir. Böylesi bir istek, emperyalizmin yeni-sömürge ilişkiler çerçevesinde bilinen eğilimleri ile iyi bir uyum göstermiştir. Böylece, Türkiye'de yaşanan bir bunalımın, emperyalist-kapitalist sistemin içinde bulunduğu bunalımdan ayrı olarak değerlendirmenin mümkün olmadığını görüyoruz.

70'lerden sonra, içinde bulunulan bir bunalımın sonucu olarak, ithal-ikameci sanayileşme modelinin tıkanıklığı sözkonusudur. Emperyalist metropollerde, kârın azami düzeyde tutulabilmesi kaygısı, azgelişmiş ülke ekonomilerinin ihracata dayalı olarak yeniden düzenlenmesini beraberinde getirmiştir. İhracata-dayalı sanayileşme modeli denilen bu yeniden yapılanmaya göre; azgelişmiş ülkeler; uluslararası işbölümü çerçevesinde belli sanayi dallarının gerçekleşmesiyle uğraşacaklar, herşeyi satılık hale getirecekler bunun için de, iç talebin kısılması doğrultusunda halkın alım gücü düşürülecek, ücretlerde azalış gerçekleştirilecektir. Metropoller açısından ise; azgelişmiş ülkelerden ucuz olarak sağlanan sanayi malları, metropol ülkelerin işçi sınıfının taleplerinin daraltılması noktasında iyi bir güvence oluşturacaktı.

İhracata-dayalı sanayileşme modeli çerçevesinde gerçekleşmesi düşünülen yeniden-yapılanmanın, ancak "sıkı disiplin" ile gerçekleştirilebileceği, uluslararası finans çevreleri tarafından önemle vurgulanmaktaydı. 12 Eylül, gerçekleştirdiği açık terör politikalarını, daha sonraları kurumsallaştırarak; yeniden-yapılanmanın gerek duyduğu "sıkı disiplin" ortamının oluşturulmasında ihtiyaç duyulan bir görevi yerine getirmiş oldu.

—II—

Toplumların tarihi sınıf savaşımlarının tarihidir. Devlet, sınıf çelişkilerinin varlığının ifadesidir. Kapitalist devlet, sistemin ortaya çıkardığı sorunları, burjuva sınıfının yararına olarak çözüme kavuşturmaya çalışır. Bu nedenle; tüm toplumsal yaşamın düzenlenmesi, organizasyonunun sağlanması; burjuva sınıfının çıkarları sözkonusu olduğundan, uyum içerisinde gerçekleşemez. Üretici güçlerin gelişmesi; üretici güçlerin gelişimine engel olan eskimiş üretim ilişkilerinden kurtulmayı gerektirir. Burjuvazinin, sömürüsünü sürdürdüğü koşulların sürgit devamı için, açık baskı yöntemlerine yönelip yönelmemesi, kitlelerin siyasal olgunluk durumuyla da yakından ilgilidir.

80 Askeri darbesi; 12 Eylül öncesinden başlayan "anarşi ve terör" demagojisi ile birlikte, emekçi sınıflara ve onların öncü unsurlarına karşı, onları yıldırmayı amaç edinen sistemli bir terörün varolduğu koşullarda gerçekleştirildi. Bu anlamda, sınıf savaşımının ortadan kaldırılamayacağının bilincinde olan ancak, bu savaşımı denetlemeye çalışan burjuvazinin, emekçi sınıfların ileri unsurlarının, emekçi sınıflarla bütünleşen örgütlü mücadelesinden korkusunun bir ifadesi oldu.

80 Askeri darbesi; Türkiye'de ve dünyada yaşanan ekonomik-siyasal bunalımların nasıl çözümlenebileceği yönünde arayışların sürdüğü bir dönemde; emperyalist-kapitalist sistemin bütünlüğünün korunması noktasında, önemli işlevleri yerine getirmiş oldu. Şah'ın İran'dan gitmesi, Sovyet ordusunun Afganistan'a gelmesi, bölgede Türkiye'nin konumunu hassaslaştırıyordu. NATO'nun beklentileri, IMF'nin beklentileri ve değerlendirmelerde dikkat edilmesi gereken noktalardır. Nitekim darbeden hemen sonra, Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dönüşü gerçekleştirilebilmiştir. IMF'nin de "istikrar" önlemlerinin ancak "sıkı disiplin" ile gerçekleştirilebileceğini söylemesinden darbeye yaklaşımının boyutlarını görebiliyoruz.

—IV—

10 Eylül 1980 de hava kuvvetleri komutanı Tahsin Şahinkaya Amerikadaydı. Türkiye'nin Washington'daki büyükelçilik binasında, Amerikalılarla siyasal çözümsüzlük, ekonomik tıkanıklık, konularının görüşülmesi sırasında "merak etmeyin önümüzdeki 48 saat içinde Türkiye'nin bir cumhurbaşkanı olacak" diyordu. Askeri darbe ile ilgili yönelimlerin bir başka ifadesini, US Armed Forces (ABD Silahlı Kuvvetleri) dergisinin haziran 1980 tarihli sayısında da görmek mümkün olmaktadır. Derginin ilgili sayısında şöyle denilmektedir: "....*Türkiye'deki gelişmeler öyle bir noktaya gelmiştir ki, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin müdahalesinden başka bir çıkış noktası görülmemektedir... Türk Silahlı Kuvvetleri müdahale edecek, ancak gelişmeleri uzun vadede de orduda düzeltemeyecektir.*"

12 Eylül gecesi saat 3.30'da Amerikan yetkililerine bildirimde bulunuldu. ABD Başkanı Carter haberi aldı. Tekrar damdaki kemancı adlı müzikali izlemeye döndü. (Türkiye ile ABD arasındaki saat farkı hesaba katılsın.) Türkiye'de yaşayanlar, daha sonra, sabahın erken saat-

İHD tarafından 12 Eylül 88'de Ankara'da düzenlenen 12 Eylül ve insan hakları konulu panelde gençlik adına yapılan konuşmayı yayınlıyoruz.

Selam olsun; işkencelerde mahpuslarda, idam sehpalarında başeğmeyenlere;
Selam olsun; bıkmadan, usanmadan cezaevi önlerinde yavrusunu, eşini kardeşini görebilmek için bekleyenlere;
Selam olsun; onların suçsuzluğunu onlarca, yüzlerce binlerce kez kamuoyuna duyurmaya çalışan, horlanan, gözaltına alınan zındanlara atılan ailelere....
Selam olsun; görülen işkencelere, yaşanan mahpusluklara ve çekilen onca acılara rağmen insan hakları ve demokrasi mücadelesine katılanlara...

Toplumların tarihleri zaman zaman gerileme dönemlerini yazar. Hakim sınıfların, emekçi kitlelerin canları pahasına kazandıkları haklarına yönelik saldırılarını yoğunlaştırdığı, ülke topraklarının bütünüyle açık cezaevleri haline getirildiği, söz söylemenin örgütlenmenin, daha açığı düşüncenin yasaklanmaya çalışıldığı, binlerce insanın siyasal tercihleri yüzünden zındanlara atıldığı, işkenceden geçirildiği, darağaçlarının kurulduğu ama tüm bunlara rağmen umudun, direncin, yaşamın her gün daha aydınlık yarınlara doğru yol alan devingenliğinin yok edilemediği dönemler...

Türkiye uzunca bir zamandır tepeden tırnağa oğula ve kıza kesmiş bir ülkedir. Cezaevlerinde gencecik insanların ömür tükettiği, işkence olaylarının "bunlar münferit olaylardır" diye yadsınmaya çalışılsa bile yetkili ağızlarca bizzat kabul edildiği, gözaltında kaybolan "bilinmeyen nedenlerle" ölenlerin, işkence odalarında yükselen çığlıkların, insanlığın bir utanç vesikası olarak hesap sorulacağı günü beklediği, odaların, koğuşların hıçkırıklara boğulduğu idam sabahlarında, ülke geleceğinin ipe çekildiği, yani yaşanan bunalımın faturasının tümüyle devrimcilere, yurtseverlere, aydınlara, işçilere kısacası bütün bir halka çıkarıldığı bir ülke...

Korkunun suskunluğu, tepkisizliği, duyarsızlığı davet ettiği, ama genede acıları aynı yaşayıp; direnci ortak görenlerin umutlarına ket vurulamayan, gülüşlere tek tip giydirilemeyen bir ülke...

Gözlerinde yarınların yalazlandığı, gencecik insanların idam sehpalarına yollanırken geride bıraktıkları, yaşamak bir türküyse eğer, onu hakkıyla söylemeye çalıştım'lı mektuplarıyla yürek ısıtılan, 'oğul tadıyla' mektuplara görülmüştür mührü basılmış, cezaevlerinden oğul-kız bekleyen anaların şair olduğu bir ülke...

Yüz akıdır gençlik bu ülkenin. Gençlik tarihi bağımsızlık, özgürlük, demokrasi mücadelesinin de tarihidir. Kanla, gözyaşlarıyla, sürgünlerle, mahpusluklarla ama gene de ille de kavgayla yazılmış bir tarihtir bu.

Bu tarih, Menderes iktidarına karşı, Turan Emeksiz ve Nedim Özpulat'ın kanlarıyla yazılmış bir tarihtir!

Bu tarih, Amerikan emperyalizmine ülke topraklarının peşkeş çekilmesine karşı çıkmalarla dolu bir tarihtir!

Bu tarih, emperyalizmin simgesi haline gelen 6. Filonun defedilmesi mücadelesinin tarihidir!

Bu tarih, insanlık düşmanı, Vietnam kasabı Commer'in ve CIA ajanlarının ülke topraklarını kirletmesini engellemeye çalışan gencecik insanların tarihidir!..

Bu tarih, sömürü düzenine karşı 15-16 Haziran'larda işçisiyle; toprak işgallerinde ve üretici mitinglerinde köylüsüyle omuz omuza çarpışmanın tarihidir!...

Bu tarih, 12 Mart açık baskı ve zor yönetimine karşı direnişin kanla yazıldığı bir tarihtir!

Ve hele hele 70'li yıllarda binlerce insanın faşizme teslim olmamasının tarihidir!

Eğer ülkenin her yerinde toplu katliamlar yaşanmadıysa, her yer bir Maraş olmadıysa, ODTÜ 200 faşiste teslim olmadıysa, Gazi'de, İstanbul Üniversitesi'nde, Ege Üniversitesi'nde faşist saldırılar püskürtüldüyse; Yükseliş, Ziraat, Veteriner ve birçok eğitim enstitüsünde faşizmin işgali kırıldaysa; bu uğurda mücadele eden, katledilen, işkence gören, zındanlara atılan, idam edilen o gencecik insanlara çok şey borçluyuz...

80 öncesi yaşananlar belleklerden silinmeye, ters yüz edilmeye çalışıldı. Ancak nasıl ki akan suyu tersine döndürmek mümkün değilse; yaşanan gerçekleri de ters-yüz etmek olanaksızdır. Hem de herkesin şu ya da bu şekilde nasibini aldığı bir dönemin ters-yüz edilmesi hiç de kolay değildir Bu dönemde, faşist saldırılar başlangıçta devrimci, ilerici, aydın ve yurtseverleri hedef almış; giderek planlı ve sistemli bir şekilde halka yönelmiş, emperyalizmin kontr-gerilla ve içsavaş taktikleriyle ülke

"KURTARICILAR" NEYİ KURTARDI?

Güner İŞ

lerinde, radyodan, ülkenin "kurtarılmış" olduğunu öğreneceklerdi. Onlardan istenen "sadece" kendilerine yardımcı olunmasıydı. Gerisi kolaydı. Kolay mıydı? Zor muydu? Darbe her ne kadar ayrıntılarıyla planlanmışsa da, uygun zaman için beklenilmişse de, yine de taşınan kaygılar vardı. Sanki, bir hata yaptık ancak, biz bu kötü şeyleri yapmak istemezdik, onun için bizi o kadar kötü görmeyin şeklinde yakarışlarda bulunurcasına "demokrasiye dönüleceğini" söyleyerek başlanıldı işe.

Vehbi Koç'un 3 Ekim 1980 tarihinde; Devlet Başkanı, Milli Güvenlik Konseyi ve Genelkurmay Başkanı Kenan Evren'e gönderdiği mektup taşınmakta olan kaygıları ifade ediyor ve bazı noktalara dikkat edilmesi gerektiğini söylemektedir.

"*...Devlet idaresi bütünüyle ele alındıktan sonra, uygulamaya konacak önemli yeni kararlar yüzünden, silahlı kuvvetlerimizin yıpranması mukadderdir. Bundan dolayı "temel" kanuni düzenlemeler yapıldıktan sonra ordunun kışlasına dönmesi, demokrasinin devamı için elzemdir. Ordu, yanlış kararlar alır ve yıpranırsa, memlekete diktatörlük, onun arkasından komünizm gelebilir. Bu tehlike karşısında, silahlı kuvvetlerimizin bu devrede alacağı kararlarla kendisine yardımcı olmak, vatanını seven her Türk için milli bir vazifedir.*"

"*...Demokrasiye dönüş uzadığı takdirde, Batılı ülkeler, ve onların kuruluşları, endişe duyarlar, bir takım taahhütlerini yerine getirmezler. Bundan dolayı, konuşmalara ve beyanlara çok dikkat etmek, vaktinde demokrasiye dönüleceği inancını sarsmamak lazımdır.*"

—V—

Egemen sınıflar için dengeyi sanayiciler lehine değiştiren 60 darbesi, tekelci sermayenin insiyatifinin dışında ondan bağımsız olarak, egemenlerle halk kesimleri arasındaki dengeyi de egemenler aleyhine değiştirecek kanallar açarak tekelci sermayenin denetiminde olmayan bir siyasal kurumlaşma gerçekleştiriyordu. Bu siyasal kurumlaşmaya karşı; sanayi sermayesi ağırlıklı oligarşinin 65'te iktidarın iplerine tekrar el koymasından, 12 Eylüle kadar açık bir savaş yürüttüğünü görüyoruz. 12 Eylül, 15 yıl boyunca beklenen bir özlemin gerçekleşmesi olmuştur. Nitekim bu özlem açık olarak, "20 yıldır biz ağladık onlar güldü, şimdi sıra bizde" şeklindeki ifadelerle dile getirilmiştir.

12 Eylüle kadar yürütülen, siyasal kurumlaşmayı kendi insiyatifi doğrultusunda kullanılır hale getirme çabaları; ekonomik olarak, toplum yapısında ağırlığını duyuran tekelci sanayi sermayesinin, sermaye birikimi koşullarının sürmesi doğrultusunda toplumsal yaşamın, kendi isteğine bağlı olarak denetlenmesi ve bu denetlemenin mekanizmalarının oluşturulması kaygısından kaynaklanmaktadır.

Türkiye'de burjuva devrimi ekonomik-sosyal gelişmelerle tamamlanmamış bir siyasal devrimdir. Bir ulusal kurtuluş mücadelesi olarak asker-sivil bürokratlarca gerçekleştirilmiş bir devrimdir. Gerçekleşen burjuva devriminde, kitleler ile birlikte feodal unsurlara karşı bir mücadele sözkonusu değildir. Büyük toprak sahipleri ile bir ittifak sözkonusudur. Emperyalizm ile olan ilişkiler de gözönüne alındığında, temelleri zayıf olan sermayenin, sermayenin yeniden-üretim koşullarının esenliği açısından, kitlelere karşı baskıcı bir politika izlemesinin nedenleri açıklığa kavuşmaktadır. Azgelişmiş ülkelerde burjuva devletlerinin baskıcı karakterinin; egemen sınıflararası bir ittifakın varlığından ve kapitalizmin kendi iç dinamiği ile gelişmemiş olmasından kaynaklandığını söylemek mümkündür.

Emperyalizmin açık işgaline karşı bir tavır geliştirilmesinin ve bir ulusal kurtuluş mücadelesi verilmesinin sonucu olarak, ordunun bazı geleneklere sahip olduğunu görüyoruz. 12 Eylülde de ordunun, "korumak", "kollamak", "kurtarmak" üzere, zorunlu olduğu için devreye girmiş olduğu şeklinde bir söylem ile karşı karşıya kaldık. Oysa, günümüzde, kapitalizmin gelişim göstermesi ve emperyalizm ile olan ilişkiler sonucu, ordu bir iç savaşa göre yeniden düzenlenmiştir. 80'lere gelindiğinde ordu, Kemalist geleneklerinden "arındırılmış", işbirlikçi tekelci sermayenin kullanımına uygun hale getirilmişti.

Emperyalizmin II. Dünya Savaşı ertesinde değişen yönelimlerini ifade etmesi açısından, ABD Başkanı Johnson'un söyledikleri örnek olarak verilebilir. Johnson, 1964 yılında şöyle diyordu: "Şu anda 49 ülkede, iç savunmanın en geliştirilmiş tekniklerini güvenlik kuvvetlerine öğreten 344 ekibimiz çalışmaktadır." Kennedy'nin politik müşaviri Samuel Huntingtonsu ise şöyle demektedir: "önümüzdeki on yıl içinde doğrudan doğruya saldırılarla devletlerin sınırlarına tecavüz etmenin imkânları gittikçe azalmaktadır. Bu cinsten saldırıların yerini, devletlerin kendi sınırları içindeki hükümet darbeleri, partizan hareketler ve iç harplerin alması imkânları ise artmaktadır."

71 darbesinin gerekçeleri "*sosyal uyanış ekonomik gelişmeyi aştı.*" şeklinde ifadesini bulmuştu. 80 darbesi ise "anarşi ve törür"ün artan boyutları ve ülkenin "iç savaş"tan kurtarılması ile ifade ediliyordu. Sonuç olarak, devlet otoritesini yeniden tesis etmek gerekiyordu. Aslında sermayenin yeniden yapılanmasıydı sözkonusu olan. 24 Ocak kararları ile gündeme gelen birikim modelinin uygulanması, insanların ellerinin bağlanarak ceplerinin boşaltılması ile olabilirdi ancak. 80 askeri darbesi, bu birikim modelinin uygulanabilmesi için gerekli ortamı sağlayacaktı. Darbenin meşruluk kazanması, herkes tarafından kabul edilebilir olmasında, 80 öncesinin "anarşi ve terör" ortamı iyi bir demagoji konusu olacaktı. Terör ile insanların yıldırılmasının sonucu; darbenin kendi kitle tabanının oluşması ve kurumlaşması sürecinde çeşitli olanaklar sağlayacaktı.

80 öncesinin "anarşi ve terör" ortamının nasıl ve kimler tarafından yaratıldığı konusunda, verilen örneklere ek olarak; Türkiye'de 1965 yılından bu yana faaliyet içerisinde olan, JUSMAT (Amerikan Askeri Yardım Heyeti)dan gelen yardımların kesilmesi sonucu olarak, kurum varlığından haberdar olabilen 1974 yılının başbakanının da tepki gösterdiği Özel Harp Dairesinin varlığından da sözetmek mümkündür. Öyle ki, bir yerin özel harp dairesinin sorumlusu ile aynı yerin sivil faşist güçlerinin sorumlusunun aynı kişiler olabilmesi ilginç bir durum arzetmektedir. Böylesi bir durum sivil faşist güçlerin, devlet eliyle palazlandırıldığı noktasında olaya açıklık getirmektedir. Darbeden sonra, yeni oluşan duruma karşı örgütlü bir muhalefetin önüne geçebilmek için, emekçi sınıfların öncü unsurlarına karşı, 80 öncesinde sürdürülen bir yıldırma teröründen söz etmek mümkün olabilmektedir. Böylesi bir işlevi olan aynı "terör", ilginçtir ki askeri darbenin, kendisine meşruluk zemini yaratabilmesinde de iyi bir olanak olacaktı.

Eski MİT ajanı Mahir Kaynak kendisi ile yapılan bir söyleşide meseleye açıklık getirebilecek şeyler söylüyor: "*...problem terör ve anarşi değildi. Türkiye'den yapılması beklenen buydu. Ekonomik politikasını değiştirmek ve siyasi katılımı azaltmak. Siyasi katılımı azaltmanın sebebi de bu politikanın kolayca uygulanmasıydı...*"

Sömürü koşullarının devam edebilmesinin esenliği açısından, dikkatlerin dağıtılması; kitlelerin, halkar elde edebilmek bağlamında özgüven kazanmasının önlenmesi; sınıfsal zorun açığa çıkmasının önlenmesi noktasında; devlet, zorun örgütlenmiş bir ifadesi olarak işlev görmektedir.

12 eylül ve gençlik

topyekün bir savaş alanı haline getirilmiş, ve halk teslim alınmak istenmiştir.

Bu içsavaş koşullarında devrimci gençlik öğrenim özgürlüğü ve can güvenliği temelinde bir direniş hattı oluşturmuş; mahallelerde, işyerlerinde faşist teröre karşı halkının yanında yer almıştır.

Ülkenin geleceğinin karartıldığı, halkının çıkarları yerine bir avuç sömürücünün çıkarının gözetildiği, ülkenin Ortadoğuda emperyalizmin çıkarlarını koruyan bir ileri karakol haline getirildiği, emperyalizme bağımlılığın pekiştirildiği, faşist ideolojinin resmi ideoloji (ki bunu MHP davası sanığı A.Oktay Güner: 'Fikirleri iktidarda, kendileri tutuklu dünyada tek siyasi örnek biziz' diyerek açık bir şekilde ifade ediyor), kadrolarının da devlet kadroları haline getirildiği, varolan temel insan haklarının gaspedildiği, örgütlenmenin bir hak olmaktan çıkartılıp suç haline getirildiği; kısacası iyilik, güzellik adına ne varsa yok edilmesini haberleyen bir karabasandır 12 Eylül.

Bu karabasan ortamının varlığını koruyabilmesi ve sürekli kılınabilmesi, toplumsal muhalefetin susturulması ve sorgulanamaz (!) mutlak bir otoritenin tesisiyle mümkündü. Ülkedeki olağanüstü halin kurumlaşması gerekiyordu. Devlet her şeyin tek belirleyicisi haline gelmiş, toplumun en geniş kesimlerinin biçimsel olarak bile olsa, yönetimde söz sahibi olabilmelerinin tüm yasal ve kurumsal araçları bizzat 82 Anayasası ile yok edilmiştir. 82 Anayasası halkın çıkar ve özgürlüğünü değil, halka karşı devletin çıkarlarını korumayı sağlamıştır. Bu anayasanın hukuksal çerçevesini çizdiği politik yapılanmada sendikalar yasası, partiler yasası, seçim yasası, polis yasası, olağanüstü hal yasası, dernekler yasası ve benzeri yasalar değiştirilmiş; var olan tüm nisbi özerk kurumlar ya kaldırılmış ya da merkezi otoriteye bağlanmıştır. İşte bu yukardan aşağıya mekanik bir disiplin ve hiyerarşi anlayışıyla üniversiteleri merkezi otoriteye bağlayan kurumun adıda YÖK'tür. Ve yaşanan bu tabloyu YÖK Basın Sözcüsu Kemal Karhan "... demekki bizim Anayasamızda öngörülen Türk demokrasisi, sınır şartları olan bir demokrasidir.Siz, memlekette böyle bir demokrasi anlayışını kabul ettikten sonra üniversite ortamını bunun dışında daha serbest düşünemezsiniz." diyerek olanca çıplaklığı ile ortaya sermektedir.

(.....)

Eğitimin üretimden koparılması, öğrencilerin bilime yabancılaşması, neyi niçin öğrendiğini bilememesi, öğrendikleri arasında bağlantı kuramaması, kısacası öğrendiklerini halktan yana kullanamaması doğrultusunda bir eğitim programı yeniden yapıldı. Bu ise yüklü bir ders programının uygulanması, devam mecburiyetinin, vizelerin ve bunlarla birlikte gerici disiplin yönetmeliklerinin doldur-boşalt yöntemine göre yeniden biçimlenmesini gündeme getirdi. Disiplin soruşturmaları sıkıyönetim mahkemelerinde açılan davalara benzemekte, soruşturmacılar ise savcılara taş çıkartacak bir yöntem izlemektedirler.

Okullar birer polis ve jandarma karakolu haline getirilip, okul yönetimleri bizzat polis tarafından yönlendirilmekte, öğrenciler yöneticiler tarafından polis ve jandarmaya teslim edilmekte, ihbarcı olmaları doğrultusunda yönetim ve polis tarafından teşvik edilip zorlanmaktadırlar.

(.....)

Emekçi halk çocuklarının üniversiteye girmesini engelleyecek, çeşitli fonlara kaynak oluşturacak şekilde paralı eğitim gündeme getirilmiştir. Bir taraftan üniversitelere kaynak yaratmak için paralı eğitimin zorunluluğundan dem vurulurken diğer yandan hayali ihracata milyarlarca lira vergi iadeleri verilmekte, iflas eden şirketler devlet tarafından gene bir o kadar parayla kurtarılmaktadır. Ülke bütçesinde eğitime ayrılan ödenek yüzde 8'lere düşerken, silahlanmaya ayrılan ödenek ise yüzde 40'ları bulmaktadır.

Tüm bu uygulamalar gençliğin aydın karakterini köreltmeye, toplumla olan bağlarını koparmaya yönelikken; eğitim kurumlarının daha da niteliksizleşmesini de birlikte getirmiş sonuçta ithal teknolojiyi bile uygulayamayan insanlar yetiştirilmiştir. İşte ithal edilen teknolojiyi ülkeye adapte edecek, kullanımını denet eyecek ve sürekliliğini sağlayacak kadrolarını da özel üniversitelerden yetiştirmeye başladılar. Gerek öğrencilerine, gerekse de akademik ve idari personeline sağladığı ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarla Bilkent somut bir çifte standart uygulamasıdır.

Kısacası üniversiteler bir dert yumağı haline getirilmiştir. Dert yumağı içinde boğulmamak için mücadele eden bizler; 84'te derneklerimizle bir pencere açtık. Kendi suçluluklarının ve gençliğin örgütlü gücünün farkında olan egemen güçler korkuyla irkildiler. Öğrenci dernekleri yaratılmamalıydı! Rektörlük izni dediler, dilekçelerimize cevap vermediler, tüzüklerimizi onaylamadılar, tek tip dernek deyip baskıya, cezaevine, okuldan atılma pahasına kurduğumuz derneklerimizi elimizden almak istediler. 14-15 nisan 87'de yedikleri tokatla tek tip dernek tasarılarını geri çekmek zorunda kaldılar.

Bugün üniversiteli gençliğin önündeki sorunlar bir çığ gibi büyümektedir. Sorunları aşacak olan ise örgütlü gücümüzdür. Tarih kazananların mutlaka mücadele edenler olduğunun örnekleriyle doludur. Önümüzdeki dönemde derneklerimizin kurumsallaşmasına yönelik hertürlü keyfiliğin aşılması doğrultusunda mücadele yükseltilmelidir.

Gençlik mücadelesinin bu yönde gelişmesini istemeyenler;
Bize, kuzu gibi olun diyorlar. Niçin? İleride koyun gibi güdebilmek için!
Bize, bilgisayar gibi olun diyorlar. Niçin? Verdikleri programlar doğrultusunda işlem yapmamazı istedikleri için!
Biz, bu sömürü düzeninin tüfeksiz jandarmaları olmak istemiyoruz!
Biz, üretimden kopuk, halktan uzak bir eğitim sistemi istemiyoruz!
Biz, sömürü ve baskı düzeninin üniversitelerdeki temsilcilerini istemiyoruz!
Biz, üniversitelerin birer polis karakolu haline getirilmesini istemiyoruz!
Biz, gerici-faşist disiplin yönetmeliklerini istemiyoruz!
Biz, özerk ve demokratik bir üniversite istiyoruz ve biliyoruz ki özerk-demokratik üniversite mücadelesi, ancak genel demokrasi mücadelesine bağımlı olarak verildiği zaman ve ülkemizde gerçek anlamda bir demokrasi kurulduğu zaman başarılacak ve kurulacaktır!

YAŞASIN ÖZERK DEMOKRATİK ÜNİVERSİTE MÜCADELEMİZ
YAŞASIN GENÇLİĞİN DEVRİMCİ EYLEMİNİN BİRLİĞİ

DEMOKRASİ, SOSYALİZM VE YÖNETİM SORUNLARI

Sosyalistler -ki onlara insanlığın geleceğiyle ilgili gerçek kaygıyı taşıyanlar da denebilir- yarınların hazırlanmasını bugünden yapmak zorundadırlar. Hem zihinsel, hem de fiili olarak. Bunun bir yanı sosyalistlerin ülkelerindeki toplumsal muhalefete kendilerini ispatlamalarıdır. Yoksa asla iktidara yürüyemezler. Kaldı ki şu veya bu yolla iktidara gelseler dahi, pekçok örneğinde görüldüğü gibi sayısız sıkıntıyı fazladan çekmek zorunda kalırlar. Sosyalizmin birikimi, çok önceden başlamalıdır.

I. Büyük Amaçlar Duygusu

Toplumla ilgili projelere ilgi duyan insanların büyük düşünebilmeleri ve bunun somut gerekçelerine sahip olmaları beklenir. Herşeyden önce ulaşılmasını istedikleri hedefler ve hangi vasıtaların kullanılacağı hususunda açık bir fikir edinmiş olmaları gerekir. Kuşkusuz ki hayatın dayatmaları önemli bir esneklik payına sahip olmayı başarı için gerekli kılar. Ancak bu esnekliğin alt ve üst sınırlarını belirleyen vazgeçilemez ilkeler de vardır. Kısacası sürekli değerlendirme, yeniden değerlendirme ve bunların belli değerler çerçevesinde yapıldığı süreçler yaşanır.

Bugün Türkiye'de sosyalizmden yana olan insanların küçümsenmeyecek bir bölümünün yukarıda sözünü ettiğimiz özellikler konusunda yeterliğe sahip oldukları söylenemez. Kimi çok yiğit insanlar en katı bir sekterlik içinde savrulup giderken, kimileri de temel değerlere sahip olmayan bir esneklik içinde yollarını yitirmişlerdir. Ancak, sosyalizm hedefinin yeterince açık ve net bir şekilde kafalarda olmayışı da bu savrulmaların en önemli nedenlerinden biridir.

Kuşkusuz ki tarihsel olaylar önceden tüm detaylarıyla tasarlanamaz (daha doğrusu planlanamaz). Türkiye'nin mevcut ve süregelen birikimlerinin nasıl bir sosyalizm üretmeye muktedir olduğunu da tam bilemeyiz. Ancak dünyada bugüne kadar değişik gelişme evrelerinde ve çok farklı kültürel ortamlarda sosyalizme doğru atılmış adımlar, bize oldukça zengin bir düşünme malzemesi vermektedir. Bunları, sosyalizmle ilgili teorik yaklaşımlarda birleştirme çabasını gösterirsek epey bir adım atmış sayılırız. Çünkü, pratikte karşılaşılan sorunlar ve üretilen çözümler somut gelişmelerin ne kadar tayin edicisi olsa da, her sorun önce kafalarda çözüme yaklaştırılır. Üretilen çözümlerin belli bir tutarlılık ve bütünsellik göstermesi işte bu sürekli zihin egzersizleriyle sağlanabilir.

Sosyalistler-ki onlara insanlığın geleceğiyle ilgili gerçek kaygıyı taşıyanlar da denilebilir - yarınların hazırlanmasını bugünden yapmak zorundadırlar. Hem zihinsel, hem de fiili olarak. Bunun bir yanı sosyalistlerin ülkelerindeki toplumsal muhalefette kendilerini ispatlamalarıdır. Yoksa asla iktidara yürüyemezler. Kaldı ki şu veya bu yolla iktidara gelseler dahi, pekçok örneği görüldüğü gibi sayısız sıkıntıyı fazladan çekmek zorunda kalırlar. Sosyalizmin birikimi, çok önceden başlamalıdır.

Muhalefet etmek öncelikle pozitif, aktif bir çaba olarak düşünülmelidir. Muhalefet asla kuru eleştiriyle yetinip, daha iyisini vaadetmek değildir. Daha iyisini muhalefette iken yapmaya başlamaktır. Burjuva muhalefet ile halk muhalefeti arasındaki farkın bir yanının da burada olması gerekir. Burjuva muhalefetin iktidara gelince yapacağı çok farklı birşey yoktur. Burjuva partileri arasındaki yarışma ise sen-değil-ben yöneteyim esprisi altında, politik sistemi nisbeten dinamik tutma işlevini gören bir mekanizmadır. Burjuva muhalefet anlayışı hiçbir şekilde model olamaz.

Ne var ki insanların ufku çoğu kez gördükleri ile sınırlıdır. Bu dar ufku aşmak çok özel çaba gerektirir. Farklı bir sosyal anlayışı da savunsalar, insanların muhalefet çabaları, çevrelerinde, burjuva partilerinde gördükleri muhalefetin çabalarının kopyası olmaktadır. Daha başkasını bilemedikleri için. İşte aktif ve pozitif bir muhalefetin önemi burada ortaya çıkmaktadır. Sosyalistler kendi insiyatif alanlarını günlük hayat içinde, üretim, yönetim, özellikle yerel yönetim gibi alanlarda artırarak küçük veya büyük fakat anlamlı icraatlarla farklılıklarını fark ettirebilmelidirler.

Bunları söylemek tabii ki gerçekleştirebilmekten çok daha kolaydır. Ancak gerçekleştirebilmekten başka çare de yoktur. O halde; işe düşünmekle, büyük düşünmekle başlamalı. Bizim inisyatif alanlarımız olması gereken dernek, sendika, kooperatif, mahalle, işyeri ve yerel yönetimlerde etkili olmanın, halk inisyatifini geliştirmenin, demokratik olan her eğilimi derleyip büyütmenin yollarını bulmak gerekir. Burjuva muhalefeti örnek almaktan kurtulup, çevremizi tanımaya, dünya deneyleri hazinesini okumaya, ve üretici-yapıcı olmaya mecburuz. Maddi veya kültürel hayatının herhangi bir bölümünde üretici olmayan insanlar sosyalizmi tam kavrayamazlar. Üreticiliğin sancısını çekmeyenler politik olarak da kısır kalmaya mahkumdurlar. Böylelerinin kopyacılık alışkanlıklarıyla çevrelerine verebilecekleri birşey yoktur. Topluma örnek olacak kimselerin; "iyi ama sen ne yaptın?" sorusuna verecek cevapları olmalıdır. Üretimin alışkanlıkları ve refleksleri, toplumsal örgütlenmenin başarılmasında çok önemli birikimlerdir. Bu temeller geniş ufuklarla birleşirse yapılamayacak şey yoktur. Büyük amaçlar duygusuyla yola çıkmayanlar ise küçük hedefleri dahi bulamazlar.

II. Türkiye'nin Yeni İnsanları

"Türkiye halkı daha ileri bir toplumsal düzeni gerçekleştirecek olgunluğa ve renk zenginliğine, kısacası birikime sahip midir?" sorusu hepimizin kafalarını defalarca meşgul etmiştir. Buna olumsuz yanıt vermeye itecek sayısız kişisel deney yaşamış olabileceğimiz halde, 20. yüzyılın, özellikle de son otuz yılın olayları iyice düşünüldüğünde verilecek yanıt kesin bir "evet"tir.

Yüzyılın ilk yarısının büyük olayı, Türkiye'nin onbir yıl süren bir ateş çemberinden geçerek varlığını koruyabilmiş olmasıdır. Bu Türkiye insanlarının büyük fedakârlıklar yapabileceğini ispat etmiştir. Ancak durum odur ki kurulmaya çalışılan burjuva devleti ne bağımsızlığını koruyabilmiş, ne de burjuva anlamında Cumhuriyet yurttaşı bilincini kökleştirebilmiştir.

"Türkiye halkı daha ileri bir toplumsal düzeni gerçekleştirecek olgunluğa ve renk zenginliğine, kısacası birikime sahip midir?" sorusu hepimizin kafasını defalarca meşgul etmiştir. Buna olumsuz yanıt vermeye itecek sayısız kişisel deney yaşamış olabileceğimiz halde, 20. yüzyılın, özellikle de son otuz yılın olayları iyice düşünüldüğünde verilecek yanıt kesin bir "evet"dir.

Yüzyılın ikinci yarısının büyük olayı ise emekçilerin sınıf mücadelesini öğrenmeye başlamalarıdır. Bu biraz da işçi sınıfının varlık bulmasını izlemeye mecbur olan bir gelişmeydi. Her halükarda, emekçiler 1960'larda sınıf mücadelesine coşkuyla —biraz da hayâllerle— sarıldılar. 1970 ve 80'lerde ise çoğunun bundan canı yandı ve biraz geriye çekildi. Şimdi ise binlerce işçi kara listelere alındı, işten atıldı, koğuşturmaya uğradı. İster istemez sınıf mücadelesi gerçeğini kabullenmek zorunda kalıyorlar. Doğal olarak böylesi zor bir yolu pek istemiyorlar. Gönüllü hiç değiller. Adeta zorla cepheye giden askerlere benziyorlar. Ama ister istemez gidiyor ve öğreniyorlar. Öğrendikçe de benimseyecekler. Bu arada emperyalizm ve yeri işbirlikçilerinin halka karşı açtıkları savaşı göğüslemek durumunda kalan devrimcilerin bunu hangi koşullar altında kabul ettiklerini de anlıyorlar. Türkiye'nin yeni insanları bu kez sınıf mücadelesine hayâllerle, kolay beklentilerle değil, en zoru göğüslemeye hazır olarak, ateş çemberinden geçmeye hazırlanarak katılıyorlar ki, bu az gelişme değildir. Çünkü kuşatma tamamlanmıştır. Ricat yolu, hatta reformist hayallerin yolu dahi tıkanmıştır. En ufak ekonomik veya demokratik hak için kıyametler koparılırken, sınıf mücadelesine hazır olanlar, cesur insanlardır. Yalnız burada çok önemli bir nokta var.

Türkiye insanları mümkün olan her durumda, dönemin sunduğu alternatifleri denemeye çalışmışlardır. DİSK, Türk-İş karşısında çok kısa sürede gelişmiş, demokratik kuruluşlar adeta fışkırmış, hakim sınıfların sürece hakim olduklarını sandıkları alanlardaki etkinlikleri parçalanıvermiştir. Hatta kırsal kesimde bile oldukça önemli çalışmalar yapılabilmiştir. Bunlar, doğru önderlikle Türkiye insanlarının büyük işler gerçekleştirebileceğini defalarca göstermiştir.

Ancak, geçmiş deneylerin bir kısmının kötü izlenimler bıraktığı da gerçektir. Bu nedenle yeni başlangıç temiz olmalı, sosyalizm adına burjuva politikası yapanlardan, veya böylesi yöntemler kullananlarla tüm ilişkilerinden sıyrıldığını ispat etmelidir. Bu ispat söz vererek değil, pratikte yapılmalıdır. Yarınlar kıdemlilerce değil, yeni insanlar tarafından kurulacaktır.

Kuşkusuz ki geçmiş bize yalnız bir gelenek değil, pırıl pırıl insanlar da bırakmıştır. Ama özellikle manevi olarak yıpranmamışların sayısı çok fazla değildir. Geçmişte iyi sınav verememiş ve/veya bugün artık yorulmuş ama iyiniyetli insanlara teşekkür edip mütevazi bir politik hayat önermemiz gerekmektedir.

Bazı ülkelerin politik geleneği daha hoşgörülü olmaya izin verebilir, ama Türkiye'de bunun olanağı yoktur. Kaldı ki ne işe dört elle sarılan, ne de köşesine çekilmeyi kendine yedirebilen bir kesim, yeni insanların öne çıkmalarını da engellemektedir. Ne var ki, yeni insanlara da artık bunlara pek aldırış etmeden sıyrılıp öne çıkmalarının ve işi ele almalarının zamanı gelmiş bulunuyor.

Alaturka Devrimcilik

Bırakın bir iktidar değişimini, herhangi bir önemli iş bile herşeyden önce çok çalışarak, hatta çılgınca ça-

lışarak, gece gündüz çalışarak gerçekleştirilebilir. Bu çalışma doğru veya yanlış başlayabilir, bir yere doğru yoldan veya büyük dolambaçlar yaparak, çukurlara düşerek gidilebilir. Hatta yol bilinmiyorsa da yine yola çıkılır, güzergah giderken de öğrenilebilir. Büyük keşifler de büyük devrimler de böyle yapılmıştır. Ama çalışmak, yürümeye başlamak gerekir.

Buyurun çalışın denildiğinde çoğunun bahanesi "iyi ama yolu bilmiyoruz, hem kimlerle gideceğiz, bari havalar düzelse vs. dir". Herşey önceden planlanacak olsaydı bugüne kadar tek bir devrim olmazdı. Her büyük atılım düşe kalka, kayıplar vere vere yürümüştür. Tarihte okuduğumuz ve çok şaştığımız gaf ve kayıplar aslında öğrenmenin kaçınılmaz bedelidir. Hiçbir işe yaramamaları açısından ancak paşazade Osmanlı efendileriyle karşılaştırılabilecek tembel gevezelerden halka beş kuruşluk hayır gelmeyeceği herkesçe çok iyi bilinmektedir.

Herhangi bir mücadelede avantajlı durum ancak birçok manevra ve hareketin gerçekleşmesiyle sağlanır. Fırsatlar kimsenin önüne düşmez. "Armut piş ağzıma düş" tipik alaturka fırsatçılıktır, ve esasen beyhudedir. Ama bu anlayışı, çok sık görüyoruz. İşte olmayan ama boş gevezelikle binlerce saat öldüren ve pozitif düşünenleri engelleyen çok sayıda sözde solcu bulunmaktadır.

Buyurun çalışın denildiğinde çoğunun bahanesi "iyi ama yolu bilmiyoruz, hem kimlerle gideceğiz, bari havalar düzelse vs."dir. Herşey önceden planlanacak olsaydı bugüne kadar tek bir devrim olmazdı. Her büyük atılım düşe kalka, kayıplar vere vere yürümüştür. Tarihte okuduğumuz ve çok şaştığımız gaf ve kayıplar aslında öğrenmenin kaçınılmaz bedelidir. Hiç bir işe yaramamaları açısından ancak paşazade Osmanlı efendileriyle karşılaştırılabilecek tembel gevezelerden halka beş kuruşluk hayır gelmeyeceği herkesçe çok iyi bilinmektedir. Bu nefret edilen kişiler her nesilde yeniden üremekte ve sayıları azalmamaktadır. Bu biraz da ideolojiden bağımsız, sağı olsun solu olsun hiç farketmeden, yetiştikleri çevreden gelmektedir. Belli bir yaşa kadar tamamen aynı eğitimle yetişmiş kişilerin farklılaşması çok yoğun bir kültürel çaba gerektirmektedir. Değer sistemleri sanıldığı kadar çabuk değişmemektedir.

Öte yandan, sosyalizme sahip çıkanların bugüne kadar ağırlıkla küçük burjuva unsurlar olması, her nesilde bunların çoğunluğunun sessizce köşelerine çekilmelerine ve birikimin etkisizleşmesine neden olmuştur. Sosyalizme sahip çıkanların hiç olmazsa elle tutulur bir bölümünün kaderlerini yeni topluma bağlamış emekçiler arasından gelmesi gerekmektedir. Sosyalizm, böylece kökleşip geliştikçe, toplumun üretim dışı kesimlerindeki taraftarlarına da moral kazandıracaktır. Esas sahipleri olduğu varsayılan kesimler arasında büyümeyen bir hareketin başkalarının gözünde istenilen anlamı taşıması olanaksızdır. Neyse ki sosyalizm ülkemizde artık emekçilerin sahiplendiği aşamaya girmektedir.

Bugüne kadar olan tüm deneyler ve bizzat toplumsal pratik, Türkiye, insanlarının iyi ve yeni olan herşeyle uzlaşabildiğini göstermiştir. Sorun kitlelerde değil Türkiye'nin Tanzimattan bu yana çarpık biçimlenmiş politikacılık anlayışlarında yatmaktadır. Hiç farkında olmasa da bugünün Türkiye sosyalisti Marx'tan çok ittihakçılardan, Kuvayi Milliyecilerden, CHP'den, DP'den ve çevresinde gördüğü diğer siyasi oluşumlardan etkilenmiştir.

III. KİM YÖNETECEK?

Tarih boyunca insanların kafalarını en çok meşgul eden sorulardan biri olmuştur bu. Kim yönetecek? Bu soruyu kuşkusuz diğerleri izler. Kimin adına yönetecek, otoritesini kimden ve nasıl alacak? Hangi usullerle yönetecek, otoritesi nasıl sınırlanacak vs. vs. Burada, tarih boyunca bu konuda yapılan tartışmaları veya somut yönetim biçimlerini inceleyecek değiliz. Ama bazı prensiplere değinmek istiyoruz.

Öncelikle şunu belirtmekte yarar var ki hiçbir iktidar mutlak değildir. En mutlakiyetçi hükümdarlık veya diktatörlük bile adına otorite kullandığı toplum kesimleri adına belli dengeler kurmak zorundadır. Bu dengeleri fazla zorladığı anda seçimle, darbeyle, sürgünle, saray entrikasıyla, suikastle veya herhangi bir başka yolla tasfiye edilir. O halde dengeleri zorlamaya kalkan yönetimlerin derhal yeni dengeler kurmaya yönelmesi ve muhalefeti etkisizleştirecek fiili gücü biriktirmeleri kuralı vardır.

İkinci önemli husus otoritenin meşru bir kaynağa dayanmasıdır. Yurttaşlar Meclisi adına, Roma Senatosu adına, senyörlerin adına, Tanrı adına, onun oğlu olarak, silahlı adamların adına, hatta silahlı kuvvetler adına, parti adına, kanun adına, millet namına, anayasal nizam adına, halk adına, proletarya adına vs. vs. Bugün "millet ve tanrı adına" (ve emperyalizm için) yönelen bazı Latin Amerika tipi diktatörlerinin dışında genelde "halk adına" yönetme daha meşru kabul edilmektedir. Ne ki,iş burada bitmiyor. Halk adına yönetenlerin gerçekten halk adına yönettikleri ne malum. Bu soruyu bir başka şekilde sorarsak "Herhangi bir sınıflı toplumda herhangi bir sınıfın veya kesimin çıkarlarının tüm halkın çıkarları olarak ilan edilmesi ne ölçüde geçerlidir" veya daha doğrusu "kimin gözünde meşru sayılabilir". Tabi sorunu şöyle kestirip atmak mümkün: "Benim gözümde meşru ise yeterlidir". Hele bunu destekleyecek gücünüz var ise. Ancak, işte burada çetrefil görünen iş basitleşmekte, çoğunluğun gözünde meşru değilse, uzun vadede hiçbir güç iktidarın yavaş yavaş elden kayıp gitmesini engellememektedir.

Burada önemli husus otoritenin oluşması, yetkilerin belirlenmesi, devredilmesi ve kullanılmasının demokratik usuller içerisinde olmasıdır. Bu demokrasinin sınırları belli olmak kaydıyla. (Örneğin, bir toplumun insanlık suçu işleyenleri siyasi demokrasinin dışında tutması, onlara seçme ve seçilme hakkı vermemesi doğaldır.) Onun ötesinde, toplumun dokusunu oluşturan güçlerin temsilinin sürgit engellenmesi düşünülemez. Eğer dokudaki bazı unsurların tasfiyesi düşünülüyorsa bunun yolu, onların sürgit siyasi demokrasi dışında tutulmaya çalışılarak durumun kangrene dönüşmesi değil, o unsurları üreten sosyal kurumların (örneğin, toplumun önemli varlıkları üzerindeki özel tasarrufların) tasfiyesi ve toplumun çoğunluğu için zararlı olduğuna hükmedilen kesimlerin tarihe gömülmesidir. Bu da başlıbaşına bir toplumsal değişimin gerçekleştirilebilmesine bağlıdır. Batı Avrupa'da burjuvazinin feodal mülkiyeti belli ölçüde tasfiye ettiği demokratik devrimler bu tür gelişmeye bir örnek olarak verilebilir. Ama iş bu kadarla da bitmemektedir. Toplumsal olarak istenilen bir tabanı oluşturma —yani geçiş— sürecindeki bir toplumda, olağanüstü durumun gerekçeleriyle otoritenin kullanımının sınırlı kişilerin elinde tutulduğu istisna hali bir kenara bırakırsak —ki bu durumda bile— otoritenin meşru kaynağı olmalıdır- yönetim esaslarının belirlenmesi şarttır. Siyasi ilişkileri düzenleyen bir ana mukavelenin, yani Anayasa'nın ihmal edildiği hiçbir çağdaş toplum yoktur.

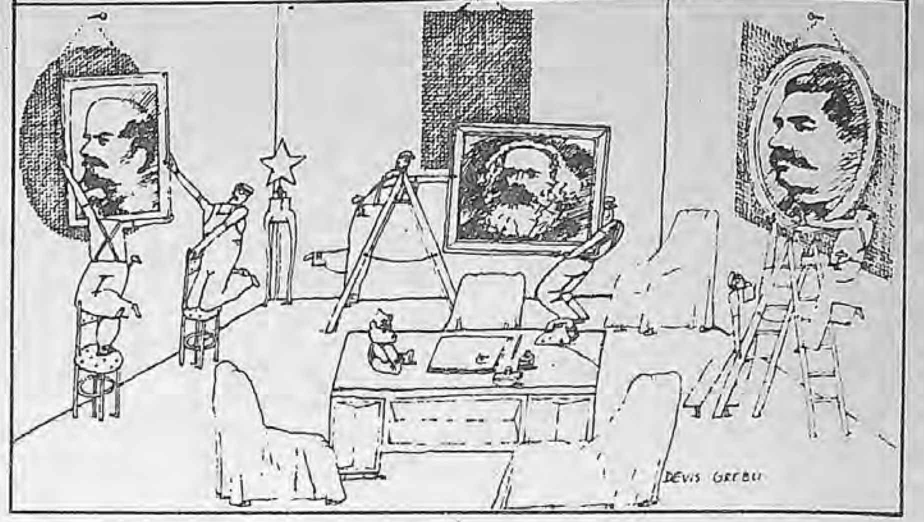
Otoritenin kaynağına dönelim. Cumhuriyet kavramı tanım itibariyle temsili bir rejimi ifade etmektedir. Ama "Cumhuriyet"in de başında bir niteleme sıfatına ihtiyaç vardır. 1789'un kurduğu Fransız yönetimi bir burjuva Cumhuriyeti yani demokrasinin burjuvalar arasında var olduğu bir Cumhuriyetti. Egemenliği bünyesinde toplayan kurum (imparatorluk ve restorasyon dönemleri hariç) uzun yıllar yalnızca belli servet sahiplerinin seçme-seçilme hakkına sahip olduğu, nihayet 1 veya 1.5 milyon burjuvanın siyasi hakimiyetinin arenası olan meclisti. Model olarak gördükleri eski Atina meclisi de, yüzbinlerce köle veya küçük üreticinin değil, birkaç bin köle sahibi "vatandaş"ın meclisiydi. Ama Atina demokrasisi, burjuva demokrasisi için —bu niteliğiyle de— uygun bir tarihi ideal olarak öne çıkarılmış, Avrupa medeniyetinin köklerinden biri olarak kabul edilmişti. Bu meclisler kendilerini otoritenin kaynağı olarak görmüşler ve yürütme yetkisini kendi belirledikleri hükümet heyetlerine veya kişilere devretmişlerdi. Yine de otoriteyi tanrı adına ukdesinde toplamış olan kralın mutlakiyetçi yönetimine göre gerçek bir ilerlemeydi bu. Herneyse; meşru otoritenin temsili bir organ olan meclisler elinde toplanmasıyla çağdaş toplumun yönetim sorunu belirleniyordu. Bu meclisler nasıl oluşacaktı.

Genel oy hakkının tüm yurttaşlara (kadınlar da dahil) verilmesi 20. yüzyılın bir olayıdır, ve burjuva Cumhuriyetlerindeki demokratiklik iddiasının temelini teşkil eder. Burada, üretim araçları üzerindeki mülkiyet hiyerarşisinin siyasi hiyerarşiye nasıl yansıdığını isbata gerek yok. Genel oyun burjuvazinin hakimiyetini tehdit etmemesi için tedbirler alınmıştır. Bu tedbirlerin yetersizliği anında ise burjuvazi şiddet tekelini koruyarak ek bir garanti mekanizması oluşturmaya çalışır. Pekiyi, halk Cumhuriyetlerinde durum nasıldır, fark nereden gelmektedir (veya gelmelidir). Yalnızca seçilenlerin niteliğinden mi? Yoksa temsil mekanizmaları da mı farklı olmalıdır.

Kuşkusuz ki, halkın kendi iktidarını yürütmesine karşı olan güçlerin siyasi iktidarlarının iktidar temelleri olan büyük mülkiyetin ve iktidar organlarının tasfiye edilmesi ve bunların siaysetini takip edenlerin de yönetim faaliyeti dışında bırakılmaları çok önemli bir farktır. Fakat, "onlar seçileceğine biz seçilelim" ile temel sorun çözülmemektedir. Siyaset yapma mekanizmalarının da kökten değişmesi gerekmektedir. Bilmem kaç yılda bir yapılan seçimle yasama erkinin meclise devredilmesi, hiçbir zaman demokratik bir yönetimin temelini teşkil edemez. Bir asırda yirmi veya en çok yirmibeş kez sandık başına gitmekle halk yönetim üzerinde etkili olamaz. Temel sorun halkın kendi-

ne ait olması gereken iktidarı kullanması, bu iktidara gerçekten sahip olabilmesini sağlayacak bir kurumsallaşmanın elde edilmesidir.

rın becerikliliğine bağlıdır. Bu arada kendi iradelerini halk iradesinin yerine koyarak çok daha kötü bir durum olan karşı-devrimin engellenece-

Siyaset yapma mekanizmalarının kökten değişmesi gerekmektedir. Bilmem kaç yılda bir yapılan seçimle yasama erkinin meclise devredilmesi, hiçbir zaman demokratik bir yönetimin temelini teşkil edemez. Bir asırda yirmi veya en çok yirmibeş kez sandık başına gitmekle halk yönetim üzerinde etkili olamaz. Temel sorun halkın kendine ait olması gereken iktidarı kullanması, bu iktidara gerçekten sahip olabilmesini sağlayacak bir kurumsallaşmanın elde edilmesidir.

Halk demokrasisinin özelliği seçilenlerin "halkı daha iyi temsil etmelerinde aranamaz" önermesinin gerekçeleri tarihin derslerinden biridir. Büyük mülkiyetin çıkarlarını temsil etmeseler de, devlet olanaklarını kendi çıkarları için kullanan grupların varlığı çok sık görülmüştür. Hatta kendi çıkarlarını azamileştirme peşinde koşmasalar dahi, iktidar güçlerini kamu iyiliği (o artık her ne ise) için iyi kullanamayan yönetimler de pekalâ olabilir. Bir kez "şu kadar yıl sen yönet sonra beğenmezsek değiştiririz" denildi mi yönetimin "iyi" veya "kötü" olması artık, "halk adına" yetki kullananların niyetlerine, iç hesaplaşmalarına ve temsil ettikleri daha küçük grupların (hiziplerin) gücüne ve tüm bunların dış dengelerle olan ilişkilerine bağlı kalacaktır. "İnşallah hakikaten iyiniyetlidirler" diyerek yetki verilemez. O halde yapılacak olan halkın iktidarı kullanmasını yine yetki devrine bağlanması değil, fakat bu iktidarın sürekli kullanılabilmesidir. Yani karar alma, denetleme ve yöneticilerin değiştirilebilme süreçlerinin sürekli kılınabilmesidir. Demokrasi ancak ipler sürekli elde tutulursa olur. Temsil ve yetki devri ile gerçek demokrasi olmaz. Karmaşık yönetim aygıtlarının iç mekanizmaları ve güç oyunları da iplerin elden kaçması ve yeni güç odaklarının oluşmasında büyük rol oynamaktadır. Yani temsil mekanizmalarının yarattığı bulanıklık karmaşık yönetim aygıtlarının ve bürokratik yapıların etkisiyle artmaktadır.

Şimdi burada bunun çok kötü bir şey olmadığı düşünülebilir. (Gerçekten böyle düşünenler çoktur). Toplumsal dönüşümü zorlayan örgütlü güç kendi iradesini halk adına, hatta salt proletarya adına, en "doğru" ve "iyi"yi temsil ettiğini ileri sürerek (Gerçekte hep böyle olur) hakim kılmaya çalışır. Bu onun doğal hakkı da sayılır. Kimisi başarır, kimisi başaramaz. Ne ki, başarırsa ortaya çıkan rejimin çok kötü bir sosyalizm olduğunu söylememiz (bu pek önemli değil) ve bu kötü sosyalizmin yarattığı sorunlara (bu çok önemli) katlanmak zorunda kalır. Sosyalizmin tek türü olmadığını, dünyanın her köşesinde, üzerinde inşa edildiği toplumsal dokulara göre şekillendiğini artık öğrenmeyen kalmadı. Sonuçta, diğerleri gibi sosyalizmin prensiplerinin de sonsuz çeşitlilikte uygulama biçimi vardır ve bunların "iyi"lik derecesi önemli ölçüde uygulayıcıla-ğini söyleyenlerinki de esaslı bir tezdir. Böylece, çeşitli sosyal kesimlerin "iyi olmayan" iradesi, partinin "iyi" iradesine tabi kılınarak ortaya "düzgün" bir bileşke çıkartıldığı ifade edilir.

Buraya kadar olan argümanlar, dikkatli okurun farketmiş olabileceği gibi, sanki bazı olumsuzluklar kaçınılmazmış, devrimin demokrasinin olmadığı bir süreçten geçmesi alınyazısıymış gibi bir yaklaşım yansıtıyor adeta. Gerçekte bunu savunmak kolay ve rahatlatıcıdır. Her devrim hem karşı-güçlerle, hem de devrimi yapanların kendi aralarında yıllar süren kesin hesaplaşmalara sahne olur. Cromwell'in Charles'i başağrılarından ebediyen kurtardığı İngiliz burjuva devriminden, Ortega'nın Nikaragua'sına kadar hep böyle olmuştur. Fransız devriminin yıllar süren dalgalanmalarını aşağılık Pouchet ve kurnaz Talleyrand'ın dışında kimse sonuna kadar seyredememiştir. Sovyetler Birliği ve Çin'de hala hesaplaşmalar sürüyor. Devrimi yapanlar arasındaki hesaplaşmalar doğal, çünkü bunların devrimden beklentileri farklı oluyor ve bu farklılıkların giderilerek yönetimin "homojenleştirilmesi" ne yazık ki ızdıraplı bir süreç yaşatıyor.

Pekiyi kitlelerin bu hesaplaşmadaki yerleri ne oluyordu. Aslında modern çağın tüm devrimlerinde rolleri değişim geçirmiştir. İngiliz burjuva devriminde devre dışı bırakılan "leveler" ve "digger"ler kısa sürede etkisizleştirilmişlerdi. Paris'in "sansculotte"leri ise bir süre etkiliydiler ama kendilerine ihanet eden küçük burjuva fraksiyonlarının aleti oldular. Emekçiler iktidarı ilk kez 1871'de ele alabildiler ama bu sadece 100 gün sürebildi. Fakat birşeylerin mümkün olduğu anlaşılmıştı. 1917'de iktidarı ele aldılar. Ülkenin dört bir yanında, işyerleri ve bölgelerde oluşturdukları konseyleri (Sovyetleri) hakim kıldılar. Ne var ki bu Sovyetler teorik olarak iktidarı bünyelerinde barındırmakla birlikte, iktidar erkini fiilen kullanamadılar.

Resmen iktidar olmuş olan Tüm Rusya Sovyetleri (Kongresi) aslında yönetemiyordu. Yaklaşık 1000 kişilik bu meclisin önceleri her üç ayda bir toplanması kararlaştırılmıştı. Ancak 1918'de bu ilke sessizce terkedildi ve yalnız yılda bir kez toplanması karara bağlandı. Daha 1918 Temmuzundaki 5. Tüm Rusya Kongresinde bir konuşmacı ve VT_SIK (Tüm Rusya Merkez Yürütme Komitesi) ve de Sovnarkon (Halk Komiserleri Konse-yi)un, geçen kongreden beri faaliyetleri hakkında en ufak bir rapor vermeye tenezzül etmediğini söylüyordu. Bunun yanısıra il ve ilçe Sovyetleri de aynı akibete uğramıştı. 1919'daki 8.ci Parti Kongresi'nde tüm yönetim erkinin Sovyetlerden yürütme komitelerine geçtiği konusunda yakınmalar yükseliyordu. Her ne kadar yürütme komiteleri Sovyetler tarafından seçiliyorsa da, bir kez yetki devredildi mi, artık yöneten, yönetilen ayrımını önlemeye olanak yoktur. Kaldı ki bu arada Sovnarkom da yetkilerini VT_SIK karşısında fiilen giderek artırıyor, iktidarın teorik sahipliğinin önemi iyice azalıyordu. Bunda hiç kuşkusuz ki çetin iç savaş koşullarının da etkisi olmuştur.

Kitlelerin fiilen yönetimden uzak kalmaları devrimcilerin çok sıkça başına gelen bir musibettir. Bunu sadece kötü bürokratik eğilimlerin (devlette veya partide) kitleleri yönetim dışına itmek istemeleriyle açıklamak imkansızdır. Kitlelerin binlerce yıllık "yönetilen olma" alışkanlıklarının da payı büyüktür. SSCB'de, çeşitli mahalli ve ülke çapında sorunlar için, bir yıl içinde 20 milyonun üzerinde kişinin katıldığı pek çok önemli tartışmalar yapılmış, Çin'de binlerce komün kurulmuş, Küba ve Nikaragua gibi ülkelerde mahalli komitelerin insiyatifi artırılmaya çalışmış, Mozambik'te Groupes Dinamizadors adı altında kitleyi aktive edici örgütlenmeler ileri sürülmüş ve daha birçok komitekomün-konsey türü örgütlenme dünya deneylerini zenginleştirmiştir. Ama tüm bunlara rağmen sorunun çözümünde yeterli ilerleme ağlanamamıştır. Diktacı-bürokrat eğilimlerle, kitlelerin yönetme geleneğine sahip olmamaları birarada ele alınmalıdır. Yönetme alışkanlıkları ancak ısrarlı ve uzun çabalarla edinilebilir.

TERCİH SORUNU

Burada akla karanın belli olduğu yere gelmiş bulunuyoruz. Çünkü olay yalnız dürüstlük ve tutarlılık sorunu olma boyutlarını aşıyor, politik bir tercih haline geliyor. Yani, Eh!, kitlelere yönetim alışkanlığı kolay kazandırılmıyor, bürokratikleşme eğilimi de doğuyor, o halde ne yapacağız; geçiş sürecinde kaçınılmaz sayılan diktatörlüğün tüm tasarruflarını peşinen kabul mü edeceğiz, yoksa bunu toptan reddedip başka bir geçiş süreci mi arayacağız." denilebilir.

Sorun burada ikinci bir ikilemi de barındırıyor. Kaçınılmaz emekçi/proleterya/halk diktatörlüğünün gerçekten öyle olduğu ne malum. Burada bir çokları "eğer gerçekten emekçilerin/halkın diktatörlüğü varsa helal olsun, ne yapsa yeridir" diyebilmektedir. Fakat şurası unutulmamalı, emekçilerin/halkın diktatörlüğü aynı zamanda emekçilerin/halkın demokrasisidir de. O halde bu demokrasi yoksa, onların diktatörlüğü de yoktur, bunun yerine başka bir diktatörlük vardır denilebilir mi? Elcevap: denilebilir. Pekiyi bunun adı nedir? İşte bunun adı yok. Veya ne isterseniz öyle deyin. Mesela geçiş sürecinde adı olmayan diktatörlük diyebilirsiniz, diktatörlük veya revizyonist veya bürokratik diyebilirsiniz.

Yönetenlerle yönetilenler arasındaki ayırımın kaldırılması bazı koşulların yerine gelmesiyle sağlanabilir. Bunlardan birincisi her türlü ayrıcalığın kaldırılmasıdır. Ne var ki, bugüne kadar olan geçiş toplumlarında yönetimi ele alan kesimler, halkın otorite karşısındaki geleneksel mutiliğinden yararlanma, kendi "iyi" otoritelerini mutlaklaştırma yolunu seçmişlerdir. Böylesi bir durum gerçekten iyiniyetlilerin bile kolayına gitmiştir. Bu otoritelerin kurulması ise yeni ayrıcalıkların yaratılmasından geçmiştir.

Pekiyi otorite olmamalı mıydı. Kuşkusuz hayır. Her geçiş süreci otoriteye muhtaçtır. Önce gücün otoritesi kesinlikle olmalıdır. Sorun otoritenin ayrıcalıklı olmaması, hesap vermesi ve halk/emekçi/proletarya demokrasisi kurmak için tükenmez bir çaba içinde olmasıdır. Yönetenler yöneticilerden ibaret değilse, o yöneticilerin halk iktidarının organları olan meclis, konsey veya komitelere hesap vermesi ve görevden alınabilmeleri gerekir. Ayrıcalıkların temelinde belli pozisyonların yaratılması veya varolanların gaspedilmesi yatar. Bu ayrıcalıklar zamanla kökleşir, kemikleşir ve bugün SSCB'de olduğu gibi tasfiyesi -olanaksız değilse de- çok zor hale gelir. Yöneticiler otoritelerini gerçekten hesap verdikleri organlardan alırlarsa sorun yoktur. Selamet, bu halk iktidarı organlarının yetkili ve işler hale getirilmeleridir. Bu arada sözü edilen halk iktidarı organlarından yetkiyi alan kurumların süreç içinde bağımsızlaşmasının da önüne geçilmiş olur. Fransız ihtilalinde devrimi korumak için kurulan "Kamu Selamet komitesi" Robespierre ve Saint-Just'un döneminde kendisinden yetki aldığı tüm meclisi korkudan tit-

retmiş, Dzerjinsky'nin Çeka'sı birçok defa kimseyi işine karıştırmamıştır. Bunlar belki uç örneklerdir ama, otorite bir yerden bile delinince arkası kesilmemektedir.

O halde yapılacak tek şey vardır. Toplumu ileriye götürecek otoritenin kurulmasından kaçınılamayacağına göre, iş bu otoritenin demokratik olmasının sağlanmasıdır. yani otoritenin kaynağı olan halk iktidarı organlarının iktidar erkini bizzat kullanmaları, yetkili olmaları ve tüm kurumları denetleyebilmeleridir. Bunun elde edilmesi kolay değildir. 20. yüzyıl deneylerinde istenilen ölçüde sağlanamamış olması da sosyalizme prestij kaybettirmiştir. Ne ki halk/proleterya/emekçi demokrasisinin daha üstün olduğu tezi üzerinde tekrar tekrar durulması ve pratikte yeniden ispatlanması gereken bir husus olarak önümüzde durmaktadır.

Yönetenlerle yönetilenler arasındaki ayrımın kaldırılması bazı koşulların yerine gelmesiyle sağlanabilir. Bunlardan birincisi her türlü ayrıcalığın kaldırılmasıdır. Ne var ki, bugüne kadar olan geçiş toplumlarında yönetimleri ele alan kesimler, halkın otorite karşısındaki geleneksel mutiliğinden yararlanma, kendi "iyi" otoritelerini mutlaklaştırma yolunu seçmişlerdir.

Bugün özellikle Avrupa'nın mevcut uluslararası sömürüden aldığı pay nedeni ile devrimi öcü olarak gören sözde solcular sosyalizmin sorunlarını kullanan emperyalist propaganda ile paralel bir kampanya yürütmektedirler. Bu dejenere kervana bizim ülkemizden de katılanlar olmaktadır. Özellikle bir emekçi iktidarından korkan, liberal aydınların da bu kadroda özel bir yeri vardır. Öte yandan, bunlar kullanılıyor diye biz sosyalist hareketin zaaflarını tartışmaktan kaçınacak değiliz. Bizim için sorun halk/emekçi/proletarya iktidarının daha iyi koşullarda oluşmasını sağlamaktır.

Savunduğumuz temel bir nokta hem halk iktidarının mümkün olması, hem de iyi koşullarla yürüyüşe geçmesi için, emekçilerin yönetme alışkanlıklarının bugünden geliştirilmeye başlanmasıdır.

Bu hem emekçilerin kendilerine güvenmelerini sağlayacak hem de onlar adına yönetmek için yetki gaspına girişenlerin atılımlarının boşa çıartılmasını sağlayacaktır. Örneğin bugün emekçiler sağcı sendikacıları tasfiye edip, kuruluşlarını kendileri yönetirse, yarın da parti de devlet pozisyonlarını gaspeden bürokrat veya profesyonel politikacılara muhtaç kalmazlar. Bugün kendi derneklerinde ve yerel yönetimlerde yönetim tecrübesi edinirlerse, bütçe yapmayı, projelendirmeyi, iş değerlendirmesini, kaynak kontrolünü, planlamayı, istihdamı, öğrenir ve tartışırlarsa yarın genel yönetimi çok daha kolay gerçekleştirebilirler ve her çeşit fırıldak çeviren uzmanların eline bakmazlar. Uzmanları denetlemek için de kuşkulu bir siyasi komiserler ordusu barındırmazlar.

Bir önemli nokta: Politik iktidar mücadelesi ne kadar çetin bir süreçten geçerse geçsin, emekçilerin ekonomik-demokratik örgütlenmeleri ne kadar kırılırsa kırılsın, yine de yönetim alışkanlıklarını geliştirmeleri için yeterli olanak bulunmaktadır.

Yöneticiliğe aday olan kitlelerin varlığı devrimin başarıya ulaşmasının olmazsa olmazlarından biridir. Yönetime dernekte, belediyelerde, partide diğer yerel yönetim organlarında, sendikalarda, ve yerel çalışmalarda başlanır. Tecrübe ve güven arttıkça ülke yönetimine talip olunur.

İkinci bir önemli nokta: "Saf demokrasi" deyimi, işçileri kandırmak isteyen bir liberalin yalanıdır. Tarih feodalizmin yerini alan burjuva demokrasiyi, burjuva demokrasinin yerini alan proleter demokrasiyi biliyor. *(Lenin, Dönek Kautsky'den)*

Çıkış Yolu Nerede?

Sorunun anahtarı parti, devlet ve halk iktidarının organları arasındaki ilişkilerin çözümlenmesinde yatmaktadır.* Kural eski devlet mekanizmasının yıkılarak halkın iktidar organlarının onun yerine geçirilmesi ve bu dönüşümün partinin öncülüğünde yapılmasıdır. 1917'ye kadar bunun, sonraki yıllarda pratikte görülenden çok daha büyük bir özgürlük ortamı içerisinde yapılabileceği sanılıyordu. Ne var ki karşı devrimci güçlerin şiddeti ve kitlelerin yönetim alışkanlıklarını çabuk kazanamamaları otoritenin yönetimdeki partinin elinde merkezileştirilmesine ve halk iktidar organlarını gölgede bırakan ve eskisini kat kat aşan yeni bürokratik yapılanmaların fışkırırcasına gelişmesine neden oldu. Halbuki halk iktidar organlarının nisbeten kısa bir dikta döneminden sonra devleti yok etmeye yöneleceği, yönetim faaliyetlerinin özel bir iş olmaktan çıkıp kitleselleşeceği düşünülmüştü.

Somut gelişmelerin teoride öngörülenden farklı bir yola girmesinin önemli bir nedeni de parti sorunundа yatmaktadır. parti prensipte öncülük edeceği topluma model olmak zorundadır. Partinin kendi demokrasi modeli uzun vadede topluma kabul ettirmeye çalıştığı modelden çok farklı olamaz. Ne var ki partiler özellikle uzun yıllar gizlilik veya yarı gizlilik koşulları içerisinde çalışmışlarsa kaçınılmaz olanak katı merkezi bir yapılanmaya sahip olmaktadırlar. Açık çalışma koşullarına geçtiklerinde ise bu alışkanlıklardan vazgeçilmesi kolay olmamaktadır. Hem karşı devrimin zorlamaları, hem de kararalma sürecini yaygınlaştırmanın zorlukları yüzünden Parti disiplinli olmak zorundadır. Bu disiplin tabii ki topluma aynen empoze edilemez. Ancak parti kısa vadede gerçekleştiremeyecek olsa da temel anlayışlarını belirlemiş ve bu doğrultuda uzun vadeli çalışmalara hemen başlamış olmalıdır. Disiplin, bir varolma sorunudur ve asla reddedilemez. Ne ki en sert disiplin altında dahi partililer yeni toplumun öncülüğünü, başka şeylerin yanısıra aynı zamanda yeni demokrasiyi kurumsallaştırarak yürütmek durumundadırlar. Esasen toplumdaki demokrasi ve disiplini partininkiyle her an bire bir mukayese etmek de olacak iş değildir. Bunların tam örtüşmesi çok çok sonra olabilecektir. Partililerin görevleri, yeraldıkları organlarda veya kitle örgütlenmeleri içerisinde ileriye yönelik atılımların öncülüğünü etkin bir şekilde yapmaktır. Bu durumda kendi kararalma süreçlerinin, kitlenin kararalma sürecinden farklı olması bir çelişki sayılmamalıdır. Silahlı tehdit karşısında tüm anlamlarıyla en disiplinli bir örgütlenme doğaldır ama kitleselleşme, halkın en geniş demokrasisi her an hatırda tutulması, doğrultuda çalışılması gereken bir prensiptir.

Binlerce ve binlerce insanın, tüm toplum içinde belli demokratik ve devrimci hedefler doğrultusunda çalışmaları herşeyden önce belli bir siyaset teorisini gerektirir. Bu teori temelde örgütlenme, iletişim, propaganda, denetim ve kararalma gibi hususları içermektedir. Bunların nasıl yapılacağı tam bir bütündür. Değişik metotların ahenk içinde uygulanması da bu teorinin varlığıyla mümkündür. Teori olmadığı zaman metotlar öne çıkıyor ve hatta mutlaklaştırılabiliyor. Hatta şu veya bu metodun kabulü üzerinde fraksiyonlaşılıyor.

Herhangi bir metodun kabulü veya reddi üzerine siyaset inşa edilirse bunun sonu gelmez. Siyaset teorisi bir metot üzerine inşa edilmeye başlanırsa o metodu haklı kılacak tahlillerin zorlanmasına başlanır, topluma yanlış bakışlar kökleşir. O Metodun geçerliliğini isbat için gözler gerçeklere kapatılır. Bu aslında geçmişte kalmış bir umuda umutsuzca sarılmaktan başka birşey değildir. Doğru olan değişik metotların gerektiği zaman kullanılabilmesidir. Ancak bu zordur. En basitinden bir örnekle, barışçı metotlara alışmış bir topluluğu savaşçı metotları uygulayabilen bir topluluk haline getirmek hiç de kolay değildir. Ama yine de siyaset yapmak yöntem fetişizminden çok daha iyidir.

Bir önemli nokta: Politik iktidar mücadelesi ne kadar çetin bir süreçten geçerse geçsin, emekçilerin ekonomik-demokratik örgütlenmeleri ne kadar kırılırsa kırılsın, yine de yönetim alışkanlıklarını geliştirmeleri için yeterli olanak bulunmaktadır. Yöneticiliğe aday olan kitlelerin varlığı devrimin başarıya ulaşmasının olmazsa olmazlarından biridir.

(*) Sovyet Devrimi üzerindeki temel eserlerden birini yazmış olan E. H. Carr Lenin'in devlet teorisini irdelemekte, düşünülenlerle hayatın dayatmaları karşısında oluşanlar arasındaki farka değinirken şu kaynaklara dikkat çekmektedir: 1917 Ekim'inde Lenin, Sovyet iktidarının -tüm devlet mekanizmasının köklü bir yeniden düzenlemesi, demokratik olan herşeyi frenleyen resmi mekanizmaların yıkılarak yerine populer, yani gerçekten demokratik Sovyet aygıtları, yani halkın, işçi, asker ve köylülerin örgütlü ve silahlı gücünün geçirilmesi olduğunu söylüyor; halkın çoğunluğu için inisyatifin ve bağımsızlığın yalnızca temsilcilerin seçilmesi değil, fakat devlet idaresinde ve dönüşümlerin gerçekleşmesinde yer almak anlamına geldiğini ifade ediyordu. (T.E. 21, sf. 143-4) devrimin henüz birkaç gün sonrasında "Halka" adlı çağrısında ise şunları söylüyordu: "İşçi yoldaşlar! Artık devleti siz kendinizin yönettiğini unutmayın. Eğer birleşmezseniz ve tüm devlet işlerini kendi ellerinize almazsanız kimse size yardım edemez. Sizin Sovyetleriniz bundan böyle devlet gücünün organlarıdır, tam yetkili karar organlarıdır. (TE. 22, sf. 255) Lenin'in Nisan Tezleri'ndeki "Polis, ordu ve bürokrasinin kaldırılması" ve aynı yılın yaz aylarında keleme aldığı Devlet ve İhtilal'deki "yurttaşların kendilerini yönettikleri" "antik demokrasi"ye atıfları da bir bütünlük teşkil ediyordu. Carr burada Rousseau'nun Sosyal Kontrat eserinde "doğrudan Demokrasi"nin yegane gerçek demokrasi olduğunu söylediğini, halkın yetkiyi temsilcilerine verdiği zaman artık kendilerinin değil onların yönettiğini hatırlatıyor; temsili hükümetin kötülüklerinin yumuşatılması için temsilcilerin her an geriye çağrılabilmesi ilkesinin ta Bebeuf'ta olduğu ve ilk Sovyet Anayasası'nın 78. maddesinde yer aldığına değiniyor.

Sinan YURDAKUL

FİLİSTİN TARİHİ 2

14 Mayıs 1948'de kuruluşunu ilan eden İsrail Devleti, gerek egemenliği altındaki topraklarda gerekse uluslararası planda, Kuruluş Bildirgesi'nde ifade ettiği ilke ve yaklaşımlara hiçbir şekilde uymadı. Bir taraftan, devletinin: özgürlük, adalet,barış ilkeleri üzerine kurulu olduğunu, BM yasasının ilkelerine bağlı kalacağını ve bu kurumun aldığı kararlara uyacağını söylerken: diğer taraftan, kitle katliamları, bölge ülkelerinde askeri-politik sabotaj eylemleri, bu ülkelerle girdiği dört büyük savaş, BM kararlarını tanımama gibi benzerleri çoğaltılabilecek örneklerle terörist devlet kimliğini yıllar boyu sergiledi. Tüm "yurtaşlarının", din, ırk, cinsiyet ayrımı gözetilmeksizin, toplumsal ve siyasal eşitliğinin sağlanacağını ileri sürüp, Orta Avrupa ve Rusya kökenli Askenazilere, Akdeniz ülkelerinden göçen Saferedlere ikinci sınıf vatandaş işlemi uyguladı. Filistinli yerli halk modern zamanın köleleri gibi çalıştırıldı. İşçi sendikalarının Yahudilik temelinde örgütlenmesine izin verildi. Arap işçilere sendikaların kapıları kapatıldı. Bütün dinlerin kutsal yerlerinin korunacağı vaad edildi. Mescid-ül Aksa, 1967 Savaşı'ndan sonra, İsrail koruması altında bombalandı.

İSRAİL DEVLETİ'NİN KURULUŞUNDAN SONRAKİ GELİŞMELER

1. ARAP İSRAİL SAVAŞI

Kuruluşun açıklanmasından bir gün önce, "özel bir görev" gereği ABD'nde bulunan Chaim Weizmann (daha sonra İsrail'in ilk devlet başkanı olacak), Başkan Truman'dan, İsrail devletinin önünde duran kritik aylarda her türlü ekonomik ve siyasi yardımı öngören bir güvence aldı. (Bu güvence bugün içinde geçerli Mart 88'de Shultz'un Kongre'de: "Tarihsel görevimiz, İsrail'le tarihinin en kritik döneminde yardımcı olmamızı gerektirir." demesi, Truman'ın mirasının korunduğunu gösteriyor.) Yapılan ikili anlaşmayla, İsrail'in kuruluşunun açıklanmasına, doğuracağı sonuçlarla birlikte karar verildi. Açıklamadan 15 dakika sonra ABD, kurulu, çalışmalarından haberdar olduğunu, geçici yönetimi fiili iktidar olarak kabul ettiğini duyurarak, İsrail'i tanıyan ilk devlet oldu.

Savaş boyunca BM Güvenlik Konseyi tarafından birçok kez yapılan ateşkes çağrılarına İsrail'in yaklaşımını Ben Gurion şöyle ifade ediyordu: "Ele geçirdiğimiz herşeyi elimizde tutacağız. Ateşkes süresince, idari mekanizmayı daha da hızlı bir enerjiyle örgütleyeceğiz, kolonizasyonu ve göçü hızlandıracağız. orduya çeki düzen vereceğiz." (1)

1949 yılına gelindiğinde, İsrail BM taksim kararlarında öngörülen toprakların çok ötesini, 26.000 kilometrekarelik Filistin toprağının 20.000 kilometrekaresini işgal etmiş durumdaydı. BM kararlarına aykırı olarak, Filistin toprakları, imzalanan ateşkesle, İsrail, Suriye, Mısır, Ürdün ve Lübnan arasında paylaşıldı. Diğer Arap devletlerinin şiddetle karşı çıkışına rağmen: Ürdün, Şeria Nehri'nin batı yakasını, Kudüs'ün bir bölümünü ve Gazze Şeridi'ni denetimi altına aldı. Gazze Çölü Mısır'ın idaresine bırakıldı.

1. Arap-İsrail Savaşı, İsrail için askeri anlamda kesin bir zaferle sonuçlandı. Ancak, savaşın siyasi sonuçları İsrail'i pek tatmin edecek nitelikte değildi. 1949'da yapılan anlaşmalar, Ortadoğu'da sorunun bir çıkmaza dönüştüğünün de göstergesidir aynı zamanda.

YENİ BİR KAVRAM: FİLİSTİNLİ MÜLTECİLER

1950 yılına gelindiğinde Siyonist baskı ve terör politikaları sonucu, bir milyonu aşkın Filistinli yurtlarından olmuş, göçe zorlanmıştı. İsrail' in yayılmacı devlet politikası, sürekli Filistin halkının topraklarının gasp edildiğinin hasıraltı edilmesini gerektirecek ve bu insanları uluslararası siyaset sahnesinde mülteci olarak kavramlaştıracaktı. Filistinli mülteciler, dün olduğu gibi bugün de işgal edilmiş topraklarında ve sığındıkları Arap ülkelerinde, oldukça ağır şartları barındıran kamplarda, kimliksiz, pasaportsuz ve "topraksız" bir ulus olarak varlığını sürdürüyor.

BM Genel Kurul'u almış olduğu bir kararla, sorunun kaynağını ve nasıl bir siyasal karakter kazandığını: "Filistinli Arap mülteciler sorunu, BM. Bildirisi ve İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ndeki devredilemez hakların dikkate alınmamasından doğmuştur. (2) sözleriyle açıklıyor. Buna rağmen, bu kurum Aralık 1948'de kabul ettiği bir kararla; yurduna dönmek isteyen mültecilere serbestçe geri dönme hakkı tüm zararlarının sorumlu hükümetlerce karşılanması vb. noktaları ön plana çıkararak, sorunu salt mülteciler boyutuyla sınırlandırabilmişti.

Bugün, Filistin halkının -en az diğer halklar kadar-, kendi kaderini belirleme, ulusal egemenlik ve kendi topraklarında yaşama hakkı göz ardı edilemez. Bu hakların Birleşmiş Milletler Bildirisi'nde yer alan haklar kapsamına girdiği yadsınamaz.

NASIRİZM VE ETKİLERİ

1952'de Albay Cemal Abdulnasır önderliğinde, Genç Subayların iktidarı ele geçirmesi, Mısır'ı, iç ve dış politikalardaki uygulamalarıyla, Ortadoğu'nun gündeminde önemli bir yere getirdi. Halk egemenliğinin sağlanması, yeni bir sosyal-politik sistemin oluşturulması doğrultusunda;

* Krallığın yıkılması,
* İngilizlerin ülkeden çıkartılması,
* Toprak sahibi sınıfların kuşaklar boyu sosyal-politik reformları engelleyen etkinliklerinin kırılması hedeflendi.

Başarılı bir toprak reformu gerçekleştirildi. Kral Faruk ülkeden kovuldu. İngiliz hakimiyetine kademeli olarak son verildi.

Nasır dönemi Mısır için batılı emperyalist devletlerle, yerel ve bölgesel çelişkilerin giderek yoğunlaştığı bir dönemdir. Yapılan anlaşmalarla ülkedeki -özellikle Süveyş Kanalı'ndaki- İngiliz askeri üsleri kaldırıldı. İngiltere'nin Kanal üzerindeki etkinliği ticari imtiyazlarla sınırlandırıldı. 1955 Şubat'ında İsrail'in, Mısır denetimindeki Gazze'ye düzenlediği baskın ordunun zayıflığını ortaya koyunca, Nasır bu eksikliği gidermek için Sovyetler Birliği'nden silah aldı. Bağlantısız bir uluslararası politikaya yönelen Nasır, Sosyalist ülkelerle ilişkilerini de göreli olarak geliştirdi. Bu olaylar Mısır'ın batılı devletlerden kopuşunu hızlandıran gelişmeler oldu.

Nasır, bu dönem boyunca Afrika'daki ulusal kurtuluş hareketlerine destek vermiş, politik çıkışlarıyla, Arap Milliyetçilik akımının canlanmasına, bu akım içerisinde anti-emperyalist vurgunun güçlenmesine ve kendini pratik olarak ifade etmesine katkıda bulunmuştur.

2. ARAP İSRAİL SAVAŞI

Mısır kalkınma projesinde oldukça önemli bir yere sahip olan, Nil üzerine bir barajın inşa edilmesi projesine, ABD ve İngiltere, verdikleri kredi taahütünden, Amerika'nın Mısır'ı istikrarsız bulması üzerine vazgeçtiler. Mısır gerekli olan kredinin bir kısmını SSCB'den sağlarken, diğer yandan; İngiltere'nin kanal üzerindeki imtiyazlarına son vererek, elde edilen geliri projeye aktarmak amacıyla 26 Temmuz 1956'da Süveyş Kanalı'nı millileştirdiğini açıkladı. Gücünü: ABD'nin Mısır üzerinde askeri bir harekata karşı olması, kanalı kullanan birçok devletin bunu desteklemesi ve Sovyetler Birliği'nin bu konuda Mısır'ın yanında olacağını açıklamasından alan bu tavır, İngiltere ve Fransa için bardağı taşıran son damla oldu.

İsrail, Fransa desteğinde Sina'nın işgal edilmesine, İngiltere'nin da savaşta yer alması koşuluyla ikna oldu ve 29 Ekim'de Sina'ya yöneldi. İki gün sonra İngiliz ve Fransız uçakları Mısır havaalanlarını bombaladılar. Bu iki devlet 5 Kasım'da Portsait limanına asker çıkardı. Gelen tepkiler sonucunda, Birleşmiş Milletler gücü oluşturuldu ve savaşa son verildi. İngiliz Milletler Topluluğu'nun dağılma ihtimali, Sovyetlerin uyarı notaları, ABD'nin ekonomik baskısı, İngiltere'nin bu maceradan vazgeçmesine yetti.

Savaş, sonuçta askeri olarak yenilmesine rağmen, Mısır'a oldukça önemli politik kazanımlar bıraktı. İngilizlerin kanal üzerindeki imtiyazlarının son kırıntıları da ortadan kaldırıldı. Savaşla birlikte Mısır'da ihtilal çıkıp Nasır'ın devrilmesi betlentisi geri teperek, Nasır'ın, ülkesinde olduğu kadar, Arap ve 3. Dünya ülkelerinde de varolan prestiji arttı. Arap kitlelerinde İngiltere, Fransa ve İsrail'e olan kızgınlık körüklendi. Emperyalizmle, temelinde petrol üretimi bulunan, ekonomik-siyasal bağlara sahip gerici Arap rejimlerinde, Arap milliyetçilik hareketinin radikal bir çizgi kazanarak

iktidara yönelmesi savaşın en önemli siyasi sonuçlarından biri oldu. Filistin direnişi bu akım içerisinde, milliyetçi bir hareket olarak ortaya çıktı.

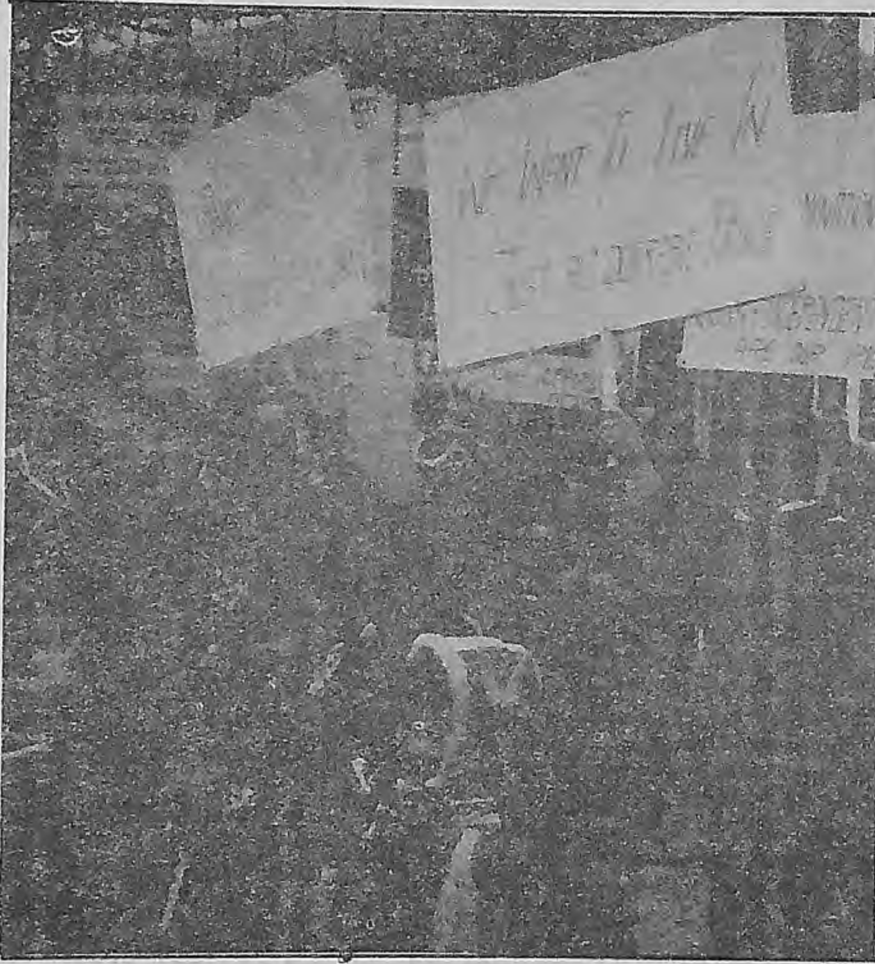
FİLİSTİN KURTULUŞ HAREKETİNİN OLUŞUMU

1948 Kudüs savaşı sırasında kurulan El Cihad El Mukaddes (Kutsal Savaş) ve Abdal el Auda (Dönüş Kahramanları), 50'li yıllarla birlikte ortaya çıkan Filistinli savaşçı gruplardan; Fateh (Zafer) ve El Ard (Yurt) Filistin direnişinin ilk önemli örgütlenmeleri oldu. 1956'da kurulan El-Fetih ilk silahlı eylemini 1 Ocak 1965'te yapacak, on yıla yakın bir süre yürüttüğü çalışmalar sonucunda, Filistin'in tanıdığı en güçlü direniş hareketi kimliğini kazanacaktı.

Filistin kurtuluş hareketi, doğuşunun ilk günlerinde oldukça zayıf ve dağınık bir görünüm içindeydi. Bunun en önemli nedeni, hareketin kendi toprakları üzerinde örgütlenebilmesinin ve gelişebilmesinin önünde duran fiili engellerdir. İsrail işgali ile birlikte, Filistinli yerli halkın, kitle katliamları ve yoğun terör politikalarıyla sindirilmesi, bölge ülkelerinde dağınık bir biçimde bulunması, hareketin kitle bağlarını genişletip gelişmesini frenlerken, aynı zamanada örgütlenmenin zeminini kendi toprakları üzerinden kaydırmıştır. Karşılıklı ilişkileri oldukça karışık bir durum arzeden, farklı siyasal rejimlere ve eğilimlere sahip Arap ülkelerine sırtını dayaması, hareketin Arap ülke ve halklarının ortak mücadelesi üzerinde fiilen erimesine yol açmıştır. Hawatmeh bu durumu şöyle değerlendiriyor: "Filistin Kurtuluş hareketi, 1948 sonrası koşullarla karşı karşıya kalınca aynı zamanda hem ivmesini hem de gücünü yitirdi. Bunun sonucunde ideolojik, siyasal ve örgütsel bakımdan Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin saflarına katıldı. Bu da Filistin halkının özgül bağımsız ulusal karakterinin yadsınmasına yol açtı." (3)

60'lı yıllarla birlikte Filistin direnişi yeni bir ivme kazandı. Bunu, 2. Arap-İsrail Savaşı'nın politik sonuçları ve Cezayir Devrimi ile birlikte, Ortadoğu'da gelişen siyasal ortamdır. Mısır ve Suriye'nin birleşmesinden doğan Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin kuruluşundan itibaren geçen 3,5 yıl, Filistin halkının mücadelesini, küçük burjuva milliyetçi akımların yönetimindeki Arap ülkelerinin, sonuna kadar götüremeyeceğini göstererek, Filistinli önderlere bağımsız bir hareket yaratma zorunluluğunu kavrattı. Filistin halkının kendi öz örgütlenmeleri ile mücadeleye girmesini hızlandıran etkenlerden belki de en önemlisi, Cezayir halk savaşının zaferi oldu. Fransız emperyalizmine karşı, 8 yıl süren ve Cezayir halkına 1,5 milyon ölüye malolan silahlı halk hareketi, Filistin direnişi tarafından örnek alındı ve gelişimin stratejik yönelimini belirledi.

1963'e gelindiğinde ilerici Arap rejimlerinin emperyalizme karşı birleşik bir Arap hareketi yaratma çabaları, Filistin özelinde, Arap Birliği Konseyi'nin Filistin halkının ve davasının sorumluluğunu yüklenecek bir örgütün kurulmasına karar vermesinde somutlandı. 1964 Mayıs'ında Kudüs'ün Ürdün kesiminde toplanan Filistin Ulusal Kongresi, FKÖ'nün kurulması ve başkanlığına A. Şukeyri'nin getirilmesine karar vererek, örgütün programı anlamına gelebilecek bir ulusal bildiriyi kabul etti. O sıra silahlı mücadele hazırlığı yapan El-Fetih kongreye temsilci göndermekle yetindi. Aynı yıl Eylül ayı içerisinde İskenderiye'de toplanan Arap Zirvesi, FKÖ'nün kurulmasını onayladı. Bu örgüte bağlı düzenli bir Filistin Kurtuluş Örgütü'nün oluşturulmasını karara bağladı. Nayef Hawatmeh FKÖ'nün kurulmasında Arap Devletleri'nin, özellikle de Mısır'ın rolünü şöyle değerlendiriyor: "Nasır'ın 1964 yılında FKÖ'yü kurma girişimi kendini milliyetçi rol ve bağlılıktan uzaklaştırma yönünde bir davranış olmaktan çok, Mısırlıların İsrail'e karşı mücadelelerinde ve milliyetçi çerçevedeki rolleri içinde, Filistin halkının özel rolü ile

diyalektik ve dinamik bir evlilik kurma anlayışının vücut bulması olarak düşünebiliriz." (4)

A. Şukeyri başkanlığındaki FKÖ Nasır'ın etkisi altında Mısır'la paralel bir politika izledi. Fetih bu dönem FKÖ içerisinde yer alma teklifini, Arap devletlerinin güdümünde bulunan bir yapıda eriyeceğini düşünerek reddetti. Fetih, Arap milliyetçilik hareketinin Filistin kolu ve diğer bazı direniş grupları FKÖ Ulusal Kongrelerine katılmakla birlikte, kendi bağımsız kimliklerini korudular.

İLK EYLEM VE EL FETİH

"Hareketimiz Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi (El-Fetih), İsrail-Fransız-İngiliz saldırısından sonra ve Gazze bölgesinin işgali sırasında 1956' da kuruldu. O zamandan beri biz, Filistin halkı, eylemi düşünmekteydik ve El-Fetih'i kurduk. 1 Ocak 1965'te Asifa Kuvvetleri Genel Komutanlığı ismi altında ortaya çıkana dek gizlice gençleri eğittik ve silah topladık." Arafat, Cezayir radyosunun kendisiyle yaptığı bir röportajda El-Fetih'in kuruluşunu ve ilk eylemini böyle özetliyordu. Hazırlıklarını tam olarak gerçekleştirememesine rağmen El-Fetih'i silahlı mücadeleye başlamaya iten, İsrail'in, kolları Lübnan ve Suriye'de bulunan Ürdün ırmağının yatağını değiştirerek, güneydeki Necef çölünü sulama projesini uygulamaya koymasıdır. Proje dahilindeki tesislerin yok edilmesi planlanırken, başarısızlık durumunda El-Fetih'in örgütsel gelişimi üzerindeki olumsuz etkileri gözönüne alınarak, eylemin El-Asifa imzasıyla gerçekleştirilmesi kararlaştırıldı. Başarıyla tamamlanan bu eylemin Arap dünyası ve Filistin halkı üzerindeki yankıları büyük oldu. El-Fetih Onuncu askeri bildiriden sonra Asifa'nın kendisi olduğunu açıkladı. Bu isim kazandığı tarihsel anlamdan ötürü El-Fetih'in silahlı kolunun adı olarak kullanıldı.

Silahlı mücadeleye aynı zamanda, çeşitli Arap ülkeleri ve örgütlenmelerine dağılmış olan Filistinlileri varoldukları olumsuz konumdan sıyırmak, gelinen aşamayla birlikte (silahlı mücadele aşaması) Filistin kavgasının Arap devletlerinin sınırlandırmalarından arındırıp etkin kanallara yöneltmek adına benimsenmiş ve başlatılmıştır. Filistin halkının ve mücadelesinin, Arap halkları ile karşılıklı konumu ve Fetih'in bu konudaki görüşlerini, hareketin liderinden ve belgelerinden takip edelim: " Fetih, kendi bağımsız iradesine dayanan ve herhangi bir çevreden emir almayı ya da herhangi bir çevreye bağımlılığı reddeden Filistinli bir harekettir. Hiçbir Arap ülkesinin içişlerine karışmaz ve hiç kimsenin de kendi içişlerine karışmasına izin vermez." (5), "Filistin'in kurtuluşu Arap dünyasının sömürgeci müdahale ve sömürüden kurtarılmasında tayin edici adımdır. Bu nedenle kurtuluş görevi bir Arap görevidir. Ancak kurtarılması gereken toprak Filistin halkının toprağıdır, bu yüzden kurtuluş savaşında silahlı mücadelenin öncüsü olması gereken Filistin halkı olmalıdır. Fetih'in görüşüne göre kurtuluş görevinin içeriği hiçbir şekilde ırkçı değildir; bu toprağın kurtuluşuna sıkı sıkıya bağlı ulasal bir görevdir, Fetih' in önder, Filistin halkının öncü ve Arap kitlelerinin destek üssü olacağı bir görev..." (6) Bu yaklaşımın sosyal pratikteki yansımasını Fetih liderlerinden, hareketin üçüncü adamı Ebu İyad (Salah Halef) "bilanço saati" geldiğinde (1978) şöyle açıklıyor: "Belirli bir Arap ülkesindeki karışıklıklar karşısında, çoğu kez, iktidardaki rejimle ilişkilerimizi sürdürmeyi, ona karşı çıkan halk yığınlarıyla ilişkilerimize yeğledik. Gerçek gücümüzün kaynağının, hükümetlerin gönülsüzce sağladığı destekten değil de, halk yığınlarında uyandırdığımız dostluktan geldiği ilkesine boş veriyorduk. Oysa bize yön vermesi gereken şey buydu."

Fetih; "İsrail'e göçe engel olmak ve İsrail'den göçü teşvik etmek, sermayenin istikrarını önlemek, turizmi tahrip etmek, göç edenlerin toprağa bağlanmasını önlemek, İsrail ekonomisini zayıflatmak ve onun büyük kesiminin güvenlik gereksinmelerine ayrılmasını sağlamak, siyonistleri İsrail'de yaşamalarının olanaksızlığını kavramaya zorlayacak olan bir gerginlik ve kuşku ortamı atmosferi yaratmak ve bunu muhafaza etmek"(7) olarak belirlediği taktik hedeflerini, Filistin' in kurtuluşu bağlamında uzun süreli halk savaşı stratejisine dayandırmaktadır. Arafat bir Lübnan dergisine verdiği demeçte: "Düşmanın kaynaklarını tüketecek, istikrarını ortadan kaldıracak ve uygun bir anda düzenli orduların ani bir darbesine yolu açacak tek şey olan, bir halk kurtuluş savaşı üzerinde ısrar ..."(8) ediyordu.

Fetih'in giderek artan silahlı eylemleri, İsrail'i oldukça tedirgin etmenin yanında, Arap rejimleri ve onların denetimindeki dönemin FKÖ yapısı içerisinde de, mücadele biçimine karşı olmamakla birlikte, zamansız olduğu düşüncesinden hareketle bir takım sancıları da gündeme getirmekteydi.

1967 Haziran'ına gelindiğinde Ortadoğu'daki siyasal konjonktür, ABD emperyalizmi ve bölgedeki kolu İsrail devletini Araplara karşı yeni bir savaşa zorluyordu.

SÜRECEK

DİPNOTLAR

1. *El KHatib, loc. cit.*
2. *BM Genel Kurulu, 22. Oturum, 2535 sayılı karar.*
3. *Palestinian Leaders Discuss the New Challehges for the Resistance, Palestine Research Centre, Beyrut, S. 46*
4. *a.g.e., s. 47*
5. *İnt. with a Leader of FAteh, op cit., 4. 298*
6. *a.g.e., s.300*
7. *a.g.e., s. 300*
8. *a.g.e., s.300*

Arzu KARACANLAR
Selim ATILGAN

FİLİSTİN BAĞIMSIZLIK BELGESİ

AŞAĞIDAKİ BAĞIMSIZLIK BELGESİ İLE İLGİLİ YAZI İŞGAL ALTINDAKİ TOPRAKLARDA FİLİSTİNLİ LİDERLER TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR. BELİRLENEN SINIRLAR İÇİNDE BİR FİLİSTİN DEVLETİNİN KURULMASI İÇİN YAPILAN BİR PLANIN AYRINTILARIDIR.

BM Güvenlik konseyinin 1947 yılında 181 no'lu kararıyla belirlenen sınırlar içinde bağımsızlık bir Filistin devletinin kurulacağı, Kudüs'te bağımsızlık belgesinin ilanıyla açıklanacaktır. Devletin merkezi Kudüs olacak ve geçici hükümet Filistin toprakları üzerinde yaşayanlar ve sürgündekiler olmak üzere iki kısımdan oluşacaktır.

Devletin liderliği FKÖ yetkili komitesi başkanı Yaser Arafat tarafından gerçekleştirilecektir. FKÖ siyasi bölüm lideri Faruk Kaddumi yeni hükümetin dışişleri bakanı olarak görev yapacaktır. FKÖ yetkili komite üyeleri, yeni hükümetin üyeleri olarak dikkate alınacaktır. Bu hükümet aynı zamanda Filistan Halk Kurtuluş Cephesi (FHKC) genel sekreteri George Habbash'ı ve Filistin Demokratik Kurtuluş Cephesi (FDKC) genel sekreteri Nayef Hawatmeh'i de kapsamaktadır.

Bunlara paralel olarak, Filistin Ulusal Konseyi yeni devletin parlamentosu olarak ilan edilecek ve işgal edilmiş topraklardaki insanları da kapsayacaktır. Bağımsızlık ilanında bunların isimleri de açıklanacak ve FKÖ'nün yabancı ülkelerdeki temsilcileri otomatik olarak yeni Filistin devletinin elçilik heyetleri olarak kabul edilecektir.

Geçici yönetim işgal edilmiş topraklara yerleşecektir. Bu yönetim grubu örneğin; sağlık, eğitim, sosyal refah, hukuk, güvenlik, tarım, sanayi ve kitle iletişim araçları gibi çok çeşitli iç yönetim işleriyle ilgilenecektir. Bunlar belli bir hiyerarşi içinde kendi iç tüzüklerine sahip her bölüm tarafından yapılacaktır.

AMAÇ:

Bu programın amacı, Filistinliler tarafından savaş cephesinde taşlarla yürütülen mücadele aşamasından, diplomatik mekanizmalar yoluyla başlatılan siyasi öncelik aşamasına geçme hareketidir. Bu uluslararası bir konferansın yeniden başlamasına hız veren kutsal bir ayaklanmadır.

Bu teknik, Filistin tarafındaki diğer siyasi önceliklere nazaran diplomatik aktivite üzerinde çok kuvvetli bir etkiye sahip olacaktır. Bu da Filistinlilere büyük bir pazarlık şansı sağlamaktadır. Çünkü uluslararası alandaki ve İsraille görüşmeler için istekleri değiştirecektir. Yahudi devleti tarafından toprakları işgal edilen Filistin halkının çabasıyla kurulan devletin uluslararası topluluklar tarafından tanınması peşin şartıyla, FKÖ'nün İsrail'i tanıyabileceği kabul edilecektir.

Yukardaki açıklama kutsal ayaklanmanın bittiği anlamına gelmemekte fakat ulusal devlet önerisinin yükseltilmesi için bir yardımı olacaktır.

TASARLANAN PLAN:

Eğer özellikle bağımsız bir devletin ilanı temsilcileri yoluyla FKÖ siyasi bölümü önderliğinde dünya çapında aktif bir diplomatik kampanyayla olursa, İsrail uluslararası alanda diplomatik baskı yapacak şekilde kendini ayarlayacaktır. Dost ülkeler yeni Filistin devletini resmen tanımak isteyeceklerdir. Bu arada, bu ülkelerin İsraille diplomatik ilişkileri olanlar Filistin devletinde ekonomik ve ticari ilişkilerle birlikte temsilcilikler açılması çağrısında bulunacaklardır.

Bağımsızlığın ilan edileceği Kudüs'teki ulusal konferansa katılacak Filistinli kişi ve delegeleri durdurmak için İsrailli yetkililer elbette sahip oldukları uzak ve yakın bağlantılarıyla bağımsızlıkla ilgili kampanyayı engellemeye çalışacaklardır. Fakat kitle iletişim araçlarının olayı takibi ve iletmesi sayesinde tüm bu olaylar ayaklanmaya yeni doğan bir devletin özelliklerini de yansıtan yeni bir çehre verecektir. Bu özellikle insanların gözüne bir gerçeği yani direnişin devamı için harekete geçirici bir yenilenme olan yeni bir devleti sokacaktır. Yeni devlet halk komitelerine dayanan bir alt yapı kurulması için ekilen tohumlara dayanacaktır. Bundan dolayı komiteler işgale karşı ulusal alternatifi ilkeleriyle temsil edecektir.

İşgal edilmiş topraklar üzerinde yayılmış halk komiteleri yeni devletin kolları gibi onun gelişmesi ve büyümesine yardım ederek resmi bir statü kazandıracaktır.

İsrail'in durumuna ilişkin olarak şu söylenebilir: Mücadelemize karşı, yeni devleti boğmaya veya başarısızlığa itmek için elinden birşey gelmeyecektir. "Yeni doğmuş" devletin işgalden kendini korumak için mücadelesi İsrail'i destekleyenleri de kapsayan dünyaya yaygın yerel kuvvetlerin saygı ve hayranlık onusunda birleşmesine yol açacaktır. İsrail ise bu konuda bölünecektir. Çünkü yeni devletin tanınması isteği ile ilgili içeriden sesler yükselecektir. Özellikle devletin kurulmasından sonra bu olay herkes tarafından destansı bir mücadele olarak görülecektir. Bu doğrudur, çünkü yeni devletin niteliği onun saldırgan olmadığını ve Filistin halkının İsrail devleti tarafından yok edilmeyi istemediğini gösterir. Tersine komşusu ile barış içinde yaşamak istemektedir.

Yukardaki bağımsızlık ilanı taslağı zorunlu olarak geçmişte Arap liderlerinin önerdiği sürgünde bir Filistin hükümetinin yaratılması anlamına gelmez. Onun yerine topraklarının üzerinde bir Filistin devletinin kurulması anlamına gelir. Bu amaca ulaşmak için, BM-Filistin devletinin merkezi Kudüs'teki ayaklanmasının öncülüğünde sorumluluk alacaktır. Halkımız böylece dizginleri elinde tutacak ve hatta kendi ulusal topraklarında devletini kuracaktır.

BAĞIMSIZLIK İLANININ KAPSAMI:

Bağımsızlık ilanı aşağıdaki noktaları içerecektir:

– Devletin coğrafyası 1948 paylaşım planı içinde olacaktır.

– Devletin yetkileri şunlar olacaktır:

★ Sayın Yaser Arafat, Devlet Başkanı
★ Sayın Faruk Kaddumi, Dışişleri Bakanı
★ FKÖ yetkili komitesi üyeleri yeni hükümetin üyeleridir.
★ Üyelik sayın George Habbash ve Sn. Nayef Havatmeh'i de kapsayacaktır.

– Filistin Ulusal Konseyinin üyeleri otomatik olarak işgal edilmiş topraklarda genel yasama meclisinin üyeleri olarak görülecektir. Ayaklanmanın birleşik önderliği aşağıdaki isimleri resmi bültenlerden birinde gösterecektir. (Batı Şeria ve Gazze şeridinden çok iyi tanınan kişilerden oluşan 152 kişilik bir isim listesi, bunun 18'i kadın, belediye başkanı ve eski belediye başkanı, sendika liderleri, profesyonel topluluklar; eğitimciler, doktorlar, sanatçılar ve topluluk liderlerinden oluşmaktadır.)

– Yasama grubu tarafından kararlaştırılan idari yapı işgal edilmiş topraklar üzerinde hükümetin işlerini geçici olarak sürdürecektir. Bu grup coğrafik özellikler göz önüne alınarak, dağınık toplulukların temsilcilerini içerecektir.

– Geçici hükümet ilan edilecek; FKÖ adına atanacak uzman delegeler işgal edilmiş toprakların içinden ve dışından oluşacaktır. Görevleri nihai yerleşime ulaşmak için İsrail'le görüşmeler başlatmak olacaktır.

Görüşmeler aşağıdaki noktaları merkezine alacaktır:

1. Filistin devleti ile İsrail arasındaki nihai sınırlar.
2. Filistin devletinin iki bölümünü - Batı Şeria ve Gazze şeridi - arasında politik ve pratik bağlantı ile birleştirme,
3. İşgal edilmiş topraklarda yerleşim şebekesinin birleştirilmesi sorunu.
4. Devletin yaşamını sürdürmesi için gerekli ihtiyaçlar temelinde özellikle şu sorunun iki ülke arasındaki ilişkileri niteliğinde özel önemi vardır.
5. BM önergesine uygun olarak mültecilerin dönüş hakkı veya takası sorunu

Bağımsızlık ilanı, Arap ülkeleri ve dost uluslar ile özellikle Sovyetler Birliği'ne danışılarak alınacaktır. Bu danışma bu ülkelerden izin isteme amacını taşımamaktadır. Fakat gelecekteki desteklerini garantilemek için gereklidir.

Bağımsız Filistin devletinin niteliği bir Cumhuriyettir; seçilmiş başkandan, bakanlar konseyi de seçilmiş partilerden oluşur. Devlet çok değişik görüşteki partilere ve dinlere izin vererek, inananların ibadet özgürlüğünü engellemeyecektir. Yurttaşların özgürlük içinde, saygı ve mutluluğu arayarak yaşamasını garanti altına alacaktır. BM insan hakları sözleşmesinde öngörülen düşünce özgürlüğü, eğitim hakkı ve mülkiyet hakkı gibi tüm hakların gerçekleştirilmesini garanti edecektir. Ayrıca devlet yurttaşlarına sağlık, sosyal, ekonomik, eğitimsel ve tarımsal olanakları kendileri ve çocukları için parlak bir gelecek kurabilmek için sağlıyacaktır.

Bir Filistin devletinin yaratılması ilanının anlamı, İsrail'e ve diğer bazı ülkelere rağmen başka bir seçenek yokken ayaklanma ile yaratılmış ve zorunlu olarak başarılmış bir durum olmasıdır.

İşgal altındaki topraklardaki tüm yurttaşlar yeni devlet tarafından emir ve talimatlar yayınlanmasını beklemektedir. Çeşitli yetkili kuruluşlar ve fiili kurullar ifadesini BM'e tabi kılınan halk komitelerinde bulmuştur. Bölgede yaşayanlar İsrail kimlik kartlarını teslim etmeyi ve geçici hükümet tarafından basılmış Filistin kimlik kartlarını almayı beklemektedir. Bu kartlar halk komitesi tarafından dağıtılacaktır. Yabancı gazeteciler, misafirler ve turistler devlet sınırları içine girmek için geçici hükümetin kurumlarından seyahat belgesi alacaklardır.

Filistin Ulusal Konseyi yeni yönetim aygıtı olarak kabul edilecektir. Bir hafta önceden birleşik önderlik bağımsızlığı ilan edecek ve Filistin Ulusal Konseyi olayı tartışarak tüm detayları çıkaracaktır.

SONUÇ:

Filistin devletinin tanınması ve İsrail ordusunun geri çekilmesinden sonraki düzenlemeler yeni Filistin devleti için seçilmiş ilk hükümetinin kurulması ve devlet başkanının adının belirlenmesi için en kısa zamanda serbest ve doğrudan seçimler yapılmasıdır.

Çeviren: DERYA YORULMAZ

Okurlarımızı İzmirli Tutuklu yakınlarının başlattıkları kampanyayı desteklemeye çağırıyoruz.

T.C. ADALET BAKANLIĞINA
ANKARA

12 Eylül sonrasında Türkiye cezaevlerinde, siyasi şubelerde başlayan baskı ve işkencelerin yoğunlaştığı ve devam ettiği bir alan haline geldi. Amaç„ devrimci yurtsever tutuklu ve hükümlüleri siyasi kişiliklerinden soyundurup, tüm yaptırımlara uyan bir TEK TİP İNSAN yaratmaktır.

1982 yılında tek tip elbise saldırısının gündeme gelmesi gerici iktidarların tek tip insan yaratma politikasının ürünüdür.

Yaptırımlara uymayan, siyasi kişilik ve onurunu koruyan, direnen devrimciler, yıllarca süren mektup, görüş yasağı, avukata çıkarmama, mahkemelere götürmeme, günlerce havalandırmada giysisiz bekletme, hücre ve tecrit cezalarıyla yıldırılmaya çalışılmaktadır.

Bu koşullar altında yıllarca direnerek şehitler pahasına elde edilen haklar, şimdi de firarlar bahane edilerek yeniden geri alınmak istenmektedir. Bakanlığınız tarafından cezaevlerine gönderilen genelgeler, yeni bir tek tip elbise saldırısının gündeme geleceğinin ilk işaretini vermiştir.

Buca Cezaevi'nde siyasi tutuklular tek tip elbise giymedikleri gerekçesiyle aylardır görüş ve mektup yasağıyla, mahkemelere geliş gidişlerin işkence haline dönüştürülmesi, dış kantinin yasaklanması, iç kantinin engellenmesi vb. cezalandırmaları yetmezmiş gibi son olarak koğuş arama bahanesiyle siyasi tutuklulara saldırılmış, işkence edilmiş ve 15 gün hücre cezası verilerek tek tek hücrelere konulmuştur.

Biz aşağıda imzası olanlar, cezaevlerindeki baskı ve işkenceleri protesto ediyor ve siyasi tutuklu ve hükümlülerin insanca yaşam koşullarının sağlanmasına tek tip elbisenin geri çekilmesini işkencelere son verilmesini istiyoruz.

İNSANLIK ONURU İŞKENCEYİ YENECEK
TEK TİP ELBİSEYE HAYIR
KEYFİ DİSİPLİN CEZALARINA SON.

Okuyucu mektupları

FATSA DAVASI'NIN SONUÇLARI 12 EYLÜL ADALETİNİN İPTALİNİN NEDEN ZORUNLULUK OLDUĞUNU GÖSTERİYOR

Fatsa Davası sonuçlandı. 8 kişiye idam, 14 kişiye müebbet, 326 kişiye de çeşitli hapis cezaları verildi. 811 sanıktan 434'ü beraat ederken 29 kişinin dosyası zaman aşımı nedeniyle düştü. 15 kişiye ise ölmüş bulundukları için karar verilemedi. Aslında Fatsalılara verilen idam cezasının sayısı 8 değil 23'tür. Çünkü dava sanıklarından 15'i soruşturma sırasında öldürülmüştür. Bu fiili infaz politikasının son örneği Fikri Sönmez'in cezaevinde ölüme terkedilmesi olmuştur.

Fatsa Davası'nın bu şekilde sonuçlandırılması herkesi düşündürmelidir. Şöyleki: Davanın sanık sayısı 811'dir. Beraat edenlerin sayısı 434, zaman aşımı nedeniyle davası düşenlerin sayısı ise 29'dur. Toplam 463 kişiye, yani sanıkların yarısından fazlasına herhangi bir ceza verilmemiştir. 463 kişinin büyük çoğunluğu ile çeşitli hapis cezası verilen ve son yıllarda tahliye edilmiş olanların tamamı en az 6 yıl cezaevinde tutulmuşlardır.

Hukuk kurallarına uygun bir yargılama yapılmış olsaydı bu denli büyük haksızlıklar olmazdı. Hatta şimdi idam ve müebbet cezası verilenler bile beraat ederlerdi. Sıkıyönetim kalkmış olmasına . ağmen hala devam eden askeri mahkemelerin hukuki kaygılarla değil, siyasi kaygılarla hareket ettiği Fatsa Davası somutunda bir kez daha kanıtlanmıştır. Askeri mahkeme ve bağlı olduğu hiyerarşik yapılar, referandum ve yerel seçimler sürecinde siyasi iktidarın politikalarıyla tam bir uyum içinde olduklarını göstermişlerdir. Özal, biraz da bu yapıların çizdiği doğrultuda politika yapmaktadır. ANAP'lı, O. Sungurlu, "biz gidersek karanlık gelir" tehdidini savururken sırtını askeri mahkeme kararlarına ve 12 Eylül Rejimi'ne dayamanın rahatlığı içindeydi.

Genel siyasi ve demokratik taleplerin bir parçası olarak yerel yönetimlerin demokratikleştirilmesini savunanlara siyasi iktidar Fatsa Davası kararıyla gözdağı vermektedir. Davanın bu şekilde sonuçlandırılması, yeniden yükselmeye başlayan halk muhalefetini tehdit anlamına gelmektedir. Türkiye Tarihi'nin bu en demokratik ve en katılımcı yerel yönetim deneyi böylece cezalandırılmış olmaktadır. Oysa Fatsa Davası mahkeme salonlarında başlamadı, oralar da bitmeyecektir.

Fatsa Davası'nın bu şekilde sonuçlandırılması 12 Eylül Adaleti'nin hukuk dışılığının en son kanıtı olmuştur. Niteliği belli 12 Eylül Rejimi'nin önemli bir mekanizması olan ve halen işlerlikte bulunan 12 Eylül Adaleti, bütün sonuçlarıyla iptal edilelidir. Bunun bir zorunluluk olduğunu, bu talebi savunmanın sadece devrimciler için değil, tüm hukuk adamları ve demokratlar için de bir görev olduğunu Fatsa Davası sonuçları bir kez daha hatırlatmaktadır. Hiç bir toplum bu kadar büyük ve açık haksızlıklara uzun süre seyirci kalamaz.

İbrahim SEVİMLİ

ESKİŞEHİR ÖZEL TİP CEZAEVİ'NDEN AÇIKLAMA

Bundan bir süre önce, cezaevlerinin "Tek-Tipleştirilmesi" adı altında, Adalet Bakanlığı tarafından çıkartılan bir genelge, mücadeleler sonunda kazandığımız haklar gasp edilmek istendi. Bunun üzerine on gün süren bir açlık grevi ile bize yönelik bu saldırılar püskürtülmuştü.

Başlattığımız süresiz açlık grevinin onuncu gününde, Savcı ve Bakanlıkla görüşme sonucu tüzük değişikliği ve tüzüğün uluslararası anlaşmalar, insan onuru ve yaşamanı uygun olması yönündeki talebimiz Bakanlıkça olumlu karşılanmış, önümüzdeki günlerde Bakanlık tarafından yeni bir tüzük hazırlamak çalışmasına girişileceği ve taleplerimizden esas olarak bu yeni tüzükte yer verileceği belirtilmiştir. Ayrıcı, bu tüzük hazırlığı sırasında biz hükümlü ve tutukluların da görüşlerinin alınacağı söylenmiştir.

Tüzük değişikliği konusu dışında ise: Açık görüşlerin bayram süresince, tam gün, blok havalandırmasında ve birinci derece akraba sınırlandırması getirilmeksizin yapılması; Görüşlerde Ailelerimizin getirdiği yiyeceklerin alınması, radyo, Wolkmen, müzik kaseti alınması; havalandırmanın gün boyu açık olması gibi burada tek tek sayamayacağımız pek çok talebimiz kabul edilmiştir. Taleplerimiz kabul edildiği bu görüşmeyi Eskişehir C. Savcısı ve onun aracılığıyla yeni göreve gelen Adalet Bakanı Mehmet Topaş'la yapmıştık.

Şimdi ise, taleplerimizin esas olarak yapılacak tüzük değişikliğinde yer alacağını söyleyen Bakanlık, Cezaevlerine "Yeni bir tüzük göndererek, yaşam olanaklarımızı, genişleteceği yerde, var olan haklarımızı da gasp etme yoluna gitmektedir. Şimdi, bu tüzük ile görüşlerden havalandırma süresine kadar pek çok kısıtlama gelmektedir. Ayrıca, bizzat Adalet Bakanlığı'nın ağzından bile kalktığı söylenen Tek-Tip uygulaması yeniden gündeme getirilmektedir. Tek-Tip elbiseyi almadığımız giymediğimiz için ise tüm tutuklu ve hükümlülere mektup yasağı cezası verilmiştir.

Şunun Adalet Bakanlığı ve Kamuoyunca iyice bilinmesini istiyoruz: Uzun yıllar ülkemizin çeşitli cezaevlerinde sürdürdüğümüz mücadeleler sonucu elde ettiğimiz hakların bir tekinden bile ödün vermeyeceğiz. Mücadelemiz, elde ettiğimiz hakların korunması ve genişletilmesi uğrunda olacak işkence, baskı, tehdit ve disiplin cezaları bizi yıldıramaz.

Belirtelim ki, mücadeleler sonucu kazandığımız hakların uzun vadede kalıcı olması, yaşam olanaklarımızın genişlemesi, biz siyasi tutukluların da katılacağı kamuoyuna açık bir tartışmayla yapılacak tüzük değişikliği ile mümkündür. Demokratik bir şekilde yapılmayan, biz siyasi tutukluların görüşlerini dikkate almayan hiçbir tüzüğü ve tüzük değişikliğini kabul etmeyeceğimizi bilinmesini istiyoruz. Bu konularda demokratik kitle örgütlerinin ve kamuoyunun desteğini bekliyoruz.

Eskişehir Özel Tip Cezaevi
Devrimci Yol Davaları
Hükümlü ve Tutukluları Adına
BİRCAN BİÇER

IRAK'TA KÜRT KATLİAMINA HAYIR

Saddam rejiminin, İran-Irak savaşında ateşkes ilan edilmesinden hemen sonra Kuzey Irak'ta yaşayan Kürt halkına karşı giriştiği katliam ve bu katliamdan kaçan yaklaşık yüzbin Kürt'e Türkiye'nin sınırlarını açması, son günlerde kamuoyunu en çok meşgul eden konu oldu. Ancak söz konusu olaylar, burjuva basını ve Özal hükümetinin bahsettiği gibi Irak'lı Kürtlere yönelik saldırılar karşısında, "insanlık" adına sınırlarını açmasıyla sınırlı değildir. Gelişmeler karşısında çeşitli soru işaretlerinin de belirtilmesi gerekir.

Bilindiği gibi İran-Irak savaşı sırasında da Irak kuvvetleri, bir Kürt kasabası olan Halepçe'ye kimyasal silahlarla saldırmış ve binlerce Kürt'ü katletmişti. Savaşın bitiminden sonra da Saddam rejimi saldırılarını yoğunlaştırarak, katliam boyutlarına vardırmıştır. Bu gelişmeler Ortadoğu'daki güç dengeleri açısından irdelenmeli, bütün ayrıntılarıyla açıklığa kavuşturulmalıdır. Olayı bütünlüğünden koparıp, Özal hükümetinin "insaniyeti" olarak kamuoyuna lanse etmek, bu güne dek yaşananları ve Özal hükümetinin içyüzünü görmezlikten gelmiştir. Günlerce süren beklemeden sonra, sınırın açılmasının Özal'ın referandum gezilerine denk getirilmesi tesadüf müdür?

'80'den bu süren, sayısız insanlık dışı uygulama ortada iken insani motiflerle hareket etmek, hükümetin aklına şimdi mi gelmiştir?

Özal'ın karadeniz gezisinde söylediği "bize insan haklarına saygılı olmadığımız söyleniyor. Bakın işte sınırlarımızı mağdur durumdaki Iraklı vatandaşlara açtık." Sözleri ilginçtir ki, Özal hükümetinin işkenceyi meşrulaştıran insan haklarını ayaklar altına alan uygulamaların ayyuka çıktığı bir dönemde ve hükümetin temelleri iyiden iyiye sallandığı sırada söylenmektedir. Bu söylemlerin Avrupa'ya şirin görünmenin bir parçası olmadığı söylenebilir mi? İnsan haklarına saygılıyız diyenlerin 80'den bu yana yaptıkları unutulabilir mi? Asla unutalamaz...

"Kürt halkı diye birşey yoktur onlar dağ Türkleridir" diyenlerin bugün kürtleri koruyor görünmeleri aldatmacadır. Güneydoğuda kürt halkının yönelik baskılar unutulmamalı, iktidarın ikiyüzlü politikaları açığa çıkarılmalıdır.

CEZAEVLERİNDE GERÇEK BİR İYİLEŞTİRME VE TAKINILACAK TAVIR ÜZERİNE

Olayların akışı bize şunu çok açık bir biçimde göstermiştir: Siyasi tutsak mücadelesinin yükselme ve genelleşme gösterdiği ve buna koşut olarak kamuoyunun dikkatlerinin cezaevlerinde yoğunlaştığı hemen her dönemde iktidarlar kimi yumuşamalara gitmişlerdir. Ama, verilmiş olanakları da ortadan kaldırmak için en küçük fırsatı değerlendirmekte de gecikmişlerdir. Bugün burada şu gün şurada veriliyormuş gibi gösterilen kimi "hak"lar; en basitinden bir yönetim değişikliğine bağlı olarak hiç verilmemiş sayılabilmiştir. Bu nedenle de ne cezaevlerinde sorunlar bitmiştir ne de tutsak mücadelesi!..

İşte bu gerçeği kavrayan siyasi tutsaklar; artık, ülkemizde sürdürülmekte olan demokrasi savaşımının gündemine cezaevi sorunlarının gerçek kaynağını belirleyerek çıkmaktadırlar.

Sorunların kaynağına gelince: Bize göre sorunları kaynağı; "12 Eylül adaleti"nin özünü tanımlayan ve en yoğun biçimiyle askeri ya da sivil görünümlü özel tip cezaevlerinde uygulanan cezaevleri rejimidir. asker kişi sayma ve tredman uygulaması olarak tanımlanacak olan bu rejim: Türk-İslam sentezi denilen ideolojik ve siyasi kavrayışla içeriklendirilmiş, genel olarak rejim muhaliflerinin inanç ve siyasi düşüncelerini hedefleyen bir rejimdir. Başlangıçta tamamiyle keyfi bir uygulama olarak gündeme konulan bu rejim; şimdilerde bir yasa gereği olarak tutsakların karşısındadır. Keyfiyet yasalaşmıştır ve tüzük ve yönetmelikler olarak güvence altına alınmıştır.

Burada yeri gelmişken özellikle basın bazında ve kimi etkin kamuoyu odaklarında ortaya çıkan iki yanlış kavrayışa değinmek istiyoruz.

Birincisi; cezaevleri sorunlarının tüzük ve yönetmeliklerden kaynaklanmadığı, kimi yöneticilerin keyfi tutum ve uygulamalarından ileri geldiği yölundaki belirlemedir. Bu belirleme esastan yanlıştır ve bir yere kadar iktidarlarında görmek ve göstermek istediği bir belirlemedir. Çünkü, 12 Eylül iktidarları ikame ettikleri sistemin esasına yönelmediği sürece, sistemin bekası için şu veya bu yöneticiyi kurban etmeye dünden razıdırlar!... Olay bir iyi yönetici ya da kötü yönetici olayı değildir. Eğer cezaevi uygulamalarında bir keyfiyet aranacaksa, yukarıda da belirttiğimiz gibi bu rejimin kendisinde aranmalıdır. Uygulamacıya bunca hukuk dışı ve onur kırıcı uygulama olanağını veren şey, bugün bu rejimin ta kendisidir. Bu rejimi yasal güvence altına alan tüzük ve yönetmeliklerdir.

İkincisi; bu yanlış kavrayışa göre; cezaevi sorunlarının köklü çözümü ancak bir "genel af"la olasıdır. Hangi kavramlarla ifade ediliyor olursa olsunlar, öncelikle zindanların boşaltılması olarak anlaşılması gereken bir "Genel Af", cezaevi sorunlarını çözmez. Çünkü, ana hatlarını yukarda belirttiğimiz, tüzük ve yönetmeliklerle yasal güvencelere kavuşturulmuş cezaevi rejimi dimdik ayakta kaldıkça; bir "genel af" bugün bu rejime muhatap olanları belki uygulama alanının dışına çıkartır ama, cezaevi sorunları da sorun olarak kalmaya devam eder.

O halde takınılması gereken tavır ne olmadılır?

Bugün cezaevi sorunlarının köklü çözümünden ve cezaevlerinde, çağdaş, doğal ve insan onuruna yakışır bir infaz sisteminden yana olan hemen herkez; cezaevleri sorununun bir rejim sorunu olduğu gerçeğini kavramalıdır. Şimdilerde şu veya bu ölçüde sürdürülmekte olan "genel af" ve "12 Eylül Hukuku sorgulanmalıdır" gibi kampanyalar ayrıca cezaevlerinde gerçek bir iyileştirme hedefiyle de birleşmeli ve muhtevalandırılmalıdır. Bir bütün olarak yargı mekanizmasını hedeflemeyen, sorgu, yargı ve infaz ölçüsüyle bütünleşmeyen, ve en önemlisi de kendisini salt "12 Eylül hukuku" ile sınırlayan bir "12 Eylül hukuku sorgulanmalıdır" kamyanyası bu bağlamda eksik ve anlamsız kalacaktır.

Bugün sorunları bu boyutlarıyla kavramakta olan siyasi tutsaklar; bu kavrayıştan kopmadan, doğrudan yüzyüze olmaları nedeniyle artık, mücadelelerinin önüne, özelde, özel tip cezaevleri rejimini, genelde de bu rejimi yasal güvence altına alan tüzük ve yönetmeliklerin değiştirilmesi ve bunun yerine çağdaş, doğal ve insan onuruna yakışır bir infaz sisteminin ikame edilmesini hedef olarak koymaktadırlar.

Ulaştığımız noktadan, cezaevlerinde yoğunlaşmakta olan ve giderek güç kazanan eğilim de budur. Son günlerdeki açlık grevlerinin tüzük ve yönetmeliklerin değiştirilmesi hedefine yönelik olması bunun en canlı örneğidir. Bu tutum her cezaevinde ve etkin her çevrede güçlendirilmeli ve yükseltilmelidir. Biz bu inançtayız.

Gaziantep sol siyasi tutsakları olarak, bu hedef doğrultusunda, tüzük ve yönetmeliklerin iptal edilmesi için Danıştay nezdinde bir iptal davası açmış bulunuyoruz. Bu bir başlangıçtır. Ne varki konu, salt hukuk alanıyla sınırlı bir konu değildir. Baştan beri yaptığımız açıklamalardan da anlaşılacağı gibi konunun bir de siyasi boyutu vardır. Bu boyut aşılmadıkça başvuruda bulunmuş olsak da hukuk alanında sorunun çözümü bize olası gözükmemektedir. Bu nedenle, cezaevlerinde gerçek bir iyileştirmeden yana olan duyarlı tüm kamuoyunu bu uğraşımızda bizlere destek vermeye çağırıyoruz.

Gaziantep Özel Tip Cezaevi'nden Bir Grup Sol Siyasi Adına
Çoşkun Üsterci Haşim Kutlu

DKD'den 12 Eylül'lere Hayır!

11 Eylül günü Demokratik Kadın Derneği'ne (DKD) mensup kadınlar Sultanahmet Parkı'nda basın toplantısı düzenleyerek 12 Eylül'ü kınadılar. "12 Eylül'lere Hayır", "Mücadele Zenginliği Kadının Devrimci Etkinliği" gibi sloganlarla süren basın toplantısında kadınların ellerinde taşıdıkları pankartlarda şu yazılar yer alıyordu. "Zama Zulme İşkenceye ve Faşizme Hayır", "Kadınsız Kavga Sonuçsuz Çabadır", "Çocuklarımız Öldürülmesin Coplanmasın Yerlerde Sürüklenmesin", "Binlerce Oğlumuzu ve Kızımızı Geri Verin".

ÇANAKKALE VE KIRSAL KESİM SORUNLARI VE REFERANDUM

Kırsal kesimin yoğun olduğu Çanakkale ilinde bir siyasi partinin (SHP) merkez koylerinde ve il bazında düzenlemeye başladığı kahvehane sohbetlerinden elde ettiğim izlenimlerimi aktarmak istiyorum. Ancak daha yararlı olacağına inandığım için kırsal kesim ve oralarda yaşanan sorunlar hakkında kısa bilgiler vermek istiyorum.

....

Hemen hemen tüm ülkede, tarım kesiminin yaşamakta olduğu genel sorunlar bilinmekle beraber, yörenin kendine has sorunlarını birkaç ana başlıkta toplamak istedim.

1. Balıkçılık sektöründe kooperatifleşmenin yeterli olmaması, büyük aracı şirketler, milyarlarca lira para tutarında kazanç sağlamaktadır. Küçük üretici yoksullaşırken aracılar gün geçtikçe palazlanmaktadır.

2. Üreticiye yok denecek kadar az verilen krediler, son yıllarda adeta ortadan kalkmış. Bunun sonucu olarak da, nakit sıkıntısı çeken üretici, tüccarlara-tefecilere borçlanmıştır.

3. Balıkçılık alanında sosyal güvenlik kuruluşlarının olmamamsı nedeniyle, kuçuk üretici yarınlarını daha hassas bir şekilde (ağ onaramaz, olta tutamaz hale geldiklerinde ne olacaklarını) düşünür hale gelmişlerdir.

4. Balıkçılıp ekipmanlarının sigorta edilmemesi, üreticiyi çok güç durumda bırakmaktadır.

Daha da çoğaltılabilecek bu tür sorunlar, balıkçılık söktürünü olumsuz yönde etkilemektedir.

Zeytincilik alanında da buna benzer sorunlar yaşanıyor.

....

Üreticiler ürünü tez elden satmak için fiyatları düşürme yoluna gitmektedirler. Olumsuz durumu protesto etmek için birkaç demates satmama direnişi olsa da istenilen amaca ulaşamamaşıtır. Gübre ve masraf gibi tarımsal girdilerin yüksek fiyatlara ulaşması da üreticiyi yıl ortasında borç aramaya -ki aracılara, tefeciler başvuruyor- ya da traktörünü, tarlasını satmaya itmektedir.

....

Aynı durumun bir başka varyasyonu buğday üreticisi için de geçerlidir:

....

Şimdi referandumda "HAYIR" oyu verilmesine yönelik halkı aydınlatma (!) çalışmaların bir parçası olan kahvehane sohbetleriyle ilgili gözlemlerimi aktarmak istiyorum.

Şimdilik gidilen köyler Merkez köyleriydi.

Gece gidilen köy kahvehaneleri basit, derme çatma masa ve sandalyeli, köy erkelerinin geldikleri yerler. Duvarlarda güreş meraklarını yansıtan ofis ve posterler. 1978 yılından kalma güreş ilanları bile halen duvarlarda. Çaylar geliyor sürekli. Umursamaz gözlerle gelenleri izliyorlar. Belli ki yıllardan beri kanıksamışlar.

....

Konuşmacılar genelde şunları söylüyorlar çeşitli biçimler altında:

25 Eylül'deki referandumda ezilen halkın Özal Hükümeti ile hesaplaşması olacaktır. Referandumda verilecek kahverengi oy, Özal'ın demokrasi anlayışına "hayır" demektir.

% 100'ü bulan hayat pahalılığına hayır demektir.

Hayali İhracataa hayır demektir.

Düşük taban fiyatlarına hayır demektir.

Zamlara hayır demektir.

İşkenceye hayır demektir.

Özal hanedanlığına hayır demektir.

Hastanelerde hastalarımızın rehin kalmalarına hayır demektir vb.

Ardından Özal'ın gitmesiyle he türlü sorunun çözümleneceğini savunuyorlar. "Özal gidecek dertler bitecek" gibi beylik lafları yineliyorlar.

....

Yerel birimlerin faaliyetleri tamamen halk inisiyatifinden uzak olduğu için, aslında en güçlü kaleler olmalarına rağmen halk soğuk bakıyor. Bürokratlar uçurumu son dönemlerde olabildiğine genişletmişler. Bu durumu kırmak gerekiyor.

Sonuç: Burjuva partileri geçmiş yıllarda olduğu gibi bu seferde aynı şeyleri temcil pilavı gibi ısıtıp ısıtıp halkın önüne koyacaklardır. Bu bir yerde iyi. Halk artık bunları ciddiye almıyor. Ancak saf tutmadan da edemiyorlar

....

Halka bir başka alternatifin olduğunu yıllarca anlatamamanın verdiği boşluk burjuvazi tarafından çok iyi doldurulmaktadır. Bir başka alternatifin varlığını anlatmak ise uzun vadeli bir çalışmayı gerektirecektir. Gösterildimi de Fatsa örnekleri örnek olmaktan çıkıp yaşamın her alanında kendisini gösterecektir.

Halka sorunların özü anlatılmıyor dedim. Buradan yola çıkıp, kişisel olarak düşündüğüm bir-iki şeyi ekleyerek yazımı bitirmek istiyorum:

En önemlisi her seçimde en devrimci tavrın, en radikal tavır olduğu saplantısında kurtularak, bu referandumda hayır oyunu, faşizme HAYIR'a, Emperyalizme HAYIR'a dönüştürmeye çalışarak halkımıza gerçekleri en yalın ve köklü bir biçimde anlatmanın yolunu bulmalıyız diyorum. Seçimler her fırsatta devrimciler için bir kürsü, bir propaganda aracı olarak kullanılmalıdır. HAYIR'ı destekleyelim.

Çanakkale'den bir Demokrat Arkadaş okuru

YOLCULUK

Önümüzde uzanan,
Hiç de çarşafa benzemeyen
bir denizdir

Ve biz,
Sevda'nın rüzgârıyla şişirdik
yelkenlerimizi

Bize ayrıldı günlüğün en görkemli sayfası
Borda'mızda şafak yüzlü bayrağımız
Ve sımsıkı kenetledik dümene
ellerimizi...

İstanbul, Haziran' 87
İbrahim KARACA

Sevgili Arkadaşlar,

Ölüm ilanlarını yayınlamama kararınızı yüreğim sızlayarak okudum. Önce olamaz böyle şey diye düşündüm. Nasıl olsa bu kararınızı değiştirirsiniz diye düşündüm. Yazmama gerek yoktu. Ama sonra, belki yazarsam, tartışmaya açık olduğunuz için, kararınızın kaldırılmasına ufak bir katkım olur diye düşündüm.

Önce bu tesbit yapmakta fayda var; Bu kararınıza kızmak olanaklı değil. Eğer gençliğe ilişkin tesbitlerinizi size de uygularsak bu böyle. İnsanın, bir grubun, derginin veya örgütün, kendisinin bir parçasını oluşturduğu bütüne ilişkin eleştirileri kendisine de uygulamasından daha doğal ne olabilir. Ve suçlamalar, yargılamalar, kızmalar, hakaret etmeler dışında mantıki bir izah ancak böyle yapılabilir. Kendisine karşı eleştirel olmak, kendisinin bir parçası olduğu bütüne yönelik eleştirileri kendisinin de eleştirisi olarak kabul etmek... Zannediyorum, içinde yer aldığımız öğretinin üstün tarafı bu.

Gençliğe ilişkin, geleneksel politik temalara ilgisizlik, politikadan (alışılmış politika biçimlerinden) soğuma bir biçimde size de yansıyor. Sakın yanlış anlamayın, sizi asla politikadan uzaklaşmakla suçlamıyorum. Ayıp olur böyle bir şey söylemek. Demokrat Arkadaş'ı son derece değerli ve ciddi bir çaba olarak gördüğümü ve **izin verilirse** tartışmalarına katılmaya seve seve hazır olduğumu, desteklemek istediğimi hemen söyleyeyim. Koca bir karanlıkta, güzel bir aydınlık derginiz. Bunu iş olsun diye söylemiyorum, gerçekten öyle görüyorum. Meramım başka gençlik üzerine yapılan tartışmalarda sizin de içine düştüğünüz temel bir hata var. Özetle konu şu belli bir politika tanımından hareket ediyorsunuz. Bu politika tanımi daha çok politik düzey dediğimiz düzeyin sorunlarını kapsıyor. Genellikle gençliğe sorumluluklarını hatırlatıyor. Bu üniversitede YÖK ve benzeri baskılar yurt sathında demokrasi mücadelesi sorunları oluyor ağırlıkla. Ve gençlik bu genel sorunlarla yeteri kadar uğraşmıyor. Genel politik konulara fazla ilgi duymuyor. Birçok siyasi grup bunun farkında bile değil ve gençliği geleneksel konularda ve geleneksel politika yapma biçimiyle örgütlemek istiyor. Gördüğüm D. Arkadaş sorunu farkediyor. Fakat o da probleme yaklaşım mantığını aşamıyor. Ya "gençliğin özel sorunlarıyla uğraşmak gerek, çünkü özeli kullanarak onları genelin içine çekebiliriz." gibi tehlikeli bir araççı bakış kullanılıyor. Ya da gençlikle birlikte (genelle birlikte) geleneksel, gençliği "rahatsız" eden politik sorunlardan uzaklaşıyor. Ölüm ilanı ikinciye denk düşüyor. Yanılıyor olabilirim, ama galiba Türkiye'de herkes 75-80'i unutmak istiyor. Bunu o dönemin ana suçlusu olarak suçlanan gençlik en fazla istiyor. Suçlusu sayıldığı geçmişi unutmak ve onu hatırlatan politikalardan ve politika yapma biçimlerinden uzak durmak bir eğilim oluyor. Bir toplum veya bir kuşak açısından olabilecek en kötü şey geçmişi unutmak istemektir. Ve yine en kötü şey "biz geçmişi bugünde yaşıyoruz" genel sloganının arkasına sığınarak, bu geçmişi unutmaya katkıda bulunmaktır. Bilinç altında yatan yaşananın "iyi birşey olmadığı"dır. İyi olsaydı unutmazdık. Bu tesbitimde yanılıyor olabilirim, ama 1973'leri yaşamış biri olarak yanılma payımın az olduğunu tahmin ediyorum. Ben de ODTÜ'de ilk gençlik hareketi yaratma döneminde "DEV-GENÇ gibi olmayacağız, DEV-GENÇ'e benzemeyeceğiz" diye propaganda yapıldığını hatırlıyorum. Kaldıki, 69-72 yılları, 75-80 ile kıyaslanamaz bile. Terör, terör istememe, şiddete yol açan çatışmalardan uzak durma isteği belki önemli bir rol oynuyor bunda.

Özetle geçmiş eğer gençliğin geneli için de KÖTÜ ise eğer, (bunu genel bir eğilim olarak, aksini düşünmeme rağmen, kabul etmeye hazırım) UNUTULMAMASI gerekir ve özellikle BİZLER TARAFINDAN UNUTTURULMAMASI GEREKİR. Sadece bizler o geçmişte kendi yaptıklarımızı olumlu bulduğumuz için değil; (bence bu o kadar çok önemli de değil), aksine bir topluma bir kesime ancak kendi geçmişinden kaçmamanın, o "kötülük" dediği şeyden kurtulma yolu olduğunu göstermek bakımından bu böyledir. Kendi geçmişinden kaçmayan bir halk, bir gençlik gelecekte aynı şeyleri tekrarlamaz. Bu nedenle gençlik geçmişini unutmak istiyorsa, bizler elimizden gelen her şeyi doğru biçimde yaparak geçmişi UNUTTURMAMAK onunla hesaplaşması gerektiğini hatırlatmak durumundayız. Dediğim gibi iki sebepten dolayı; önemlisi korktuğu şeyin başına gelmemesi için, gelecekte yeniden suçlanmaması, yargılanmaması, eğer kötü idiyse aynı şeyin yaşatılmaması için ve ikincisi özellikle bizlerin yaptıklarımızı doğru bulduğumuz için. Ve ŞEHİTLERİMİZ bu bakımdan çok önemlidir. Onlara karşı kayıtsız kalamayız. Onları hatırladıkça, onları belleğimizde hiç değilse ölüm yıldönümlerinde andıkça geçmişimizi hatırlar onunla bağ kurarız. Geçmişle bağ kurmanın boyutları üzerine gelin karşılıklı nutuk atmayalım. Gelin geçmiş zaten bugünün kavgasında vardır gibi beylik lafları tekrar etmeyelim. Manevi boyut ve manevi sorumluluk vardır ki bu sizlerin davranışınızı affettirmeyecek bir boyuttur. Şehit veren hareketler, inançları uğruna kan akıtan hareketler ancak şehitleri onurlandırabilirse yaşarlar. Filistin hareketi her şehidine sahip çıkar, afişlerini yapar, ölüm yılında küçük bir biçimde de olsa anar. Böylece gelenekleşir bir hareket. Bunu siz de yapmak zorundasınız. Geleneği kurumlaştırmak için şarttır bu. Ve ölenlerimize bunu bile çok görmeyelim. Bu derece üzerinde durmamın nedeni örneğin Almanya'da Sol'un bilinçli biçimde NAZİ GEÇMİŞİ unutmak istemesidir. Ve bu NAZİ geçmişe kendi geçmişleri olarak sahip çıkmamalarıdır ki bugün azınlıklara yönelik IRKÇI saldırılar konusunda tavır alamıyorlar. Aynı zorluk Yunanistan'da, İspanya'da iç savaşlar dönemine karşı yaşanıyor. Biz de eğer bu alan Özal ve Evren'e bırakılmak istenmiyorsa (şu anda geçmişi sadece onlar kullanıyor) aksi yönde ne varsa o yapılmalıdır.

Gençlik içindeki politikasızlık konusunda ise alışılmış politika yapma biçimlerini tartışmaya sokmak gerek (bunlar yanlış veya kaçınılması gereken şeyler olduğu için değil, yetmediği için). Gençliği özel sorunları ile uğraşması gereken politik sorunlar (gencin içine ilişkin gencin kişi olarak kendisini ilgilendiren sorunla, gencin içinde olduğu kesimi genel de ilgilendiren bu nedenle birey gencin dışında duran sorunlar) ayrımının yetersizliği görülmek durumunda. Özel sorunları genele insan kazanmak için kullanmak kafasından kurtulunabilmelidir. Kadın hareketi Avrupa0da "özel olan da politiktik" sloganı ile büyüdü. Tereciye tere satmak istemem, bu konuda çok ayrıntılı tartışıyorsunuzdur şüphesiz. Ben sadece bu vesile ile değinmiş oldum. Gençliğin özel dünyasının (cinsel dünya, sevgi dünyası, vb. vb.) doğrudan politik sorun olarak görülebilmesi gerekiyor diye düşünuyorum.

Metubun çok uzayıp dağıldığını biliyorum. Ama unutmak ve gelenek konusunda son bir noktaya daha değinmek istiyorum.

Göçebe bir gelenekten geliyoruz. Atalarımız göçebe topluluklardı. Göçebeliğin bir özelliği yerleşik olmamaktır. Göçebeliğin bir özelliği kalıcı olmanın, bir şeyleri derinliğine yaşamanın dışına düşmektir. Yüzeysellik, gelip geçicilik belirleyicidir. Kultur dünyasında bu böyledir. Bir konduğu yere bir daha dönüp dönmeyeceğini bilmeyen göçebe unutmaya yatkındır. Bu zannediyorum bizde çok yaygın. Çabuk unutuyoruz. Unutmaya yatkın oluyoruz. Geleneği ve tarihi olmayanlar sıhhatli yarınlar kuramıyorlar. Hele hele buna her on yılda bir gelen kesintilerde eklenince unutmak daha korkunç boyutlara ulaşıyor. Kemalist hareket bizi tarihimizden kopartu. Tarihimizi Atatürk ile başlattı. Her darbeden sonra tarihi yeniden yaşamaya başladık. Türkiye'de tarihi tren kompartımanları gibi yaşıyoruz. Birbirinden kopuk tren vagonları gibi demek daha doğru olur. Aradaki bağlantı darbenin kendisi oluyor sadece. Her vagonda yaşayanlar, biz solcularda dahil kendimizle başlatıyoruz tarihi. Kopukluk, köksüzlük, unutmak bir topluluğun kaderi olunca sıhhatli bir gelecek kuramıyor. İnsan onar yıllık cunta bağlantılı vagonlar, kuşaklar arası kopuklukla da birleşince, her kuşak, herşeye sıfırdan başlamak zorunda kalıyor. Herşeyi sıfırdan yeniden keşfetmeye harcanan çaba ve enerjiyi henüz olgunluğa erişmeden yeniden kopuyor. Yazık buna. Bu toplumda devrimciler olarak yarattığımız, nesilden nesile aktardığımız geleneklerimiz olmalı. Geleneklerimizi kurumlaştırmalıyız. Kendi tarihimizi oluşturabilmeliyiz.

Ve şüphesiz ki şehitlerimiz bu göçebe unutma hastalığına ve Cunta'nın kırma ve köksüzleştirme, çabasına karşı en güçlü panzehirdir. Onlarla bir tarih kurmak güzel ve olumlu birşeydir. Şehitlerimize bir ilanı bile çok görecek kadar gerilere düşmeyelim. Onları tarihimizin bir parçası olarak analım ve anmayı bir gelenek yapalım. Anmanın içeriğini elbette eleştirebiliriz. Mevcutları eleştirmek, şehitlerimizi unutmaya, onları anmamaya götürmemelidir bizi. Kararınızı düzelteceğinizi umarım.

Sevgi ve Saygılarımla
Taner AKÇAM

Sevgili Demokrat Arkadaş Dergisi

Haziran 1988 tarihli beşinci sayınızdaki "Demokrat Arkadaş" imzalı yazıda, derginizde bundan böyle yaşamlarını devrim mücadelesinde yitirmiş yiğitlerin ölüm ilanlarına yer vermemeyi kararlaştırdığınızı üzülerek okudum. Bu konudaki tavrınızın "tartışmaya açık olduğunu" belirtmenizden dalayı size yazmaya ve eleştirmeye karar verdim.

Cumhuriyet gazetesine verilen bu tür ölüm ilanlarının tutarının milyonlarca lirayı bulduğunu ve bu paraların daha yararlı biçimlerde kullanılabileceğini yazıyorsunuz. Ve yine "onları anmanın en güzel yolu mücadeleyi bıraktıkları yerden omuzlamaktır" diyorsunuz. Sözkonusu gazete eğer ölüm ilanlarından para kazanmayı ya da bir "caydırıcılık unsuru" olarak böylesi büyük paralar talep etmeyi uygun görmüşse buna karşılık bizin ancak eleştiri ve kişisel tavır alma hakkımız doğar. Yaşamlarını büyük bir özveriyle ve hiç sakınmaksızın bir mücadele uğruna verebilen insanların yılda bir kez gazete ve dergilerde yer almaya haikları olduğuna inanıyorum. Onların yakınları, arkadaş ve yoldaşları gazete ilanı için ne denli büyük olursa olsun belli bir miktar parayı harcamak gerektiğine inanmışlarsa bu, onların sorunudur ve kutlanması bile gerekir. Bugün bir gazeteye faşist kurşunlarıyla yaşamını yitirmiş o sevgili insanların ölüm ilanlarını vermek bile başlı başına bir mücadeleyi gerektirmektedir; böylesi atılımlarda bulunmuş kişiler bunu çok iyi bilirler. Yıllarca ilan servislerinin kapıları az aşındırılmadı, nice diller döküldü ve iknaya çalışıldı.

Ülkemiz büyük alt üst oluşlar yaşadı. Bir zamanlar gazeteler ölüm ilanı vermek "sıradan" bir işken, bugün "olmazsa olmaz" diye kestirilip atılan ikametgah ve açık kimlik bildirimleri nedeniyle (bu bildirimlerin nerelere gittiğini hepimiz çok iyi biliyoruz!) neredeyse düzene kafa tutma eylemine dönüştü. Ayrıca her dönemin kendine özgü mücadele biçim ve araçları vardır. Kanımca unutturulmaya çalışılan olay ve insanların yeniden gündeme alınması ve onları unutmayanların "bizler ölmedik, yaşıyoruz" dercesine şimdilik bu biçimde ortaya çıkışları gerekmektedir. Bu işin "Cumhuriyet" yanı...

Sizin Derginizin aldığı karara gelince; "gelen metinlerin uzunluğu, isimleri bile hatırlanmayan yüzlerce insanın" varlığı asla tutarlı bir gerekçe değildir ölüm ilanlarının reddinde... Metinler kısaltılabilir, hatırlananların yanısıra "unutulanlar" varsa, onlar da sizin tarafınızdan yapılacak bir araştırmayla pekala yer alabilirler devrim şehitleri kürsüsünde... Yanılmıyorsam her gazete ve derginin bir arşiv çalışması yapma olanağı ve gerekliliği vardır...

Evet, çok doğru!... "Halkın mücadelesinde toprağa düşenlerin sayısı öyle çok ki..." Onların sayılarının çokluğu, yeni kuşaklara devredilecek acılı ama bir o kadar da onurlu bir mirastır... Onların sayılarının çokluğu, akıllardan hiç çıkarılmaması ve her fırsatta hatırlanması gereken bir direniş destanıdır... Ve onların sayılarının çokluğu, tam da bu nedenle bugün için gazete ve dergilerde, yarınlarda ise kurtuluş mücadelesi tarihimizin sayfalarına altın harflerle yazılacak olar kahramanlar resmi geçitidir...

Demokrat arkadaşlar; sayı çokluğu, yer darlığı, yazı uzunluğu bırakalım ilk ve son tahlilde egemen güçlere ve onların buyruklarına hizmet eden yayın organlarının bahaneleri olsun...

Devrim şehitlerinin anıları ve mücadeleleri elbette birkaç dergi ya da gazete sayfasında yer alan ölüm ilanlarıyla omuzlanmayacak.

"Seslerimiz
yeniden kuşattığında şehirleri,
söylevlerini
çıkarıp yüreğimizin mücevher kutusundan
şiirlerle, öykülerle meydanlara dökeceğiz"

Eşini devrimci mücadelede yitirmiş bir kadın

DEMOKRAT ARKADAŞ'IN NOTU

İlan konusundaki eleştirilere şu yanıtı vermek isteriz: Uzun mücadelemizde binlerce insan hayatını yitirdi. Bu insanlarla aynı şeyleri paylaşıyor olmak her devrimcinin ve yurtseverin ancak gururu olabilir. Bu kişiler her zaman bizimle birlikte, bizim içimizde yaşıyorlar ve yaşayacaklar. Ne var ki onların anılma biçimine getirdiğimiz eleştirinin —biraz da iyi ifade edememiş olmamızdan kaynaklanan- yanlış anlaşılmalara yol açtığını anlıyoruz. Bizim üzüldüğümüz ve karşı çıktığımız biçim, herhangi bir arkadaş için, adeta zengin şirket başkanları-, na yapılan ilan yarışı gibi manzaraların ortaya çıkmasıdır. Elbette ilan da verilmelidir. Ancak bunların derli toplu ve mümkün olduğunca birarada verilmesi iyi olur.

Anmalar hem ananlar hem de anılanlar için ne kadar kollektif olursa o kadar yerindedir. Aksi halde gerçekten hoş olmayan dağınıklık manzaraları istenilen amaca da ters düşmektedir. Yoksa ilanlara -hele katagorik olarak karşı çıkmak gibi bir tavır düşünülemez. Meramımızı iyi anlatamamış olmamızın kusuru ise tamamen bize aittir.

Okurumuz Taner AKÇAM'ın ölüm ilanları konusundaki tavrımızı geçmişi unutup unutmama ikilemine sokmasının, politik sorunlardan uzaklaşma olarak yorumlamasının aşırı bir zorlama olduğu kanısındayız.

arkadaş.

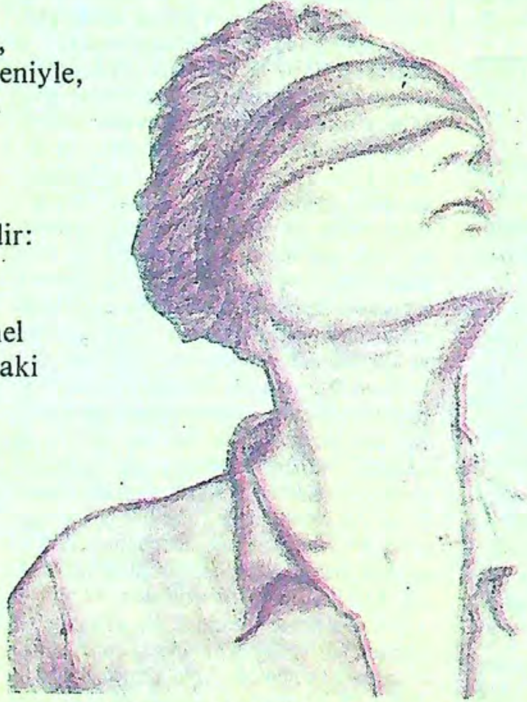
İŞKENCEYİ DURDURUN!...

Uluslararası hukukta, devletler arasında yapılan andlaşmalar, sözleşmeler, o devletlerin iç hukukunda önemli bir konuma yerleşir, bağlayıcılık kazanır. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş uluslararası andlaşmalar, kanun hükmündedir. Bu kural Türkiye'de 1961 ve 1982 Anayasalarında da kabul edilmiştir.

Türkiye yakın dönem içerisinde "İşkence ve başka zalimce, insanlık dışı ya da onur kırıcı davranış ya da cezaya karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesini imzalamış, ardından da bu sözleşme TBMM tarafından onaylanmıştır. İşkenceye karşı uluslararası sözleşmenin yürürlüğe girmesiyle, Türkiye'de taraf devlet olması nedeniyle, sözleşmenin bütün hükümleriyle bağlıdır ve o doğrultuda hareket etmek durumundadır. Sözleşmenin yürürlüğe girmesini düzenleyen 27. madde aynen şöyledir:

"1. Bu sözleşme, yirminci onay belgesi ya da katılma belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine veriliş tarihinden sonraki otuzuncu gün yürürlüğe girer.

2. Yirminci onay belgesi ya da katılma belgesinin verilişinden sonra bu sözleşmeyi onaylayan ya da ona katılan her devlet için bu sözleşme, kendi onay belgesi ya da katılma belgesini verdiği tarihten sonraki otuzuncu gün yürürlük kazanır.

26 Haziran 1987'de yürürlüğe giren bu sözleşmeyi Ocak 1988 tarihine kadar onaylayan devlet sayısı 28, imzalayan devlet sayısıysa 65'dir. Türkiye bu sözleşmeyi 25 Ocak 1988 tarihinde imzalamış Haziran 1988 tarihinde de TBMM tarafından onaylanmıştır. Bu durumda sözkonusu sözleşme yürürlüğe resmen girmiştir. Ancak, buna rağmen sıkıyönetim savcıları halen, sözleşmenin yürürlüğe girmediğini iddia etmektedirler.

Birleşmiş Milletler İşkence Sözleşmesinin 15. maddesi "Taraf her devlet, işkence sonucu verilmiş olduğu anlaşılan bir ifadenin; bu ifadenin verildiğine dair bir belge olmak üzere işkenceden suçlanan bir kimseye karşı olması dışında herhangi bir kovuşturmada bir kanıt olarak kullanılmamasını sağlar." demektedir. Yani işkence ile alınan ifadeler mahkemelerde ifadesi işkence ile alınana karşı kullanılamaz sadece bu türde ifadeler işkencecilerin aleyhinde delil olarak kullanılabilir. Fakat tüm dünya biliyor ki ülkemizde özellikle 12 Eylül açık faşizmiyle birlikte onbinlerce insan işkence tezgahlarından geçirilerek düzmece ifadeler, tutanaklar imzalatıldı. Bu düzmece ifadelerin, tutanakların gerçek niteliği, birçok siyasi davada gözönüne serildi. Bu konuyla ilgili olarak emekli yargıç binbaşı Üstün Günsan Yeni Gündem dergisine (1-7 Eylül 1986) verdiği demeçte şöyle diyor. "12 Eylül sonrasında poliste tutulmuş zabıt poliste düzenlenmiş yer gösterme tutanağı, poliste verilmiş ifade, bir sanığın idam alması için yeterli oluyor. Bu zabıtlar konusunda da pek çok defa tartışma çıktı ve kimilerinin sahte olduğu ispatlandı."

Bugün sona ermiş veya devam etmekte olan bütün siyasi davaların temelini işkence ile alınan ifadeler oluşturmaktadır. Öyle ki bütün bunlar da yetmemekte, cezaevlerinde yirmidört saat işkence ve terör altında insanlık ve yaşam mücadelesi vermek zorunda bırakılan insanlar tekrar tekrar emniyete (işkenceye) götürülerek yargılama sürecinde de işkence ile yeni ifadeler vermeye zorlanmaktadır.

Böylesi koşullarda süren yargılamaların sağlıksızlığı, yargılamada hukukun ve adaletin bulunmadığı ve temel olarak alınanın "12 Eylül Adaleti" olduğu gün gibi açıktır.

BM işkenceye karşı Uluslararası Sözleşmesinin imzalanması, uygulamaya sokulmadığı, iç hukukta uygulanmadığı, bağlayıcılık kazanmadığı sürece bir anlam ifade etmeyecektir.

Anayasal olarak, görevleri, sıkıyönetimin kalkmasıyla son bulan sıkıyönetim mahkemelerinde yargılanan devrimcilere, demokratlara savcılar "Emniyet ifadelerinin işkence ile alındığı kanıtlansa bile, işkence suçunun mahkemeyi ilgilendirmeyeceği gerekçesiyle, kanıt olarak kullanabileceğini" söyleyebilmektedir.

İşkenceye Karşı Uluslararası Sözleşmenin hükümlerinin uygulanmasını ve özellikle işkence ürünü ifadelerin delil olarak kullanılmasını yasaklayan iç hukuk düzenlemelerini hükme bağlayan 15. maddenin hükmüne mahkemelerin kesinlikle uymasının sağlanması da gerekmektedir. Sözleşmenin kurallarına uyulması için bazı önlemlerin alınması gerekliliği ortadadır. Yoksa 12 Eylül döneminde işkence ile alınmış ifadeler, düzmece tutanaklar temelinde açılmış ve yürütülmekte olan davalar aynı mantıkla devam edecek, adalet ve hukuk adına insanlara idam cezaları, müebbet hapis cezaları verilmeye aynen devam edilecektir.

İşkence ile alınan ifadeler mahkemelerde delil olarak kullanılamaz. Yargıçların işkence ürünü ifadelere, düzmece tutanaklara itibar etmesi önlenmelidir. Mahkemeler uygulamalarıyla işkenceyi ve işkencecileri onaylayan, meşrulaştıran kurumlar olmaktan çıkarılmalıdır.

İşkenceye karşı mücadeleyi yükseltelim!

İşkence ürünü ifadelerin, düzmece tutanakların delil olarak kullanılmasına karşı çıkalım!